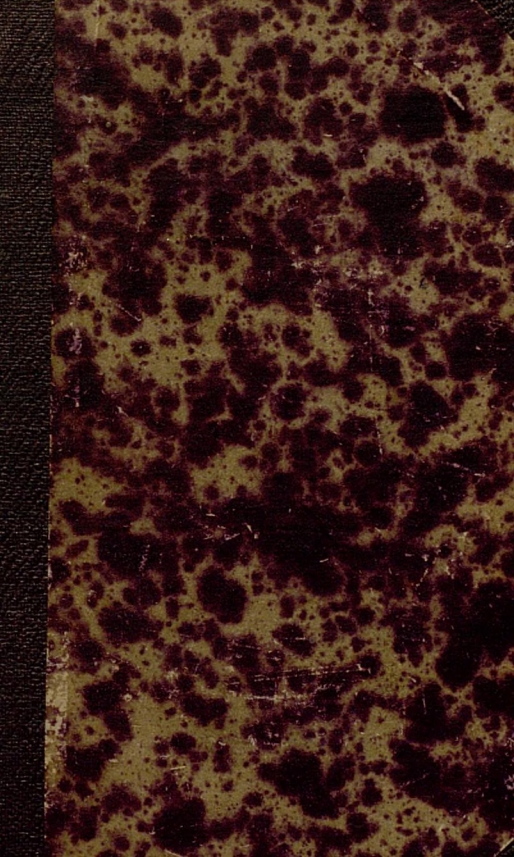

ES I 1156.

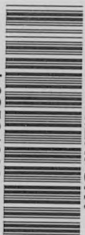
65. i. 35.

Adm Reuerendo, R^lissimo
et Dilectissimo D^{no} Dⁿⁱ
Guadiano Lem s. p^{re}latus
Episcopo Commendat

Collected by

J. H. B.

UB KLAGENFURT

+L62564002

ES I 1/56

BREVIARIUM
HISTORIAE

CARINTHIACÆ

RES MEMORATV DIGNAS
CONTINENS,

A

SALVATORE

MVNDI NATO

VSQVE AD

Nostræ ætatis Annum

M. DC. LXXV.

EX VARIIS AVCTORIBVS

In pauca folia coactum,

COLLECTORE

P. ALBERTO REICHART,

Monacho Benedictino S. PAULI

Carinthiæ, p. t. ad S. Martinum in

Valle Gradnizia Vicariorum

CLAGENFVR

Typis Georgii Dettelbacheri

Carinthia Typographi

M. DC. LXXV.

CLAGENFVR

Historia pares verbis
res gestas repræsentans
omnem complectitur
utilitatem; nam & ad
honestum impellit, de-
testatur vitia, deprimit
improbos, deniquè re-
rum, quas scribit, experi-
mento plurimorum pro-
ficie ad rectam vitam,
Diodor. sist. Antig. l. 8. prefat.

GLORIOSISSIMO AC SAN-
CTISSIMO

BENEDICTO,

SVI RELIGIOSI ORDINIS, PER
VNIVERSVM ORBEM DILATATI,
AVGVSTO IMPERATORI:
A REGVLA SERMONE LVCVLNTIA,
ET DISCRETIONE PRÆCIPVA
POTENTISSIMO REGI:

AGMINVM IN CÆLOS SCAN-
DENTIVM

SERENISSIMO ARCHIDVCI:
INTER SACRORVM CÆTVVM
FVNDATORES

CELSISSIMO PRINCIPI:
CVM IMPYREI PROCERIBVS
ILLVSTRISSIMO COMITI:

IN CÆLESTI CVRIA SECRETORVM
DIVINORVM

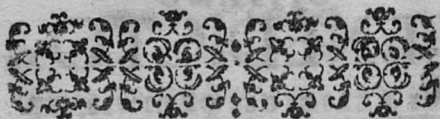
AVLICO, ET CONSILIA-
RIO INTIMO:

DE EXCISA HERESI AC IDOL-
OLATRIA,

INVICTISSIMO HEROI:

PATRI SVO GLORIO-
SISSIMO. &c, &c.

DEDICATIO.

SANCTISSIME PATER,

TVA etiam est Carinthia,
 TVA sit ejusdem à me
 cōcinnata Chronologica series:
 TVAM dixi Carinthiam; absit
 verbo invidia, non enim Sere-
 nissimæ Domui Austriacæ avul-
 sam Provinciam TIBI assenta-
 tor arrogo, quando eodem A-
 nicipiorum clarissimo sanguine
 orti, & TV es Austriacus, & Au-
 striaci sunt *Benedicti Domini*, gau-
 dentque *Piissimi Monarchæ*

DEDICATIO

cum caelo divisa tenere orbis
 imperia. Et quid ni hæc exigua
 terræ portio **TIBI** non accen-
 seretur, Qui universum mun-
 dum, quem in uno solis radio
 pendulum es complexus oculo,
 tam in laboris studium, quàm
 virtutis stadium obtinuisti, dum
relictâ domo rebusquè Patris, in ma-
gnam, cui benedixit DEVS, gentem
factum **TE** Victorem subacta ter-
 rarum vasta spatia exceperunt.
 Reservata etenim **TVÆ** invictæ
 virtuti Italiæ parte, Angliam
 Augustini fortitudine domui-
 sti, adisti Hispanias per Tu-
 ribium, per Maurum pene-
 trâsti in Gallias, **TVI** juris fecisti
 Germaniam in Fridolino, &
 Bonifacio; Siciliâ per Placidum

DEDICATIO.

titus es, Boēmiam subjugasti per
 Adalbertum, dzmonum cultum
 in Polonia excidisti per Benedi-
 ctum, expugnasti per Brunum
 Lithuaniam, adduxisti in DE I
 ministeria per Gerhardum Hun-
 gariam, Sueciæ Victor extitisti
 per Stephanum, ex Dania & Go-
 thia per Anasgarium Orci sarell-
 lites profligasti, ad Russos &
 Sclavos aditum stravisti per Ro-
 nifacium alterum, per Viceli-
 num gentem Vandalorum Dei
 leges docuisti, per Eueillum In-
 dijs occidentalibus Evangelij
 doctrinâ illuxisti, ne quid de Ori-
 entis Imperio, Asia, Aphrica,
 Indiis Orientalibus dicam, in
 quas orbis plagas transmittens
 copiosas tuorum militum copi-

DEDICATIO.

as, ubique terrarum, vel con-
 versis gentibus, vel victis here-
 sibus, vel subversis idolis, vel
 constructis Ecclesiis, vel erectis
 scholis, vel fecundato per Mar-
 tyrum Sanguinem Ecclesiæ agro
 sanctior Alexander magnus plus
 ultra Herculis columnas victo-
 riarum palmis orbem percurri-
 sti. Et Carinthiam, quæ argu-
 menti mei scopus est, electis
 demonum simulacris, inducta
 Orthodoxa fide, formatis &
 firmatis ad pietatem incolarum
 animis per Rupertum & Virgili-
 um sacri iure belli TIBI vendi-
 casti, ac decem pene sæculis
 per XVI Ordinis Ascetas (hoc
 aliarum sacrarum familiarum
 non multis ab hinc sæculis mag-

DEDICATIO.

no etiam animarum lucro in Carinthiam admissis pace dixerim) feliciter palmarum cursum propagasti, victoriarum TVARVM glorioso Trophæo Beatae Virginis Soliensis à TVIS primùm extructâ Basilicâ etiam hodie perdurante, ut quoties Carinthe Augustissimæ Reginae imploratam opem persentiscunt, & TIBI, QVI gratiarum Fontem aperuisti, gratias referant. Et verò modicum TIBI fuisset Imperia, Regna, & Principatus subiugasse; nisi & Imperatoribus imperasses, rexisses Reges, Ductor Duces post TE traxisses. Nam duodecim Imperatores, quinque supra octoginta Reges, ac Reginae, innumeri

DEDICATIO.

meri Duces atque Principes,
per calcata Diademata Bene-
dictino. Monasticam Coronam
ambiverunt, religiosa intra sep-
ta quàm per sceptrâ regalia au-
gustiores. Quis deniquè sis Ca-
rinthiæ, vel gloriosi TVI nomi-
nis in anagramma transpositæ
litteræ ignorantem erudiunt:

S. BENEDICTVS PATRIARCHA.
B. PATER AC DEVS CARINTHIS.

*Beatus Pater es Carinthis, hos
siquidem coelogenuisti, gratia-
rum in sinu fovisti, educaſti per
incrementa pietatis, & salutis
doctrina aluiſti imo vice. DEVS
(ſi mihi ita loqui fas ſit) es,
quemadmodum olim decer-
nente DEO: Conſtitui te Deum
Pharaonis. Moyses, cuius, &*

DEDICATIO.

omnium *Iustorum* *Spiritu* *plenus* *fui-*
sti ; TE namquē vicario DEI
terra per superstitiones *inanis* &
vacua in sanctæ voluptatis paradisi
 efflorescere cœpit & renovatus
 homo fœlicior Adamo ligni vitæ
 benedictum gustans fructum, hoc
 est, ductum tuæ regulæ obser-
 vans, vitam æternam exorsus est.
 Nequē reportatæ à subactis Ca-
 rinthis victoriæ lauri degenera-
 runt in spinas, cum victi victo-
 riæ fructum participantes in
 grata memoriæ symbolum TI-
 BI TVIquē Ordinis Cœlitibus
 Ruperto, Virgilio, Leonardo,
 Ægidio, Wolfgango, Vdalrico,
 Gothardo, Cunegundi, Ger-
 trudi, Radegundi, Walpurgæ
 frequentibus per Carinthiam

DEDICATIO.

constructis Ecclesiis sacros honores deferunt, ac TVIS Alumnis Ossiacum, Millestadium, S. Georgium Langfeil, S. Paulum vallis Lavantina, Arnoldsteinium, & Victoriam perenniter pro impensis beneficijs grati liberaliter dotata & ditata Splendida monasteria erexerunt. Usquè adeò tot titulis subdita & grata est TIBI Carinthia. Igitur Augustissima Anticiorum es progenitus stirpe clientelarem ab hostili imperu protege Carinthiam. Sub radio solari universum, quem possideres intuitus es orbem; aspectum gratioso oculo respice Carinthiacum solum. Es Victor Orbis subactum clementer habe

B E D I C A T I O.

Carinthiæ Archiducatum. Pater
 es Carinthis; natos in paternæ fi-
 nu pietatis fove. Vicarius DEI
 es; reformatam potenter conser-
 va Carinthiacam terram, *Nomine*
Benedictus es & gratia; pro volutam
 benedictionibus secunda & fr-
 cunda Carinthiam, Gratos expe-
 riris Carinthus; cum latis bene-
 ficiis reciproca gratitudinem at-
 què me hoc *Carinthiacæ Historiæ Bre-*
viarium TIBI humillimè submit-
 tentem, quem nuper inter TV-
 OS in terris suscepas, aliquan-
 do ad TVOS in patriam excipi-
 as, supplex de genu obsecro. Die
 TIBI TVISquè Sanctis, Quo-
 rum Ecclesia quinquaginta mil-
 lia numerat plures calum mu-
 nerat, 13. Novembris sacro 1675.
 Tuorum Alumnorum .

postremus

PRÆFATIO

BENEVOLO LECTORI.

Benevole Lector, Alchymia peritos,
 qui magnis ex corporibus rei sub-
 stantiam in exiguam cogunt molem,
 imitatus Megiseri vasto comprehensam
 volumine, aliorumquæ Auctorum Ca-
 rinthia historiam in Breviarium collec-
 tam tibi affero & offero, quò vel cele-
 rius in rerum gestarum notitiam pene-
 tres, vel notarum facilius memoriam
 iuves. Pluribus pietate inclytis viris
 ac Feminis nomen Sancti aut Beati ap-
 posui, non propriâ authoritate, sed eâ
 fide, quâ aut ab Ecclesia Romana. ta-
 les proclamati, aut per vulgi ora cele-
 brati audiunt. Miracula, vel miracu-
 lis similia recensui, quæ non nisi fide hi-
 storica credi volo. Nec gesta tempo-
 rum momentis accuratè metiaris, cùm
 plurimam amorem res uno continua-

P R Æ F A T I O.

ruenis filo connexas unius anni sub designatione sapientius enarraverim, fefellerintque aliquando forte secutum duces aut obscure tempora annotantes, aut aliis authoribus diversa adstruens contrarii. Multa immiscui de Regionibus, hodie à Carinthia iugo subtractis; temporum felicitati, quibus latior & latior erat Carinthia, me accommodavi. Neque gestis memoriâ dignis præsentem libellum columnas Herculis optinere; quàm multa præclara facinora inter particularia documenta, in privatis Archivis, & sub Nobilium familiarum monumentis, historia publica minime inserta latent. Utinam aliquando in unum collata & in lucem edita Carinthia gloriæ illustrarent! Leone, qui inclyti Archiducatus Carinthia pars est insignium, libelli frontem armavit ille procumbens Provincia situm & terminos feliciter circumscribit; intus civitates velut magis præcipua membra numerat, arces & oppida Carinthiam vias subeunt partium, tot pa-

PRÆFATIO.

gos habet, quos in pelle pilos, oberrantibus fluxijs velut venis rigatur, carneam molam pingua arua exhibent, montibus & pennis in ossa durefcit, intra ventrem intestina aranis generis metallica includit. Nec animam Leonis desiderata, plebs enim in pedibus, Cives in corpore, Governatores in capite animant, mitescit Clero, iubeas generose tollit Arabiduce ac copiosa Nobilitatis flore, vegetatur agriculturâ, sentis mercaturâ, ratiocinatur sapientissimi regiminis conperaturâ, ut etiam Carinthiam cum Leonem quadrupedum Regem rationalem dicas.

Sed scribendi Stylum oburgationis anleo forte petis, aquiesce; & tuo bono stultitiam pura, tibi siquidem facundo ingenio, & facundo salamo Carinthiam præclara facinora evulgaturo, victis compalmam, cuius non sum ambisus. Vale.

FACULTAS SVPERIORIS.

NOs Philippus DEI Gratiâ Monasterij S. Pauli in Carinthia inferiori Ordinis S. Benedicti Abbas &c. &c. Cum à P. Alberto Reichart Asceterij nostri Monacho Breviarium Carinthiæ compositum Deputati Theologi revidentes ab Orthodoxæ fidei & bonorum morum naviis incorruptum repererint; potestatem facimus ut publicam lucem aspiciat. Ex Abbatia S. Pauli Calendis Novembriis, A. C. 1675.

BREVIARIUM

Historiæ Carinthiacæ

A NATIVITATE CHRISTI,

AD ANNUM

M. DC. LXXV.

ANno mundi 4052. nascitur
Rex regum, & Dominus do-
minantium IESVS Christus,
pacem in terram secum deferens,
nisi quòd orco moturus bellum, vin-
cet patiendo, triumphabit morien-
do, hominemq; subigendo servabit.

Anno Christi 10. Carniæ populus
cum Pannoniis, atque Dalmatis in
belli societatem conveniens, inge-
nti conflato exercitu, hostes suos Ro-
manos rapinis, incendiis ac cædibus
infestant.

A. C. 13. Romani licentiam ultu-
ri, in populatores movent, tractoq;

in

2 Breviarium Historiæ

in tertium annum ancipiti bello ; tandem foederati animosiùs, quàm cautiùs in prælium ruentes funduntur.

A. C. 17. Submissæ Româ aliquot legiones, ut provincia ad pacem magis componeretur ; Aufidio ductori, strictiùs ad militarium legum normam obsequia exigenti, rebellant.

A. C. 22. Carnia spoliū, bustum & funus extitit, Germanis trans Rhenum, Danubiumquè, torrentis instar in citeriores provincias Noricum & Pannoniam se se effundentib⁹.

A. C. 26. Celebris fit administrandi dexteritate Flavius Fabianus Carinthiæ Præfectus, à subditis loco patris patriæ habitus, qui Fabianam (hodie Vienna dicitur) olim Norici portionem, aut condidit, aut ampliavit.

A. C. 43. S. Marcus Evangelista in Carniam penetrat, explicatoquè Aquileiæ crucis vexillo, Hermagorâ &
Fortu-

Fortunato Comitibus populum salutifera fide imbuunt.

A. C. 83. Decebalus Daciæ princeps stragem, terroremque in Norico circumferente, Sextilius Felix regionis præfectus, Flavium Solvense ac Iulium Carnicum, ductis munimentis à vi integras servat.

A. C. 97. gliscentibus inter Carinos consiliis de jugo Romanorum abjiciendo, Sosio Romanus valida manu in provinciam festinans machinationes supprimit, defectionis authoribus aut exilio, aut morte mulctatis.

A. C. 171. Marcomani Bohæmiæ populi in Norico atque cæteris, usque ad mare Adriaticum regionibus in fortunas & corpora favientes, famæ romanarum legionum adventantium territi, gradus in patriam referunt.

A. C. 239. Domitianus cum exercitu Romam festinans, in transitu

4 Breviarium Historiæ

Labacensi urbe incensa, Aquilegien-
si in obsidione dum meridiano som-
no indulget, à suis cum filio truci-
datur, seditioso milite per jocum di-
sticante: *ex pessimo genere ne catu-
lum habendum.*

A. C. 262. Gothi, parte Asiæ, Græ-
cia, ac Danubii agris vastatis, Nori-
co infesti, à Valerio Aureliano pa-
trium solum strenuè tutante Clagen-
furtensibus in campis cæduntur.

A. C. 271. Idem Aurelianus suo
provinciali milite suppetias tulit
Claudio Imperatori moventi in Go-
thos denuo Macedoniam & Illyri-
cum diripientes, eâ Martis aleâ di-
micatum est, ut Romani hostium
trecenta viginti millia cæciderint.

S. Quirinus Aquileiæ Patriarcha,
pridem Laureaci Antistes & Episco-
patûs fundator, Romæ in Tyberim
præcipitatus martyrio coronatur.

A. C. 273. Gothi iterum juxta &
alii Germaniæ populi cum cæteris
regi-

regionibus Noricum vastantes ab Aureliano Cæsare pelluntur, provinciâ in ordinem redactâ, cujus pars cum hostibus colluserat.

A. C. 282. Bonosi Capitanei temeritas, qua se Norici dominum jactabat, Imperatoris Probi arma in se concitabat, quibus non expectatis summet carnifex suspendio vitam intercipit.

A. C. 283. mortuo Imperatore Probo, tentatum irruptionibus Noricum Cæus Aurelius noviter electus imperator liberat.

A. C. 288. S. Maximilianus Laureacensis Episcopus Celestæ patriæ in urbe sub Præfecto Eulasio martyrio inclytus purpuratis cælitibus adscribitur.

A. C. 289. eandem palmam adipiscuntur nonnulli alii in provincia Christiani in quos Sævus Eulsius præfectus sibi potissimum exitio fuit, irato fulmine tyrannum è vivis ejiciente.

A. C.

Breviarium Historiæ

A. C. 306. impetratâ à Constanti-
no magno licentiâ Vandalî conce-
dunt in Carniam, ibidē sedes fixuri.

Cajus Aquilinus Carniæ gubernator
Gothos in Dalmatia triumphat
mox insidiis circumventus trium-
phatur, & cæditur, exercitus reli-
quiiis fugitivis aquâ haustis.

A. C. 337. diviso à morte Con-
stantini Patris inter filios imperio,
Constantinus suos propagaturus li-
mites, in fratris Constantis ditiones
irruit, vastatâquē Carinthiâ, Aq-
uilejæ dum hostilia signa conferunt
fratres, Constantinus per insidias ca-
dit, spoliū futurus, alienorum
spoliator.

A. C. 347. majori concordia con-
veniunt Sardicæ Romanæ Ecclesiæ
Patres, quibus interfuit Fortunatus
Patriarcha Aquileiensis, & damnata
Arii hæresi, Athanasium absolvunt,
ac revocant.

A. C. 350. Magnentio Carniæ præ-
fecto

fecto dominandi libido, quam imperatoris obsequium, potior fuit, etenim Constantem in venatione occidit, venaturus exinde imperii dignitatem.

A. C. 353. illata Constanti mors, ablatumquè imperium Magnentio permagnò constitit, qui ab occisi fratre Constantio prælio victus, amissis suorum 36. millibus in fuga suo ense sibi vitam extorsit, perinde quasi sua manu, quam aliena vi honestius esset cadere.

A. C. 388. nec fortunatior finis Maximum tyrannum excepit, quem Carniam occupantem Theodosius imperator Aquileiæ pro asylo quesitæ assecutus capite minui iussit.

A. C. 395. Stilico ambitione dominandi actus, concitatis populis, qui Rhadaguso duce in Austria confluxerant, depopulatur barbarè Thraciam, Illyricum, Noricum, & Italiam vicinam.

8 Breviarium Historiæ

A. C. 400. Suevorum molimine,
qui Dravi tractum occupaverant
novum in Norico surgit regnum.
Qua tempestate à reliquis Germa-
niæ turbis idem regnum populatio-
nibus afflictum in ortu occasum mi-
nabatur. Regno nato sequenti ordi-
ne præfuerunt Reges:

Gabinus.

Fragiladus.

Viduarius.

Vtrodorus.

Chunimundus.

Cromatius, Patriarcharum Aquilei-
ensium tertius, læsi per scelera Nu-
minis præco, passim in Carnia popu-
lis author est, ut bellum annuntient
peccatis, pactâ cum Deo amicitia.

A. C. 413. Marcus Aurelius pro-
vinciæ Capitaneus, commissâ cum
Suevis improsperè pugnâ, à propriis
subditis occiditur.

A. C. 451. Attila Hunnorum Rex
se flagellum Dei appellans, non sibi
villus

Carinthiacæ.

9

visus nomen factis implevisse, nisi Europam innumeris evertisset claudibus. In Carinthia ferocitatis reliquæ vestigia, Sallam urbium celeberrimam obsider, Glana fluvio, qui eam dividebat, in sua castra derivato: necquidquam tempestatem avertit Aurelius Norici Præfæctus Barbaro dimicandi copiam extra muros faciens, & memorando in prælio fortitudine, quàm numero superior, Hunnorum etenim 40. Christianorum 20. millia cæsa sunt, cum reliquis intra urbem compulsus ubi hostis superatis per irruptionem munimentis cecidit victima; non solum in utrumq; sexum, imbellemq; ætatem sævitum est, sed & tecta pariter fato admota, adeò, ut ubi olim superbirent palatia, hodie fluctuent ariste.

Eodem fato involuta urbs Liguria in Superiori Carinthia olim sita, Sallæ magnificentia non impar, & de-

A 5

MUM

nam Aquileia, ad quam hostis sociatâ ferocitati pertinaciâ, triennali obsidione hæserat; donec diminutis propugnatoribus, quos inter claruerunt Rambaldus, Strasoldus, Forestus Dux Astiæ, Perottus, Menappus, Hermanus Portia, Alanus, Robertus Montfalconius, Ariocus, & Alii, qui suæ interea fortitudinis insigne specimen dederant, clam urbe excedentibus, eam solo æquavit. Sed haud multò post iste terrarum populator, humaniquè sanguinis Heluomeritas dabit poenas proprio cruore suffocandus, ut sanguis nocetissimus innocenter effusum sanguinem ulturus videatur.

A. C. 474. Chunimundum Suevorum in Charinthia Regem cupido prædæ incessit, ut in Dalmatiam arma intulerit; sed Theodemirus Gothorum Dalmatarumquè Rex beneficio noctis hostem adortus, onustumq; spoliis capiens, spoliū fecit,

cit, at raro læsorum regum exemplo adeò non animadvertit in prædator-rem, ut ipsum in filium adoptans libertate donaverit. Verùm in sinu vulpeculam fovit denuo pullos illius infestaturam ; Chunimundus etenim Schyros Boicam, ad Danubii ripas, nationem in belli societatem excitans, Gothos repentino implicat bello, & cadente tunc fortè Valdemiro Regis Theodemiri fratre, Gothus fraternæ cædis dolore actus in Chunemundi copias ruit, & obtentâ victoriâ, cæsis hostibus mærori litavit.

Eadem tempestate S. Severinus ex Aphrica in Carinthiam peregrinatus, observatâ in vitia pronâ gente, ceu alter justus Noe malorum impendentium prælagus, dum instat, ut Numinis iram pœnitentiæ amplexu antevertat, quatuor urbes cæcutienti ductæ intellectu, existimato monitore fatuo, pœnas solverunt

hostili manu deletæ. Usque adeò interitus instat medicinam respicienti. Cæterum idem Sanctus legatum agens ad gentiles Germanos Christianis pacem impetrat, libertatemq; captivis, imò salutem incolis, dum eos precibus, cæterisque obitis pietatis operibus, validis sanè armis profligare docuit Vidomarum Gothorum Regem Noricum invadentem.

A. C. 476. Germanorum ferocitati cessit Iuvavium, injecto igne miserè depastum, præterea S Maxim^{us} & alii Ecclesiastici deprehensi, hi ex alta præcipitantur rupe, ille ex arbore suspenditur, eò nocentes, quod innocentem vitam viverent, ita vicio est virtus flagitiosis.

A. C. 490. Odoacer, vastatæ nuper Carinthiæ, Theodorico Ostrogothorum Regi, qui & Præfectus Norici fuerat, poenas dedit, per concerta prælia bis triumphatus, Raven-

nâ se

nā se includens biennali obsidione
 pressus, demum dolo ad convivium
 accitus, imperio, & vita exuitur.

A. C. 521. Carinthia Romanis ha-
 tēnus paruit, ut verò res humanæ
 suas patiuntur vicissitudines, nihilq;
 sub cœlo est perenne, à Theodone
 magno Bavarix Duce, velut proco-
 sponsa est exambita; votisque re-
 spondit eventus, Dux siquidem au-
 xiliantibus in Carinthia Sclavis, in
 Romanos rivalet suos, repetitis præ-
 liis, octavâ victoriæ palmâ illustri,
 provinciam in fortitudinis præmi-
 um nactus est, quæ Bavaricum feret
 jugum, donec fata sinant. Cum verò
 Cæsares Romani longa annorum pe-
 riodo Noricum cum imperio tenuerint,
 consilium est eos, utpote Do-
 minos terræ huc apponere, tum eti-
 am Præfectos, qui vicario regimine
 per absentiam Cæsarum, provinciam
 moderabantur, assignato his, quo

14 Breviarium Historiæ
administrationem, illis, quo principi-
patum adiverant, anno.

1. Octavianus Cæsar Augustus Car-
niæ regimen aggressus est anno
Mundi 3258.
2. Tiberius Nero A. C. 15.
3. Caius Caligula 38.
4. Claudius Drusus 42.
5. Domitius Nero 55.
6. Sergius Galba 69.
7. Marcus Silvius Ottho 70.
8. Aulus Vitellius 70.
9. Flavius Vespasianus 70.
10. Titus Vespasianus 80.
11. Domitianus 82.
12. Marcus Cocceius Nerva 97.
13. Vlpus Trajanus 97.
14. P. Ælius Adrianus 117.
15. Antoninus Pius 140.
16. Marcus Aurelius Antoninus 163.
17. L. Ælius Verus
& Commodus 182.
18. P. Ælius Pertinax 194.
19. Di-

Carinthiacæ.

15

19.	Didius Iulianus	A.C.	194.
20.	Septimus Severus		194.
21.	Antoninus Caracalla		213.
22.	Opilius Macrinus		219.
23.	Antoninus Heliogabalus		220.
24.	Alexander Severus		224.
25.	Iulius Maximinus		237.
26.	Gordianus		240.
27.	M. Iulius Philippus		246.
28.	Decius Traianus		253.
29.	C. Vibius Trebonianus Gallus		254.
30.	Aurelius Licinius		254.
31.	Flavius Claudius		269.
32.	A. Quintillus		271.
33.	L. Domitius Aurelianus		272.
34.	M. Claudius Tacitus		278.
35.	M. Annianus Florianus		279.
36.	M. Aurelius Valerius		279.
37.	M. Aurelius Carus		283.
38.	Carinus & Numerianus		284.
39.	Aulus Valerius Diocletian.		284.
40.	Constantius & Maximianus		304.
41.	Constantinus Magnus		306.
	42. Con-		

16 Breviatium Historiæ

42.	Constantinus, Constantius, & Constantius fratres	A. C.	337.
43.	Julianus Apostata		361.
44.	Jovianus		363.
45.	Valentinianus I.		364.
46.	Gratianus		375.
47.	Valentinianus Junior		383.
48.	Theodosius Magnus		392.
49.	Arcadius & Honorius		395.
50.	Theodosius II.		423.
51.	Valentinianus		450.
52.	Martianus		455.

Series Præfectorum Carinthiacæ.

1.	M. C. Drusus gubernationi præf- citur anno post mundum con- ditum		3958.
2.	Lucius Piso		3963.
3.	Flavius Fabianus	A. C.	27.
4.	Marcus Antonius		45.
5.	Sevastus		69.
6.	Sextilius Felix		70.
7.	Claudius Restitutus		87.
8.	Sosius Senecio		97.
9.	Tiberius		125.

Carinthiaca,

17

10.	Avidius Cassius	138
11.	Avidius Victorinus & Publius Ælius Pertinax	163.
12.	Septimus Severus	182.
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
17.	Marcus Iulius Philippus	232.
18.	P. Aurelius Licinius	244.
19.	Cajus Vibius Trebonianus	250.
20.	P. Valerius Aurelianus	253.
21.	Bonofus	271.
22.	Eulafius	282.
23.	Cajus Aquilinus	304.
24.	Magnentius	306.
25.	Nevita	353.
26.	Majoranus	382.
27.	Marcus Aurelius	413.
28.	Trigetius	454.
29.	Burdo	459.
30.	Paulinus	477.
31.	Theodoricus Ostrogothorum Rex	491.

A. C.

A. C. 527. Theodo magnus res suas firmaturus, Marchiones, ditiorum suarum, hoc est finium regni custodes instituit, primum orientem versum ad Anasim Superioris Austriæ fluvium, qui limitanea tueretur adversum Hunnos, secundum à meridie ad Athesim Tyrolis amnem, qui prohiberet ingressu Romanos, tertium ad occasum Andecii in Boica terra, & quartum in Voigtlandia à Septentrione, qui cæterorum hostium licentiam arcerent. Præterea Sclavi, qui Theodoni adversum Romanos nuper suppetias tulerant, ex Illyrico profecti, alias sedibus instabiles, composita in Carris suppellectilum, velut in currulibus casis ubiq; domi viventes, Noricum petunt, indulto Theodonis perenniter terram inhabitaturi. Hinc fortè ea regionis portio à Carro, Carnia, dein Carinthia, Genti vero Carnus, & Carinthus nomen hæsit.

A. C. 538. Theodone Magno supremum diem obeunte, filii patris regnum partiti, fratribus Boiariam septentrionalem natis, Carinthia obtigit Diethboldo, ita truncatum hereditate à regno membrum transivit in corpus, quo Duces Bavarica ex stirpe potiti sunt

1. Theodo Magnus	A. C.	521.
2. Diethboldus		538.
3. Tassilo I.		568.
4. Gerboldus		598.
5. Theodo II.		615.
6. Tassilo II.		630.

A. C. 559. S. Rupertus Gallorum Regum sanguine ortus, amplexo Benedictinæ disciplinæ instituto illustrior, incotaminatum Gallia lilum, Noricorumq; Apostolus, occasione celebrandarum nuptiarum Regentrudis Metensium Regis filia cum Theodone Bavarorum Duce, à quo præterea honorifica legatione ad se invitabatur, in Bavariam & Carinthiam

etiam, duodecim secum adhibitis sociis profectus, ibique disseminato Dei verbo, fratres Theodonem, Othonem, & Diethboldum Carinthiæ Ducem in orthodoxæ fidei suavitate traxit, sacrisq; undis abluit, multis Bavarorum, nonnullisq; Carinthorum, in Ducibus suis susceptæ religionis zelum piè æmulantibus.

Circa hæc tempora Hunni cum Sclavis Carinthis, quibus veri Numinis agnitio necdum arrilerat, in excidium Christianæ rei pacto fædere, Dalmatiam furoris sui scopum designant, in qua, rapinis ac cædibus immaniter sæviunt. Diethboldus horum latrocinia sacrilegamq; ædium sacrarum direptionem acerbè ferens, collecta manu Salonam, urbs est Dalmatiæ, advolat, acieq; decernit, verum, quæ incerta Martis est alea, sinistro adeo eventu, ut plurimis suorum amissis, cum paucis vix evaserit. Sed hujusmodi victis sua etiam palma nanct.

A. C. 567. Iterum Hunnos ac Sclavos Carinthos, Duce Cacanno, Galliam Germaniamq; populates, Sigebertus Gallorum Rex Bavarorum Ducum ac Diethboldi stipatus copiis acie vincit; at illi restaurato protinus exercitu, & quasi humanis disiderent viribus appellatâ demonum operâ, præstigiis & incantationibus hostem profligant, captis Bavariz Principibus, qui rursus corrupto muneribus custode libertati restituntur. Diminutus victoriâ, animo integer Sigebertus palmarem gloriam tertio commisit prælio, quo superior Cacannum cepit brevi ea lege dimissum, ne dimitteret colendæ impostherum pacis studium.

A. C. 568. Narfes Italiz Præfectus ab imperatore Iustino juniore, dignitate motus, verso in perfidiam obsequio, Bavaricis Ducibus atq; Diethboldo spem invadendæ Italiz facit, Diethboldus igitur explicatis vicribus

cibus armis plerasquè cis Padum
urbes intercipit, exinde Italiæ Rex
nominatus, momentaneo quasi u-
surpati tituli fructu, eodem anni
curriculo morte victorem vincente.

A. C. 577. Tassilo, patre mortuo,
alienis intendens propè amiserat
sua; bello quippe, quod inter Chil-
pericum & Sigebertum, Galliæ Re-
ges exarserat, se immiscuit, interea
in acie cæsum mendaci fama ema-
nante, Gerboldus Bavarix Dux tan-
quam defuncti hæres protinus Ca-
rinthiam occupat. Tassilo ex bello
redux Ducatum frustra repetit, Ger-
boldo possessæ provinciæ tenaciore,
quàm resti, ergo adornato in Galli-
as regressu, depositisq; ibidem que-
rimoniis, Childebertus arreptis ar-
mis, Bavarum quæ Carinthiâ, quæ
Bavariâ pellit, substituto in utrumq;
Ducatum Tassilone, eò fortunatio-
re, quò amiserat propria, quò in-
feliciore Gerboldo, quia invaserat
alie-

aliena. Necdum Sclavi Carinthiaci ad pacem componebantur, quibus fortè Boemi, Moraviq; fœdere juncti à Tassilone bello petiti, magna clade afficiuntur, sed quasi cum hoste victoriam divisuri, duo millia Boiorum spoliis lentius iter capessentium interneccione delent, ut non esset, qui cladis nuncium ad suos referret.

A. C. 598. Extincto morte Tassilone, Gerboldum filium in Ducatûs fastigium evectum, Boemi ac Sclavi Carinthiaci cædibus & rapinis infames insigniter affligunt, vexata ac direptâ funestis populationibus Bavariâ.

A. C. 605. Horribili tempestatî succubuit Forum Iulium; Cacannus siquidem Schavorum Rex numerosum militem, cui se Carinthe Ethnici sociabant, in Provinciæ excidium trahens ferro & flammis obvia facit. Gysulpho regionis Principe, post-

postquam strenuè in hostem decertaverat potius obruto quàm victo. sed Cacanuus onustus spoliis iter relegit in patriam.

Arridente fortuna, Cacanno audacia crevit, ut Carinthiam iisdem, quibus everteret Forum Iulium, calamitatibus implicaret; passim savientem populationibus Gerboldus Agunti (oppidum erat superioris Carinthiæ) affecutus, oblatâ pugnâ, vicit; ademptis spoliis, captivisque libertate donatis, à turbulento hoste pacem extorsit, hoc est, in vepribus plantavit olivas.

A. C. 622. Sclavi & VVindi ethnici Bavarorum Ducum patientiùs ferebant jugum, quàm diu eodem superstitioso dæmonum cultu populus cum Principe jungebatur; verùm ubi ad orthodoxam fidem Duces transiverant, nutante sensim obedientia, crescente in Christianos invidia, denique matura defectione, legiti-

gitimo, erga Principem, obsequio
se se exuunt, Lectusquè est in Ducem
Samois, primariæ inter Sclavos no-
bilitatis vir. perinde quasi præsta-
ret obsequi dæmonum mancipio,
quàm servire veri Numinis servo.

A. C. 630. Funestis ignibus, gemitu
cometa cælo lugente, Tassilo, cui
à morte patris Ducatus obtigerat,
collecto ex Bavaris 70. millium vi-
rorum exercitu, auxiliante Theode-
berto fratre, repetiturus Carinthi-
am, arma in hostem vertit. Samois
50. n. illibus stipatus, numero impar,
animo par strenuè hostem non pro-
cul Agunto excipit, quò pugnatum
est acerrimè, grassatumquè in mu-
tuas cædes. Samois, cui cum Tassi-
lone, ac Theodeberto negotium e-
rat, inclusus à Bavaris, subfosso equo,
pedes strenuè pugnabat, cum Pleu-
ratus Ducem periculo exemit, pari-
terquè hostem victoriâ exiit, redin-
tegratâ etenim pugnâ, Bavari in fe-

26 Breviarium Historiæ

gam vertuntur, amissis suorum 20. millibus. Samoï, cujus exercitus novem millibus hominum diminutus fuerat, obtenta palma fructum peperit Carinthiam. Cæterum Bavaris in Ducatu Sclavi successerunt.

Samois Anno C. 622.

Baruchus 638.

Carastus 681.

Chitomarus 700.

Valdungus 770.

A. C. 638. Samoï sive auri spe allectus, sive antea injuriâ lacefitus, legationem, quam Dagobertus Rex Galliarum Constantinopolim ad Heraclium Imperatorem, fovendæ pacis causâ expediverat, spoliatur. Adfuit ex Francia legatus, qui de illata vi conquereretur, ab aulicis prohibitus aditu Ducis, vestibus Sclavonico more indutus obvium habuit Principem, qui raptorum petenti restitutionem reposuit: se eam, quæ illata quondam fuerat, compensasse

inju-

injuriâ; aliâs paratum esse, ut res utriusquè impofterum indemnes forent, cum Rege Galliæ foedus pangere, *malè jungi fœdera cum canibus*, respondit Gallus, & in patriam reversus est. Audito Dagobertus nuntio, in vindictam ardens imperat Tassiloni, ut Carinthum bello petat, quem tribus exercitibus aggressus profligat, demum in acie cædit. Itâ Samoïs bello partam Carinthiam, bello pariter cum vitâ amiserat. Substitutus posthâc est Sclavonica itidem ex stirpe Barurchus, eâ lege, ut Tassiloni Vicario Regis Galliæ clientelam juraverit, datis in rei fidem obsidibus Carasto filio, & Chitomarîo ex fratre nepote, quos Tassilo in Chiemseensem insulam missos Religiosis viris Benedictinis Catholicam fidem docendos tradidit, consultissimum ratus, ut Deo servirent, qui olim dominarentur populis.

A. C. 648, Cacannus tertius Hun-

B 2 norum

norum Rex malè interpretatus, quòd
 Galliæ Rex supremum dominii jus
 in Carinths exerceret, præcipuè
 Pleurati, qui Clagenfurtensi præfe-
 ctura fungebatur, spontanea subje-
 ctione offensus; dum de illius nece,
 consilia meditaretur, quidam pri-
 mariæ authoritatis viri operam su-
 am offerunt, Pleuratum & uxorem,
 vel captivos adductum, vel certe ve-
 neno extinctum iri polliciti. Mentitâ
 igitur profugorum personâ, Pleura-
 to supplices in officia rogant admit-
 ti, facili adhuc Præfecto. Interim
 quibusdam Carinthis suboluerant
 sermones nefarii ausus, quos duo Si-
 cariorum secum miscuerant, qui de-
 prehensi è rupe præcipitantur, ca-
 daveribus objectis canibus. Sed non
 ideò Pleuratus à cervice funestum
 exitum vitæ amovit. Cacannus tra-
 ctò ex Pannonia sexaginta millium
 virorum exercitu, Clagenfurtum ar-
 cta obsidione cingit, casuquè potius

muri, sponte labem facientis, quàm ignavia propugnatorum urbe potitus, Pleuratum, uxorem, & septem filios suspendio afficiendos morte, condemnat. Nec ille inter vincula libertatis oblitus in Cacannum durissimis verbis invecus, invocato tot scelerum vindice Deo. Ad supplicium ductus præsentî animo Christianè adeò erigebat mœstos uxoris, & suorum pignorum animos, ut non supplicii comes crederetur, nisi commori videretur, sanè fortissimè tulit mortem, qui sapiùs in suis moreretur. Baruchus interea magnis in Bavaria itineribus, ubi Cacanno tragædiam in Carinthia ludente, morabatur, in patriam advolat, & casis Hunnorum extremis agminibus, clagenfurtum restaurat.

A. C. 663. Baruchus domi quietem nactus, exteris suppetias tulit majori spe, quàm eventu, nam Varnefridus, acie victo ab Hunnis Patre

& interempto, Carinthiam petiit, Ducis imploraturus auxilium, ut Foro Iulio, qui Ducatus morte genitoris ad se devolvebatur, potiretur, contranitante Grimoaldo Lombardiæ Rege. Valido militum robore instructus in Italia cum exercitus parte cæditur, vana mortalium spe promittente solia, porigente sepulchra. In Ducem verò Fori Iulii creatus est Vectaris belli pacisque artibus vir inclytus.

A. C. 681. Carastus fidem Christianam amplexus, patri vivere desinenti Ducatus gubernacula accepit, in quem populus malè animatus, prava moliebatur consilia, sive odio in rem Christianam, sive studio in rem privatam aclus. Re intellectâ Theodo Dux Baviariæ, juxta & feudi Carinthiaci dominus, instituto in Carinthiam itinere, comperiens urbem Clagenfurtensem à partibus obsidione vallatam, armorum ferias
impe-

imperat. Citatis ad se Duce, ac prioribus populi, pro tribunali sedens rationes disidii in medium afferri jubet. Carastus ægrè inductus, quî coram subditis, quasi paris homo sortis causam suam diceret; de patris Cotio, Charano, Vtone, & Charino conquestus: *Hos invidiâ Christianæ religionis populi animos à se abalienasse, immisis in aulam sicariis sui & uxoris mortem meditados esse, Sclavoniam, quæ pars sui Ducatus fuerat, avulsisse, Clagenfurtensem urbem, ubi tunc degebat, in secundum mensem vitentasse. Ad hæc Cotius: rejecta à se fide Christianâ ad quam invitabatur, pristino dignitatis gradu à Carasto mortuum, & bonis exutum esse, huiusmodi attentata jus sibi ministrasse, quòd arma in Principem induerit. Sed Theodo, quâ erat prudentiâ, disidentes partes in mutuos rursus amores uniens pulsas discordiarum nubibus, Carinthiæ induxit serenitatem.*

32 Breviarium Historiæ

A. C. 687. Poppo Ozzii Comitæ Tiffensis filius, nobilem sanguinem pietate illustraturus, Romam peregrinatus, sacro fonte tingitur, & ut virtutem, quâ pollebat, æquaret honor, onus dicam, Aquilegiensibus Patriarcha datus est. Pater ethnicus irato stupore captus ex filio, quid Numinis coleret, quærît, datis in hujusmodi sensum litteris:

OZZIUS FILIO POPPONI
salutem.

Patriis Diis te renuntiâsse, majoremquæ nostrorum Manium, eorundemquæ virtutum oblitum, filii ut degeneres solent, intelleximus. Quis noviter ille tuus Deus sit, ego cum matre tua cognoscere desideramus. Vale, & reditum appara.

Regnante Carasto Principe nostro.

Anno DC. LXXXVII.

Septimo idus Martii.

Pater tuus

Ozzius.

Hilce

Milce litteris Poppo ita respondit:
 OZZIO PATRI FILIVS POPPO
 salutem.

Qui posuit abyssos, & creavit cælum & terram, maria, & omnia, quæ in eis sunt, Numen unum in natura, trinum in personis; Patrem æternum, Filium eidem consubstantialem, assumptâ humanâ naturâ ex Maria Virgine natum, Iudicem vivorum & mortuorum, & Spiritum Sanctum precedentem ab utroque, à quo illuminatus sum, confiteor, cuius omnipotentia, & immenso nutui dulcissimos parentes devoveo. Vale Ozzi Pater cum Irenburgæ Matre suavissima.

Stante pro Ecclesia Dei Sergio primo
 Anno post Christum natum
 DC. LXXXVII.

Poppo filius.

Nec mora, Ozzius & Irenburgis filii vestigiis pressis, missâ superstitione sacro baptismo ablucatur.

Bf

con-

34 Breviarium Historiæ

contrario naturæ ordine à filio Chri-
sto geniti parentes.

A. C. 689. Ozzius & Irenburgis
suasu Popponis filii, propugnaculum
sacræ Religionis posituri, ex quo vel
sancta fides propugnaretur, vel op-
pugnaretur superstitio, Asceterium
Ossiacense honori Benedictæ Ma-
tris sacrum condunt, imposito quasi
præsidio divi Benedicti filiis, quod
viri doctrinâ juxta & sanctitate cla-
rissimi nobilitarunt; cæteris silentio
præteritis, certè S. Bernerus Abbas,
qui sæculo duodecimo vixerat, illu-
stre reddidit. Ossiacum tribus illu-
strissimis globis; quibus Eum velut
reciproci amoris tesserâ cæli Augu-
stissima Imperatrix dignata est, de-
missis super corporale, dum fortè
sacris operaretur. Sed tertius aliò
sæpè transmissus, toties miraculosè
redux tandem non sine prodigio &
stupore circumstantium in ara Bea-
tissimæ Virginis disparuit. Illos at-
tentè

centè si intuearis, videris tibi videre
 Reginam sole amictam, cæterum
 limpiditudine limpidissimam longo
 intervallo vincunt crystallum, ada-
 mantem crederes, si ex fulgore rei
 pretium æstimares, quanquam ada-
 mante pretiosiores per quatuor ferè
 sæcula diversis infirmitatibus præ-
 sentem opem adferunt, ringente
 plerumquè circa lacum affinem da-
 mone in varias formas transfigura-
 to, ubi hōmo pristinā sanitate dona-
 tur. Virtutem globorum versus per-
 vetusti in Ecclesiæ parietibus positi
 loquuntur: (pressus

Surdaster, cæcus, mentisque caligine

Discedit sanus, si mea testā subit.

Luceat ut tibi lux, fidei cum luce

venito,

*VVeneri globulus lucida cuncta
 iubet.*

*Audit surdaster, cæcus videt, ambu-
 lat irus, (prece est.*

Auribus ut capias, cura movenda

36 Breviarium Historiæ

Præterea hoc quoque Monasterium Boleslai Poloniæ Regis, S. Stanislai Episcopi Cracoviensis cæde, nominatissimi exuvias tenet, frequentibus circa earum sepulchrum Polonis per Carinthiam peregrinis. Nam Boleslaus regno extorris, impellente sceleris conscientia Romam peregrinaturus Ossiaci divertit, fictâ simplicis & muti hominis personâ ulterius progredi occultâ vi prohibitus culinæ ministeriis se Regem commodavit, quasi sanguinarias manus illis in sordibus purgaturus, donec fato admotus, accersito Abbati se Poloniæ Regem Boleslaum pœnitentem aperuit, in rei testimonium ex sinu prompto regio annulo, expiatis postmodum confessione noxis, sacroque viatico pascus, sanctius devixit, quàm regio in folio vixit. Cujus tumbam nonnemo priscorum Poëtarum his versibus insignivit:

C. Bo-

C. Boleslaus Rex.

Occidit, Romam pergit, placet Ossiach
illi,

Ignotus servit, notus pia lumina claudie.
Ossiach hinc placeat tibi Stanislae,
tyrannum

Mitem quòd factum caelestibus intulit
astris.

Alius verò antiquissimus in hunc
senlum lufit:

Rex homicida ego sum profugus, &
scelere dives,

Hic latui, luxi deplorans facinus audax.
Nè tamen ob crimen caelestis vindicet
ultor,

Sanguine purpureo tingentem sydera
olympi

Te Stanislae rogo, precantis advoca
causam.

Sed non tantum Boleslai ossibus
memorandum, Ossiacum etiam fæ-
lix est S. Felicitatis & septem filio-
rum atque S. Maximiliani Confesso-
ris, sacris lipsanis à Carolomanno

38 Breviarium Historiæ

Carinthorum Archiduce, anno salutis 879. huic celeberrimo Monasterio donatorum, atque infante quodam Bethlemitico pro Salvatore mundi occiso.

Primam verò administrationem Monasterii aggressus est Berinolphus, ob vitæ integritatem beatus, cui alii usque in annum 779. temporum antiquitate antiquante nomina, successerunt, quæ tempestate Hunnorum & Sclavorum populationibus, atq; incendiis per sæculum jacuit desolatum, donec rursus anno 879. ex cineribus suis veluti phœnix suscitatum adhuc stat hodie gloriæ & honore coronatum, cui abbatiali in dignitate præfuerunt

2. Eselinus.

A. C.

3. Valhardus.

4. VVolfrancus.

5. Albero.

6. Teucho regimen adiit

1090.

7. Fridericus Niger

1125.

8. Si-

Carinthiacæ,

39

8. Simon Villacensis	1141.
9. Scilenus Villacensis	1159.
10. Berchtoldus I.	1171.
11. Hildebardus Villacensis	1187.
12. Conradus I.	1210.
13. Albertus	1231.
14. Berchtoldus II.	1250.
15. Vdalricus I.	1263.
16. Rudgerus Gentiforensis	1268.
17. Schbeichardus	1272.
18. Hermanus	1273.
19. Conradus II.	1277.
20. Berchtoldus III.	1283.
21. Theomarus	1295.
22. S. V Vernerus	1307.
23. Henricus	1314.
24. Gregorius	1319.
25. Nicolaus I.	1338.
26. Volcmarus	1340.
27. Eberhardus	1352.
28. Engelbertus	1356.
29. Michael	1365.
30. Ioannes	1373.
31. Vdalricus II.	1391.
32. Au-	

40 Breviarium Historiæ

32.	Andreas I.	1419
33.	Vdalricus III.	1437
34.	Benedictus Cremiphanio postu- latus	1452.
35.	Vdalricus IV.	1458.
36.	Augustinus	1462.
37.	Leonardus Zorn	1473.
38.	Daniel Krachenberger	1484.
39.	Erasmus Trötter	1496.
40.	VVolfgangus Gaisbacher	1510.
41.	Iacobus Rösler, Steindorffensis	1523.
42.	Andreas Haffenberger, Villacen- sis,	1527.
43.	Sigismundus Frisch, Kirchai- menfis,	1555.
44.	Petrus	1556.
45.	Zacharias Gröblacher	1587.
46.	Adamus Schrötl, S. Pauli Mo- nachus,	1593.
47.	Casparus Rainer	1595.
48.	Alexius Ochsenhufanus Religi- osus,	1617.
49.	Ioannes Gaisler, ex S. Lamberto Styriæ,	1621.

50. Guilielmus Schvveitzer VVil-
bingensis Professus 1622.
51. Maurus Maucher 1628.
52. Fridericus Hirshberger 1642.
53. CHRISTOPHORS
CAPPONIG in Reverendissi-
mum, Nobilem, & Amplissi-
mum D. Dominum Abbatem e-
lectus est A. C. 1656.

QVI elapsis proximè annis, ve-
nerabili Conventu perpetuis in-
firmitatibus vexato, & crebrius
immaturis funeribus afflicto,
paterni affectus plenum; imò
Fundatoribus non impar moli-
tus opus, empto ex V Verenber-
genfi Dominio Monasterium
condidit, verè CHRISTOPHO-
RVS, Qui Christum in membris
suis trans undas tulit sub cæ-
lum salubrius.

A. C. 701. Carinthia aliquamdiu
tranquillitate Beata novo motu con-
cutitur; Carinthis & Dalmata pacem
torcè

fortè otio vertentes in Forojulium
 populabundi excurrunt, Fredulpho
 terræ Domino arma opponente cum
 copiis suis ferè deleto. Rachis alter
 Forojulii Dux vices compensaturus
 Carniolæ ac Carinthiæ ferro, flam-
 mâq; infestus collectis spoliis Chito-
 marum Charinthiæ Principem in
 campis Crapfeldensibus obvium ha-
 buit, instructis utraq; ex parte in
 prælium copiis, Forojulii Dux capti-
 vis quibusdam venas aperiri jussit, ut
 coram exercitu cum sanguine vitam
 effuderint. Sed malè suis militibus
 ex venæ sectione incolumitatem au-
 guratus est, collatis etenim signis,
 dum in fronte suorum strenuè redin-
 tegrat pugnam, à Chitomaro sagit-
 ta ictus, deserto prælio hosti aditum
 ad victoriam fecit, observatâ quippe
 illius absentia Itali dissoluti, turba-
 tiquè in fugam acti Carinthis cum
 opima præda victoriam reliquerunt.

A. C. 745. Chitomarus, quamvis
 patre

patre gentili natus, Filius tamen lucis, Christianæ Religioni addictus, eandem, quam ipse hauserat, suis in populis promoturus fidem, à S. Virgilio Benedictini Ordinis illustri syndere S. Petri Abbate, Salisburgensi-
umquè Præsule Evangelii Præcones deposcit; impetratquè S. Modestum, virum subeundis pro Deo laboribus natum, olim S. Bonifacii Excestriz Benedictini Monachi, dein Archipræsulis Moguntini comitem in convertendis gentilibus; cui adjuncti VVatto, Reginbertus, Gozarius, Latinus Præsbyteri, & Richardus Diaconus, qui de Idololatria clari victoriis numerosas animas Christo subegerunt. Huic venerando cætui, siue noviter structa, siue olim à S. Ruperto condita sed vetustate collapsa, restaurata est Ecclesia Soli nris, Honori Beatissimæ Virginis dedicata, ut Carinthe titulo singulari suam Reginam agnoscerent M A R I A M,
quæ

44 Brevlarium Historiæ

quæ Carinthiaca in terra suam fixisset Solium. Eodem loco præterea conditus est Episcopatus, quem primus moderabatur S. Modestus, cujus sacra lipsana in templo humata quiescunt, sepulchrali lapide, ut fama est, versùs altare vicinum se movente; nempe vivunt etiam lapides in præconium Sanctorum.

Episcopatui verò Soliensi gubernando Præfecti sunt

S. Modestus	A. C.	745.
Majoranus		782.
Modelhamus.		
Adalbinus.		
Madoldus.		
VVarmanus.		
Theodoricus.		
Otho.		
Osvvaldus. &c.		

Sed annus octingentesimus septuagesimus finem dedit Episcopatui, remanentibus tantùm quibusdam Canoniceis & Præpositurâ, cui hodie

die cum encomio præest Illustrissimus & Reverendissimus Dominus, Dominus Maximilianus ex Comitibus de Scherffenberg, &c. Canonicus Cathedralis Ecclesiæ Salisburgensis. Cæterum S. Præsul Modestus insigniter orbem triumphavit, VValdcunone è flore nobilitatis primario Viro sub Christianas leges per industrios labores adducto. Quamquam victoriæ comitem, & quidem fœminam sit nactus Mariam, Ducum Meraniz, & Goritiæ Comitum, atq; Palatinorum Carinthiæ sanguine genitam, uxorem VValdcunonis, quam primæ parentis Evæ non filiam, sed æmulam dixeris, adeò, uti illa contagione exempli Adamum perdidit, hæc precum instantiâ maritum in salutem promovit. Itaque VValdcuno, quem sacris undis tinctum Domitianum dixerunt, mille statuas seu idola, quæ plurimis diis, hoc est nulli Deo erexit, in lacum inersit, iis naufr-

46 Breviarium Historiæ

nausfragis eò securior salutis portum
tenuit. Conditâ deinde omnium
Sanctorum Millestadiensi Ecclesiâ,
pro Benedictinæ familiæ Religiosis
in conversionem popularium desu-
daturis, apposito monasterio exstru-
cto; ut creditur, quale est hodie am-
plissimo Soliensi Fano, dotatis, & di-
tatis sacris ædibus, impenso in Dei,
divorumq; studio, eò Rei Christianæ
bonum provexit, ut Carinthe nec
Gallis Clodovæum, nec Orienti
Constantinum Magnum invideant.

A. C. 747. Diseminato Dei verbo,
ut luci nulla ad tenebras est conven-
tio, nonnulli durioris cervicis irri-
tati Carinthe, neglectâ obedientiâ,
corruptisq; armis, cædibus atrocis-
simis, lanienâ crudelissimâ, violatio-
ne jurium, raptu virginum & matro-
narum, Carinthiam fædarunt, adeò
nullum popularis nationis vincu-
lum insanam furendi libidinem co-
hibebat; sed sparso fidelium sangui-
ne,

ne, ager Ecclesiæ fecundatur: insuper illata strages celebri victoria est expiata, collecto ex Carinthis & Italis agmine Chitomarus rebellibus copiam propè Villacum dimicandi facit, sex millia cædit, nongentos capit, cæteris ad gratiarum fontem salutare baptismum si accesserint, gratia promissa est.

A. C. 757. Tassilo Bavariz Dux Gallici pertæsus jugi, fœdera cum Saxonibus asserendæ libertatis ferit, piumquè Principem Chitomarum vi suasionis in id consilii rapit. Defectione necdum consiliorum limites transgressa, Pipinus derepentè Saxonibus incumbit, interceptis munimentis, tum conferto prælio insigni strage, cæso in pugna Edelhardo Saxonum Rege, rebelles in ordinem redegit. Clementiorem experti sunt victorem Regè Tassilo & Chitomarus, qui alieno malo docti supplices, juratâ denuò fide, veniam meruerunt.

Quo

Quo etiam anno Chitomarus supremo morbo laborans, evocatis Aguntum, ubi ea tempestate consueverant degere Principes, Valdungo filio, & Provinciæ ordinibus, Patre, ac Principe digno sermone valedixit: Illi, ut *Religionem Catholicam, timorem in Deum, legum tutelam, clementiam in afflictos, justitiam in oppressos, ceterasque virtutes genuina Principum ornamenta semper retineat.* His ut successuro in Ducatu Valdungo obedientes, inter se concordēs, Catholicæ Religionis amantes, virtutum denique studiosi sint. Quæ novissima solliciti Ducis verba adstantium lumina coëgit in lachrymas. Ita à morte patris Valdungus auspiciatus est regimen, supra sortem felix, cui præter Carinthiam etiam sunt legatæ virtutes.

A. C. 769. Iterum Carinthis gentilibus furor (necdum enim omnes divinæ legi colla submiserant) arma ministrat, qui conglobati in seditionem,

Dem, ejed̃is viris Ecclesiasticis, & turbatâ Carinthiâ, furorem & arma in Italia effundentes, renovatâ, an superatâ Herodianorum militum insaniâ infantes in acervum comportatos incendiis absumpserunt, alligatas arboribus mulieres, ex se&is intestinis, peremerunt, quosdam jaculatorio sed crudelissimo ludo, libratis velut in scopum armis confecerunt, Desiderium Longobardorum Regē, a quo bello petiti sunt, commissâ pugnâ, ingenti strage repulerunt. Tassilo Bavariz Dux opprimendo imposterum malo tribus in rebelles armatus exercitibus in Carinthiam penetrans, dimissis, quos ex Italia secum rapuerant populatores, captivis Christianis, eorumq; locò nonnullis Sclavis nobilibus in vincula conjectis, Valdungum in regimen, a quo arcebatur, restituit. Cui afflictâ fides Catholica non postrema cura fuit; quare ablegatis iterum ad S.

50 Breviarium Historiæ

Virgilium nuntiis, Christianæ legis Promulgatores obtinet Haimonem & Reginbaldum Præbyteros, atque Majoranum Diaconum, tum alios repetitis vicibus submissos, quorum verbo non ferro sensim Christo domabitur Carinthia.

A. C. 771. Intestina bellorum discordiæ redeuntibus ipsis authoribus fuere exitio; etenim Hermanus Aurelius, vir rerum experienciâ clarus, sed ab orthodoxa fide alienus, Valdugo in tutelam religionis, & securitatem patriæ militem legente, turbato nimium animo, coram Drocho, Samoe, Theodoro, & Henrico aliisque Carinthiæ proceribus queritur, Valdugum, avitæ religionis desertorem, non sine patriorum Deorum offensâ novam inducere, se qui eos colerent, auctoritate ac existimatione ademptâ potremo loco esse, æquum fore, ut pro Numinum suorum, causa & patriæ bonæ adversus novatorem arma curriperent.

venit. Valdungus in Sclavoniam, ubi
huiusmodi rebellionis machina cu-
debatur, ducto octodecim millium
virorum exercitu, Factiosum mili-
tem, ab itinere fessum, epulisquè in-
tentum aggressus sexcentos cædit,
quadringentis, quos inter seditionis
fax & tuba Aurelius numerabatur,
captis, reliquis in fugam raptis, ca-
stris potitus est. Drochus, dolore
& vindictâ animum torquente, quasi
per compendium confecturus bel-
lum, duobus sicariis Valdungum pe-
tit. Illi aliquando in curiam admis-
si, assidentem ministrum Principi,
tunc fortè cum suis consultanti, ster-
nunt, aufugientes retracti, promissa
impunitate, quam suppliciter roga-
bant, fidemquè Christianam se am-
plexuros promiserant, authorem
nefarii consilii aperiunt. Imminebat
suis agminibus Drocho Valdungus,
qui hostem animosius quàm cautius
pugnantem suo exercitu, cum non-

32 Breviarium Historiæ

nullis aliis rebellionis capitibus intercipit, ducti Villacum instructâ li-
ge, amputatis pedibus, manibus, na-
sis & auribus, truncis in paludem,
mersis mortem perpessi sunt: poenâ
sceleri consentaneâ, ut, qui membra
seditiosi corporis fuerant, membris
truncati perirent.

A. C. 772. Valdungo Slavonico-
rum Ducum postremo, prolibus or-
bo, è vivis abeunte ad Bavaros ite-
rum transivit Ducatus, Tassilo quip-
pe Dux Bavariz, ascitis Carinthis
ordinibus, provinciam, utpote seu-
dum filio Theodoni tradidit, in quem
procures singularem animorum pro-
pensionem & reverentiam testati
ingenti lætitiæ sensu domi excepe-
runt. Theodo igitur singulari for-
tunæ ac sapientiæ famâ primordia
regiminis insignivit, sancitis legibus,
quæ blasphemias in Salvatorem no-
strum proscripserunt, alieni thori
violationem condemnarunt, hono-

rem parentibus reddiderunt, furtes
& rapinas arcuerunt, juventutem
rudimentis militaribus exercuerunt,
populares denique externos nè apud
Principes stipendia mererent, domi
continuerunt. Felicior sanè Dux si
ultima respondissent primis. Cate-
rum Bavarica ex prosapia neminem
habuit successorem.

Theodo III.

A. C. 787. Expulso Longobardo-
rum Rege Desiderio, Bavariz Dux
Tassilo, Luitpurgæ conjugis, patris
Exilium mariti defectione vindica-
tura, pravis implicatus consiliis, iuncto
cum Hunnis fœdere, quo se se inter
utrumquè Orientis & Occidentis
imperium positi tuerentur validius,
non modò obsequium detrectat, sed
etiam Carolo Magno bellum denun-
tiat. Sed à Francorum Rege ad Ba-
variz limites movente, versâ in ti-
morem audaciâ, preces pro armis
opponens, datis Theodone Carin-

54 Breviarium Historiæ

thiæ Duce, aliisque duodecim primariis viris in obsides, veniam consequitur, eandem vertente anno reversurus, tam diligens obtinendæ, quam negligens obtentæ gratiæ.

A. C. 788. Data per juramentum fides, obsidesq; traditi, Itomachum Talsiloni moverant, ut palam quereretur : *in hoc rerum articulo non modicè avitam Bavarorum Principum lædè libertatem*, hujusmodi sensus plura aures additiores Carolo, quam Talsiloni exceperunt, quibus perlatis, Imperator Ingelheimii comitiâ celebrans vocatum in quæstionem Talsilonem læsæ Majestatis reum convincit, damnatumquè salicis legibus, pietate motus exemit à gladio, & resectâ pro capite comâ, cum filio Theodone Carintho Duce in Laureacense asceterium intrusit, poenâ clemente, quam alii in salutis asylum altrò ambiunt.

Theodone, loco Ducalis pilei monasti-

naſticâ coronâ redimito Inguoni
 Francica è ſtirpe comiti, Carinthia
 ceſſit; Cui multum debet Religio
 Catholica, in quam flexurus Nobilium
 Carinthorum animos, novo uſus
 eſt conſilio: Convivas legit Nobilitatem
 & ruſticam plebem, hanc Chriſtianæ
 fidei tenaciſſimam, illam plerumq;
 idololatriæ deditam. Ruſticos in
 regiam vocatos magnifico, in aureis
 atq; argenteis patinis dapibus
 illatis, apparatu excipit; Proceribus
 vulgaria, & negligentia labore
 confecta, quæ teſtacea caperent
 vaſa præ foribus miniſtrari jubet
 ſercula; præpoſteri ordinis rationem
 ſciſcitati, in reſponſis acceperunt
 epulas pro conditione animarum
 fuiſſe inſtructas, vulgi etenim ſalutari-
 bus baptiſmi undis ablutas, eſſe ni-
 tidas; Nobilium paganiffimi ſordibus
 fædas. Quo demum effecit Inguon,
 ut primates, diverſis ab idololatriæ
 cultu animis certatim fidei Catho-

56 Breviarium Historiæ

eholicæ se se subscripserint, & ab in-
 spidis cibis sapuerit Christus, novo
 etiam prodigio à poculis caluerit
 sanguis in pietatem, qui despumare
 consuevit in vitia.

Præterea à Duce Inguone profe-
 ctus est Carinthiacis Principibus sin-
 gularis, & ad nostram ætatem ut plu-
 rimum observatus inaugurationis
 modus. Nam neo Dux moderaturus
 Carinthiam vulgari habitu rusticum
 exprimens ductis utraqùe ex parte
 bove atque equa nigricantis coloris,
 lecta manu Nobilium stipatus, Go-
 ritix Comite Palatino Carinthiæ in-
 ter Ducatus insignia & duodecim
 minora vexilla præeunte, Carniz-
 burgum versus, qui hodie pagus
 milliari Clagenfurto absitus est, pro-
 cedit, Quem rusticus, cui hæredita-
 rio jure ea debetur prærogativa, in
 patentibus campis circularis formæ
 marmoream sedem premens opperi-
 tur, quæritquæ ex circumfusa, quæ

illum cingit, turba: Quis magnificet
Procerum coronâ deductus appropin-
quet? fore Principem terre; doctus
solicitatur rursus: sine Christianæ
cultor, ac propagator fidei, consulat sa-
luti patriæ, tribuat cuiquæ ius suum,
liberæ conditionis sit, dignusquæ hujus-
modi honore? est & erit, reponente
turba. Quo igitur pretio Ei hanc sedem
cedam: Interroganti respondet Co-
mes Goritienfis: Sexaginta denariis
locum vendes, jumenta (intento in e-
quam & bovem digito) ac indumenta
Principis tua erunt, vivesquæ à censu
immunis. Tunc sede se movens agri-
cola Duci propior factus molli ala-
pa percussus æquum iudicem esse
iubet. Digrediente rustico Princeps
marmoream sedem occupans, vibra-
to in omnem partem nudo gladio
promittit populo se ex æquo iura
administraturum. Hinc in vicinas S.
Petri sacras ædes Principe cum po-
pulo confluyente, Deo solemnes ha-
C 3 bentur

58 Breviarium Historiæ

bentur gratiæ, finitis sacris Dux ex-
 utus vestibibus rusticis paludamento
 conspicuus Primates instructâ ma-
 gnificè mensâ excipit, à qua in Zoll-
 feldensem campum itur, ibi in solio
 ex lapidibus structo sedens feuda
 confert, & Provinciæ confirmat pri-
 vilegia, qua mora Gradneggeris
 (certa stirps erat) potestas in alie-
 nis campis gramen metendi, sicut &
 Portendorfferis domos exurendi, nisi
 redemptæ essent, facultas fuerat.

Quo peregrino inaugurationis
 more Inguon, præterquam, quòd
 rusticæ plebi in orthodoxam fidem
 vel plurimum propensæ, vel pri-
 mum devotæ illustre posuerit mo-
 numentum, Principem esse humi-
 lem docuit, ut si quæ illum afflaret
 ambitio, disflaret origo.

A. C. 791. Novum Carolo Magno,
 quod annis octo tenuit, nascitur bel-
 lum; Hunni etenim Bavaris infens,
 quòd Imperatori se dedidissent, re-
 peti-

petitis vicibus irruptione in Bavariam facta magnis cladibus à Inguone repelluntur; sed hæc Hydra in perniciem Imperii nova capita erigens excindi debuit à suo Hercule Carolo Magno, qui numeroſo, variis ex nationibus collecto exercitu, tantis hostes ſtragibus attrivit, ut Pannoniam ferè exhauſerit incolis. Hæc inter virtus Inguonis enituit, qui celebri, qua hoſtium 20. millia proſtigavit, obtentâ victoriâ, pene confecit bellum, cum cæteri Principes Imperii primò militum haberent delectum, ob quod donatus ab Imperatore Archiducis dignitate, victoriæ pari laureâ, qua etiamnum hodie Carinthia viret.

Nec minùs togâ, quàm ſago inclytus Inguon à bello naſtus otium, conditis Rempublicam ordinavit legibus, quibus populum in obſequio continuit. Cæterùm Francica ex natione Carinthiæ regimen Archiduces exceperunt.

60 Breviarium Historiæ

1. Inguon Archidux I.	A. C. 788.
2. Codolaus	792.
3. Baldericus	819.
4. Domitianus	829.
5. Carolomannus	854.
6. Arnolphus	880.
7. Eberhardus	888.
8. Berchtoldus I.	908.
9. Conradus I.	937.
10. Henricus I.	958.

A. C. 792. Inguone, filiis, in quos transferret Carinthiam, orbis, diem supremum obibat, cum Codolaus Francus itidem Nobilis à Carolo Imperatore sufficitur anno, quo mortales insolitos hostes ipsa elementa experti sunt, nam ignis in funestas flammæ conglobatus portendebat ultima, aër nocivis exhalationibus infectus pestiferam luem ingerebat, aqua suis alveis superatis inundabat arva, terra tot impressionibus corrupta negabat segetes: his malis afflicta Carinthia videbatur perisse.

nisi

nisi magis sequentibus annis periret.

A. C. 796. Hunni, vindicta irritante animos, in Carinthiæ perniciem surgunt, & ut incautos ferirent, sine armorum strepitu Provinciæ admoti, cædibus aliisque flagitiis insanum furorem alunt, donec Codolaus iusto exercitu instructus circumdedit hostes, & velut feram inter casses deprehensam eâ poenâ multavit, quam temeritate præceps exigebat ab aliis.

A. C. 798. Sed non ideò metu liber Codolaus, hostilis exercitus reliquiis Viruni (quam urbem hodie Frisacum appellamus) viciniam depopulantibus; has igitur Codolaus etiam aggressus insigni victoriâ fractas expulit Carinthiâ. Interea Imperii Principes renascens malum in radice evulsuri, pacto fœdere inter Carolum magnum, Geroldum Sueviz, Henricum ForoJulii Duces, &

62 Breviarium Historiæ

Codolaum Carinthiæ Archiducem junctis viribus Duſtore Pipino Caroli filio arma in Pannoniam converſunt, occurrentibus propelaaurinum Hunnis ingens illata eſt ſtrages, capto præterea illorum Rege Sigario, quæ victoria inſtar gradus fuit, ut ad extremam Hungariæ oras viſtrices palmas propagaverint, veſtigaliſq; fieret impoſterum Pannonia Imperatori, fruſtu victoriæ victis communicato, cùm, immiſſis Evangelii Præconibus in libertatem filiorum Dei, dæmonum captivi vindicabuntur.

A. C. 800. Arnoni primo Salisburgienſium Archipræſuli, ac Paulino Patriarchæ Aquilegienſium litem fecit Carinthia, quam uterquè ſui Eccleſiaſtici contendebat eſſe juris: Patriarcham inſtrumenta à Zacharia Summo Pontifice donata movebant, quorum vigore, ante poſſeſſam à Longobardis Italiam, attributa
ſue-

fuerat Carinthia Ecclesiæ Aquilegiensi. In contrarium Arno aliis Zachariæ, Pauli primi & Stephani quarti instrumentis patefecit Salisburgo subesse Carinthiam. Neutrâ pars nè causâ caderet consilium ingerēbat Carolus Imperator, ut occupanti utriquē Carinthiam fines dirimeret Dravus mediam secans, parte, quæ Septentrionem respicit, Salisburgensi assignata, quæ meridiem spectat ad Patriarchatum Aquilegiæ pertineret. Cæterum Archiepiscopus Arno, quos Hunnos Pipinus ferro domuerat, aggressus est Evangelio, misso in expeditionem Theodorico, quem Episcopum consecraverat, de quibus, uti & nonnullis Carinthis idololatræ eò clariores reportavit victorias, quò pauciores debellarunt innumeros hostes.

Eadem tempestate nova Forojulii accessione ampliatur Carinthia. Henricus siquidem dictæ Provinciæ
Dux

64 Breviarium Historie

Dux, rebus in Hunnos præclare gestis, domi victoriæ fructum libaturus, Tarlaticam propè urbem à se-
ditiosis civibus interimitur, fallacis
luculento testimonio fortunæ, cum
multarum palmarum egregius belli
Dux hostilia inter arma securus pa-
tuit suorum insidiis in mortem. Ca-
rolus Magnus nuntiata cæde, raptò
contendit in Italiam exercitu, ac
sumpto de Paricidis condigno sup-
plicio, Forojulium Codolao dona-
tum Carinthiæ incorporavit.

A. C. 818. Lindoviti Croatiæ Prin-
cipis aviditas nefarium ausa est fa-
cinus, spe siquidem potiunda Carin-
thiæ, Codolaum per calumniã accu-
satum Ducatu movet. Verùm Codo-
laus coram Imperatore se purgans in
pristinum dignitatis gradum repo-
nitur, Lindovito restituendæ Carin-
thiæ imperia surdis auribus excipi-
ente. Igitur armis repetiturus pro-
vinciam, Bornâ Duce Dalmatiæ, ac
Balde-

Balderico Savi Marchione belli sociis Lindovitu, qui Bulgaros & Carinthiacæ Nobilitatis partem sibi adjunxerat, acie victum in Croatiam propulsat, in qua fortunæ vices expertus minus prosperè bella gessit. Lindovit^r rerum successu elatus, conditiones pacis ausus est præscribere Imperatori, quibus non admissis, sed novas propositas pariter & ipse respuit, in arma propensior ad Colapim fluvium victoriam obtinuit, quam czdes ac incendia in Dalmatiam illata exceperunt. Borna accisis viribus ferocem leonem aperto Marte veritus lacerare, milite intra munita præsidia reducto per intervalla ita carpsit, ut postremò facile in fugam egerit: novus Horatius, qui hostibus impar, dum omnes declinavit, vicit singulos.

A. C. 819. Codolaus ubi à Lindovito respiravit novo hosti obnoxius lethali febre, Archiducatu & vitâ exuitur.

uitur. Baldericus Marchio Savi in locum defuncti substitutus gubernationis primordia victricibus ab armis est auspicatus, nam in rebelles Carinthos animadversurus, Ductore Lindovito acie instructos magnâ clade multavit. Sed huiusmodi plures partæ laurus olim marcescent, tantò graviore dedecore, quantò ultima regiminis different à primis.

A. C. 820. Adversus Lindovitum in perduellione constantem Ludovicus Imperator tres armavit exercitus, primus per Carinthiam tendens, ter manibus cum hoste confectis victor præstolabatur ceteros, nam qui ex Italia movebat, tum alpium jugis, tum hostium armis difficultatem passus est, tertio per Bavariam incedenti longitudo itineris & Dravi trajectio moras fecerant; illi unū iuncti ferro & Hammâ Croatiam diripuerunt, Lindovitio interim muris præruptæ arcis sua vallante salu-

rem. Italis & Franconibus patriam
repetentibus, secundo Baldericus in
hostem ruit, qui victoricibus armis
impar in Dalmatiam fugiens à Lit-
muselo cæsus est. Negante illâ Pro-
vinciâ salutis asylum ei, cujus ductu
paulò ante cædibus & incendiis pe-
raverat.

A. C. 826. Litmuselus, defuncti
Bornæ Ducis Dalmatiæ, cognatus
Haidonem successorem non ferens,
Provinciam turbaverat; evocatus
igitur Baldericus octodecim milli-
bus Haidoni opem tulit, Salonaniq;
in quam se abdiderat seditiosum ca-
put, intra mensis spatium ad dedi-
tionem coëgit, turbarum concitato-
re supremo supplicio pœnas dante.

Cæterum Baldericus comitatus
oblitus, in Carinthos & Slavos adeo
sæviit, ut paucis charus, plurimis
terribilis indomitæ feræ instar habi-
tus proximus fuerit præcipiti ab Ar-
chiducali sede casui, nisi Domitia-
nus

nus præclaris dotibus & virtutibus nobilis, sedaturus procellas, gravi oratione principis moribus fræna iniecisset. Sed Balderico nunc exilium dilatum non sublatum fuit.

A. C. 827. Bulgari, quò tutius viarum aditus, terrarumq; constitutionem indagarent, exploratores ablegant ad Imperatorem Ludovicum in speciem ut de statuendis regionum terminis agerent. At Ludovicus sub larva machinas odoratus Geroldum Marchionem ad Baldericum, ut una Bulgarorum consilia observarent, destinat, qui adeò imminens periculum à patria non averterant, ut effusis in Carinthiam & Bavariam Barbaris turpi fuga spatium dederint per cædes ac incendia adversum incolas insaniendi. Ludovicus Baldericum & Geroldum evocatos Aquisgranum dignitatibus exuit, indignum ratus eum Archiducem, cui non esset curæ salus populi;

rele-

relegavitq; in Valconiam, ubi eis assignata plaga, non tam esset ignaviae poena, quam terra privatam ducentibus vitam.

A. C. 840. S. Domitianus, quem iam pridem præclara merita ad Archiducalis dignitatis apicem evexerant, in Brynnonem Moraviae Principem arma feliciter expedit. Ludovicus siquidem Bavariae Rex comperta Brynnonis filique inobedientia, Rathbodo Marchioni Bavarico ac Domitiano, refractarios in ordinem redigendi, provinciam demandat. Levi negotio ex moravia pulsus, provinciam Ludovico vindicant. Rathmarus Slavonicus Princeps adversam sortem profugorum misertus, collecto armatorum globo, irrito eventu supercuias tulit, conferta etenim pugna, egregia strage Slavos attrivit Domitianus, Rathmaro aciei capite insuper interempto, ne posthac consilium caperet, quo

quo Brynnonem in Moraviam reduceret.

A. C. 854. S. Domitiano ad superiores translato, Carinthia obtigit Carolomanno, Ludovici Bavarix Regis filio natu maximo, qui ab ordinibus provincix, Ratisbonam evocatis juramento fidem accipiens, seum exhibuit Dominum, quo regnante non modicè gloria Carinthix ampliata fuit; eam namquè quò augustior esset, Valeriâ in Marchionatum conversâ (hodie Styria nuncupatur) donavit, præfecitquè primum Heczilonem, Brynnonis filium.

Cæterùm Carolomannus, ut nonnulli volunt, Mosburgum validam arcè, lacui VVertseensi affinem condidit, digna, quæ post octo sæcula durans, hodie sedes esset Illustrissimæ Comitum prosapix de Kronegg, & quam olim possederant Archiduces, ætate nostra eorum supremus in provincia Vicarius tenet.

A. C. 855. Ratislaus (cujus fuerit stemmatis, latet) Moraviam clientelarem à Ludovico Rege obtinuit, mox spiritu tumidus, missâ obedientiâ, se liberum Regem jactavit. Vñ Carolomanni virtute hujusmodi motus superbi evanuerunt, postquàm jussu patris militiæ imperium capiens populabundo exercitu prædis & incendiis Moraviam vexavit, hostilesquè copias ad Suarzam fluvium profligavit. Tunc enim verò Ratislaus istiusmodi miseriis saniora edoctus, honorificâ legatione ad Carolomannum expedita supplex veniam deprecatur, & renuntiato Regis titulo, se clientem, restauratâ per juramentum fide profitetur. adeò perplexè mens sua imaginatio-
ne fælix non est, nisi infelicitatem experta.

A. C. 861. Carolomannus ingenti procella jactatus, ne succumberet Carolomanni patris in Sacram anchoram habu-

habuit: nam Engelcalcus, VVilhelmus & Babo Austriae Marchiones, quòd segnius finibus tuendis invigilaverint, officiis privantur, ergò malis artibus vel Ludovici Regis gratiam iterum aucupaturi, vel Carolomanno, quem fortè suæ amotionis auctorem noverant, tempestatem excitaturi, suspectum apud patrem rediderunt, tanquam paternæ vitæ insidiatorem, imperiique invasorem. Extemplo conflatur exercitus, specie in Moraviam ducendus, quem Carolomannus patrem invisum proficiscens audit ad se obtruendum properare, perculit hoc fatale nuntium Carolomanni mentem, quò magis nullius sibi criminis esset conscius. Ergò ne quid pateretur Carinthia detrimenti, Gundocharum belli ducem ad Mueræ fluvium cum copiis consistere, frontemque obvertere paterno exercitui jubet. Verùm Carintho belli Impera-

peratore à Ludovici ministris spe
potiundæ Carinthiæ illecto, & ad
hostis partes deficiente, Caroloman-
nus paternâ gratiâ & milite nudus,
nihil ominis sat rectū se si innocens,
ratus, ad patrem purgaturus obje-
ctum crimen, profectus est ubi oc-
clusis innocentia peroraturæ auri-
bus, in custodiam Episcopo Mogun-
tino datus aliquamdiu latuit, nem-
pe ut eò clarior prodiret, nam etiam
tenebræ conferunt ad lucem, & ca-
lumnia innocenti aspersa glorioso-
rem reddit.

A. C. 863. Carolo Ludovicum
fratrem convenienti Carolomannus
adversam sortem, quam ea secum
tragædiam laderet, aperit, oratquæ
supplex patrocinium oppressi susci-
pere non gravetur, in quod Caro-
lus ea sagacitate incubuit, ut Ludo-
vicus Carolomannum non modò in
pristinum amoris & benevolentia
gradum restituerit, verum etiam u-

D

niver-

niversæ, quanta est, Bavariz hæredem scripserit. Carolomanno deinde Carinthiam petenti provincia & affectus populi illicò patuit, Gundocharo, qui interea Archiducem agebat, in Moraviam metu culpæ fugiente, quo complice novi motus ea in provincia concitabuntur, deum ipsis auctoribus exitio futuri. Per idem tempus destinata Carolomanno major hereditatis portio Ludovicum fratrem in prava rapuit consilia, ut armis patrimonium majus vindicare constituerit; nec deerat Ludovico belli robur confluentibus ad filium rebellem, qui in patrem iniquè animati erant, plurimis viris præstantibus, spem insuper augente implorato Ratislai Moraviz Principis auxilio. Vicit paternam clementiam ea Ludovici insolentia, protinus igitur Ludovicus pater filium castigaturus cum exercitu in Franconiâ tendit, sed dilapsi inde, qui fi-

līi partes sequebantur permulti, Ludovico juniori aliam, quā prius conceperat, mentem ingesserunt, nam armis sponte exutus patrem accedens veniam deprecatur. Hæc inter Carolomannus Bavariz defendendæ domi relictus, de Gunboldo inferioris Bavariz Præfecto, qui fortè à Ludovico filio steterat, clarâ potitus est victoriâ, deletis hostilibus copiis, ipsoquè ductore agrè vitam fugâ redimente.

A. C. 864. Carolomannus à domesticis motibus nactus otium, quo Ratislai iteratam perfidiam plecteret (profugos siquidem ex Bavaria hospitio foverat) Infestis itaque armis in Moraviam penetrans conferto bis prælio toties hostem magnis afflixit stragibus, in pugna etiam cæso Gundocharo olim Carinthiz Archiduce Carolomanno succedente, qui mediis inter mortis vitæq; confinia, Aventino teste, fassus est S.

Hemerammum, scuto, hastâquæ armatum, sibi oculis perstricto obstisse quominus victoriam adipisceretur. Eas clades direptio fortunarum, agrorum vastatio, domorumquæ exustiones secutæ sunt, Ratislao, qui fidem erga Regem suum exnit, pene omnibus exuto.

A. C. 869. Ludovicus, ut tandem belli Moravici semen extirparet, quatuor exercitus armat, duobus Boemos & Misniæ populos infestantibus, Carolomannus & Carolus armis in Ratislaum & Suatebogum nepotem ejus conversis, universam Moraviam subigunt, Ratislao fugâ sibi consulente, Suatebogus in manus Bavarorum devenit, sed dum Carolomanno fidei sacramentum renovat, Moraviæ Princeps creatus dimittitur. Interea Ratislaus invidiæ sensu urgente, curam intendit, ut Suatebogum fraudibus adductum caperet soluturum penas desertionis.

ais. Hic pravi admonitus consiliū recta in Bavariam tendit, ubi exercitu instructus in Moraviam relegens iter, commissā pugnā Ratislaum longævi belli fomitem cepit. Missum Ratisbonam, lite super eum instructa capitis damnarunt, verū Ludovicus vitam indulgens excusari & in S. Emerammi monasterium condi jussit. Et hunc finem sortitus est Ratislaus consiliorum ambitionisq; inanitate, ut cum quæsito absoluto imperio regni titulis tumeret, omnibus spoliatus, nec oculis quidem servatis in claustrī angulo inglorius vitam traheret, quasi vivus in sepulchro future morti præluderet.

A. C. 870. Iterum Ludovicus junior socio Carolo fratre ad pristinas rediit querelas: Hi etenim cuidam Nobili ex Saxonia oriundo discordias miscendi faciles aures dederant, per quos patrem præteritis ceteris

filiis, vel minori portione assignata. Carolomanno potiores terras supremis tabulis legasse. Sed Carolomanni sagacitate hujusmodi turbo disiectus est, discordiarum incentore, qui lingua peccaverat, eratis oculis castigato.

A. C. 871. Suatobogus Moraviæ Princeps perduellionis accusatus capitur, adductusque Ratisbonam in vincula datur, Moravis interim, qui Principem ad se remittendum desperaverant, in abducti locum Sacerdotem quendam Sclagomaram dictum sufficientibus. Suatobogus, qui de proditione convinci non poterat, eximiiis à Carolomanno donis honoratus in patriam comitante Franco-niæ ac Bavariæ Nobilitatis globo reductus est. In Moravia constitutus ultionis libidine vecors in comites hostilitatis securos ferrum stringens immaniter omnes trucidavit, excepto Rathboldo, Marchione quodam, quem

quem caro pretio redemptum Carolomanno semivivum reduxerunt. Hujus perfidiæ (donec magnis stragibus expiabitur) pœnas luebant nuptiæ , quas splendido apparatu Moraviæ Princeps cum Ducis Boemiæ filia celebrabat. Nam Franco-nes , Bavari atquæ Carinthis, agmine facto, nuptialem comitatum, ludo, quàm prælio instructiorem, facile in fugam egerant, opimâ prædâ, in qua ipsa sponſa numerabatur, Ratisbonam reportatâ.

A. C. 871. Ludovicus, atroci cæde, qua per Suatebogum Bavaricæ Nobilitatis flos ceciderat, ad arma excitus, quatuor instructis exercitibus vario in hostem pugnavit Marte; Amboricus siquidem Ratisbonensis Episcopus, qui copiarum partem ducebat, militari vigilantia securius in castris degens sex millia virorum, partim cæſorum, partim captorum amisit. Duo alii exercitus meliori

80 Breviarium Historiæ

fortuna usi Boemiæ regulos Zentislaum, Vtislauum, Spitimaram, & Hermannum, fortè, cum Suatebogo fædere nexos fugarunt. Carolomanus postremi agminis Ductor transmissio Danubio, integrâ æstate ac hyeme in hostico hærens, vastato per prædas & incendia Moravia Principatu, latus spoliis domum rediit.

Exhaustâ in hunc modum opibus provinciâ, hoc est, succiso belli nervo, Suatebogus & cæteri Sclavi Principes magnis legationibus adornatis à Ludovico veniam & pacem adepti sunt, & ita tandem Moravici belli fons obrutus est.

A. C. 872. Continuus ardor solis insigniter Carinthiæ solum afflixit, siccatis magna parte fluminibus, & contabescentibus ob penuriam imbrium segetibus. Huic alterum accessit malum, cicadz scilicet numerosissimæ in provinciam delatz præ-

ta depascentes, tandem supplicationibus ad Deum institutis, exorto vento in lacus & fluvios exturbatae sunt. Sed nec ita mali finis interitus est, nam illae in aquis putrefactae pestiferum fatorem exhalantes corrupto aëre lucem mortalibus fatalem genuerunt.

A. C. 875. Ludovico Caesare fati legem implente, Carolus Calvus Galliae Rex desiderio potiundi Imperii raptus, Romam contendit diademate imperiali per Summum Pontificem coronandus. Ludovicus Bavarus, explorato fratris consilio, Carolomannum & Carolum filios, magnis copiis armatos in Italiam mittit, ut patruo alpes transgressuro viam ulteriorem occludant, Galliae Rex, sive parcens Christiano sanguini, sive robore militari impar, armis diffidens nova arte nepotes vicit, invitatos namque ad amicum colloquium, ita verbis & donis demulsit, ut

82 Breviarium Historiæ

his in germaniam redeuntibus, sibi paraverit iter tutum Romanam, ubi à Ioanne Octavo Summo Pontifice solemni ritu in Augustum est inauguratus.

A. C. 876. Carolus Calvus verborum lenocinio nuper Carolomannum vincens, modò armis subigere non valuit; nam hic Italiæ regnum, quod Impeator occupaverat, sibi deberi ratus, habito virorum delectu in Italiam festinans, Mantuâ & Veronâ urbibus in transitu captis, Carolum, qui cum Papa Ticini tunc morabatur, adeò terruit, ut desperatâ victoriâ, cum exercitu terga verterint. Sed Carolomannus sine pugna triumphans, explicatis victricibus armis, Italiæ Rex proclamatur, Pontifice contrario, qui metu correptus in Gallias ea tempestate solitum Augustantis Petri naviculæ portum secessit.

A. C. 880. Carolomanno è vivis raptus

raptus, Arnulphus filius, quem ex Ly-
tobynda nobili Carintha toro illegi-
timo genuerat, succedit. Statim sui
nominis claritudinem propagatu-
rus, conscripto ex Carinthis, Styria
& Carniolis numeroso exercitu, in
Galias, ad obtundendam Norman-
norum, illa tempestate id regnum
dirè vexantium, crudelem licentiam
properat. Carolus Crassus præterea
ingentem ex universa pene Germa-
nia, Gallia, & Italia exercitum con-
flans, adjungente suas copias Ar-
nulpho, Normannos certâ victoriæ
spe aggreditur, qua ad Gallos incli-
nante, Barbaris in propugnaculum
quoddam se recipientibus instant
Christiani, dumquæ obsidione valli
tempus terunt, pluviis continuis,
nebulis, & insolitis tonitruis cælo
armato, quasi novo belli genere bel-
lum dissectum est, nam de pace u-
traquæ pars convenit, Godefrido al-
tero Normanniæ Duce salutaribus

84. Prevarium⁹ Historie

aquis tincto, Gislam Austrasie Regis filiam sibi matrimonio jungente, & Frisiam pro dote accipiente. Sigefrido altero Duce magna pecunie vi donato, quæ instar prædæ optimæ esset, Gallie limites excedente.

A. C. 888. Carolo Crasso Imperatore in stuporem & alienationem mentis incidente, præterea ægra valetudine corporis languente, Arnulphus ad Austrasie ac Germanie regem evocatus, Aulicos & Procere ad obsequia habuit promptos, mira animorum conversione, ut exaudorato Imperatori nemo in humanitatis officium duraverit. Ita Arnulphus duobus vastissimis regnis potens, ad hæc Romano Imperio præfectus Imperator curas & gubernacula cum filio Everhardo divisurus, Carinthie Archiducem creat ceu novum Atlantem in labore; Herculis successurum.

A. C. 889. Hungari sive spe præ-

dæ

de incensi, si à popularibus pulsif, si-
ve soli sterilitate adacti, excursio-
ne facta, diversas provincias cædis-
bus, latrociniis, & incendiis inun-
dant. Eos ad Carinthiæ fines popu-
labundo furore delatos Everhardus
numero militum longè impar, aliâ
initâ viâ, profligavit, nam loco fer-
ri aurum, quod est validius telum,
opponens, donatos immensâ pecu-
niâ à direptione prohibuit, naufr-
ganti navarcho pretiosa quæquæ
in turbulentos fluctus mergenti, ut
saluti prospiciat, non absimilis.

A. C. 892. Suatebogus Moraviæ
Princeps ab Arnulpho, cujus gener
fuerat, Boemiæ provinciâ auctus
malâ gratiâ, rebellionē beneficium
rependit suo detrimento an emolu-
mento. Arnulphus per Hungaros,
cum quibus foedus percuterat, ab
Oriente; per Everhardum Carin-
thum à Meridie, per alios ab aliis
partibus in rebellem impetum facit.

Suatebogus numero hostium obrutus, peregrinis vestibis assumptis se belli alex subduxit. Ab Arnulpho deinceps veniam impetravit, datis obsidibus Maimaro & Suatebogo filiis. Sed (ut Aneæ Sylvio placet) se non amplius comisit regendis Provinciis, abdicatis siquidem sæcularibus curis, petita cremo, didicit tranquilla pace cælum expugnare.

A. C. 894, Arnulpho & Everhardo Martis campus Italia fuit, Guido siquidem Spoleti Dux in Berengarium Italiæ Regem (quem Lazius Everhardi filium dicit) factionem concitans duobus præliis victor, Româ interceptâ, viam sibi ad imperium stravit.

Arnulphus à Formoso Pontifice ad opprimendâs Italiæ Romæq; turbas evocatus, festinis gradibus cum Everhardo accurrens passim urbes sibi habuit obsequentes, excepta Bergamo, quam urbem Ambrosius Guidonis

donis fidus minister tuebatur, non-
nihil resistente; quâ demum captâ
moderator suspendio luit fortitudi-
nem, an temeritatem. Ad famam
adventantis Arnulphi Guido belli
fax terga vertens nimia sanguinis
vomitione extinctus tu barum &
tempestatis heredem Lambertum
filium Romæ se occludentem reli-
quit. Quam orbis dominam urbem
Imperator brevi suam fecit, lepida
in irruptionem murorum occasione,
nam ad motus urbi miles lepulculum
fugientē inconditis clamoribus in-
secutus Romanis stationibus insul-
tus adornandi fidem fecit, eis igitur
subitò conterritis, meticuloso lepo-
re audaciam pariter & timorem par-
tibus ingerente, vacuis propugna-
toribus muris, Arnulphus facile ur-
be potitus est. Et eò Romana forti-
tudo decrevit, ut quæ olim metu
orbem concusserat, modò venatori
ejulatibus super imbellem animal pa-
vida se capi permilerit.

88 Brevlarium Historie

A. C. 900. Carinthia, aliæque per Germaniam & Italiam provinciæ in annos multos Hungarici furoris alimentum, læm in visceribus pascētes, & belli scenam dabunt.

Pænnuntiis viris pietate claris iræ Numinis divini, novique Attilæ in peccata plēdenda exurgentis, Hungari, comperta Arnulphi Imperatoris morte, numeroſo agmine ſedibus ſuis moti, Auguſtam Vindelicorum uſque per incendia, direptiones & cædes graſſantur. Ludovicus Imperator Hungariæ tyrannidis famæ excitus valido exercitu occurrens ab hoſte penitus deletur, qua hoſtes victoriâ ferociores eadem immanitate iter in Forojulium relegunt, miſis ea occaſione in Carinthiam exploratoribus, qui ad ſuos redeuntes referunt provinciam eſſe incolis reſertam, civitates firmas, fines præruptis montibus clauſos, urbes & oppida divitiis abundantes. Igitur
domum

domum reversi sunt eo consilio, ut reparatis celeriter viribus, postliminio in Carinthiam furorem & arma converterent, nempe exempta modo provincia ferro, velut immatura melsis in tempus magis opportunum differebatur.

A. C. 902. Everhardo feliciter celsit expeditionis in Vngaros alea, nam hi audito nuntio Archiducem Carinthiæ in belli apparatus incumbere; furore incitati prorumpunt in Carinthiam, direptis & vastatis quaqua incedebant. Everhardus explicatis in agro Crapfeldensi signis, in hostem ruit, & contra patriæ excidium fortiter dimicans octodecim milibus Hungarorum cæsis, victoriâ clarus reliquias ex solo Carinthiaco fugat. Sed non idcò malum in radice evulsum est, perniciosa namquæ arbor resecis frondibus repullulabit forcius.

A. C. 907. Consultantibus Anast-

608

siburgi Ludovico Imperatore, ac reliquis Imperii Principibus de arcendis à Germania Hungarorum irruptionibus, pro armis assumendis calculi ceciderunt; brevi igitur ingens exercitus sub signis apparuit, auctus magnorum virorum numero, nam Theodo Archiepiscopus Salisburgensis, Otto Frisingensis, & Zacharias Brixienfis Episcopi, Leopoldus Austriæ, & Sighardus Carinthiæ Marchiones cum suis copiis accesserunt, hos delatos in hosticū preſtolati sunt Ungari honoris, quàm vitæ retinendæ amantiore, Polonii ergò signis acerrimè collatis, Germani Hungaris victoriam cedunt. Desideratis Theodone Archiepiscopo, Leopolde Austriæ Marchione ac novendecim Comitibus. Ludovicus Patavii, qui agrè vitam servaverat, dum palantem exercitum recolligit, Hungari torrentis instar rupto obice in obvias effusi regiones, exhaustis

His populatione terris, monasteriis
& Ecclesiis expilatis, sacris personis
trucidatis, virginibus & matronis in
fœdam captivitatem abductis, reple-
tis cadaveribus agris, nullius inma-
nitatis obliti sunt. Nec sine hilaritatis
sensu in defunctos grassati, pars
hujusmodi corporibus in cumulum
congestis utebantur pro mensis &
sedibus, pars, excisis vescebantur
cum voluptate cordibus, nonnulli
sanguine se pernebant; quasi non
vicissent, nisi pro furoris libidine
inanimatos tractassent. Et hæ bar-
baræ irruptiones nostris majoribus
ædificandi arces in excelsis monti-
bus, in arduis, & accessu difficilibus
petris, in præruptis rupibus occasi-
onem dederunt; ut imminentibus
Hungaris collecta supellectile in tur-
res inaccessas se se transferentes ve-
lut ex Olympo securi tempestatem
per inferiora debacchantem intue-
rentur.

A. C. 913. Hungari, animis superiori victoriâ erectis, iterum in bell cupiditatem tracti, ab Arnulpho secundo Imperatore insolenter petunt, nisi suas ditiones in extremum adduci velit discrimen, pecuniario penso redimat. Arnolphus, quem proterva postulatio offenderat, respondet: *Cæsaris Augusti esse imperare facienda, non imperata facere.* Sine mora Imperator & Everhardus exercitum sub signa cogunt, atque fortitudinem juvantes validum robur exercitus in latebras abscondunt, interim recessu in speciem fugæ cum reliquo agmine facto. Hungari, spretâ hostium exiguâ manu incautæ securitati Oettingæ indulgentes Germanorum agmina inopinato in se irruentia non sustinent, sed turbatis ordinibus cæsi aut fugâ precipites in Oenum merâ sunt.

A. C. 914. S. Briccio Thracia virtutis Radium, meta fuit Carinthia.

nempe vir hic militari laude clarus,
strenuè gesto in exercitu imperato-
rio Polemarchi munere; ita ferrum
tractavit, ut, nequaquam Christia-
narum virtutum oblitus, sæpius Deo
supplex fieret pro Imperatoris sui
in fide orthodoxa nutantis robore.
Hæc inter Iudzus quidam a vitâ in
Salvatore nostrum vesaniâ corre-
ptus in Ecclesia Constantinopolita-
na Christi patientis imaginem, ex-
serto cultro sauciat; stillante ex vul-
nere sacro cruore, atrocis facinoris
fama Imperatorem excivit, ut captâ
in Ecclesiam viâ, oculis miraculum
delibaverit, guttasquè in ampulla-
m reverenter collegerit. S. Brizzi-
us, quem Imperatoris conversio hoc
prodigio mirè exhilaravit, ab Augu-
sto non solum militiæ missionem
impetrat, sed etiam in militarium
laborum præmium sacrum sangui-
nem obtinet. Hoc ergò letus valedi-
cens aulâ & militiâ, abitu auspicatus
nonnul-

nonnullos ministrorum festinis gradibus se insequi, sacrum cruorem repetituros (Imperator enim ægrè in donum illud induci potuit) à longè conspicatur, confestim flexâ in obliquum viâ, lusit solertiam insequentium; exinde tutiori loco thesaurum servaturus, incisæ dextri pedis suræ vitrellum recondit, terrâ loco malagmatis oblinito vulnere, fascèquè constricto. Emenso ingenti terrarum, marisque itinere, in vallem majoris Kirchaimii (quæ in superioris Carinthiæ finibus sita est) perveniens, ultro Salisburgum versus concessurus, à prægrandi nivium conglomeratarum mole, quæ ex summis alpinum jugis devolvebatur, obrutus est. Eo in loco dum fortè monticolæ fœnum æstate lectum domum circa festa Christi natalitia revehunt è propinquo nivium cumulo tres spicis prominentes observant, remota nive humanum cor-

pus protrufis ex corde tribus culmis
 reperiunt. Hæc rei novitas in cada-
 ver aſtantibus ingeſſit reverentiam,
 plaufro itaque impositum ſacrum
 onus pari boum commiſſum eſt, qui
 aurigante nemine, rivulo Mülbachio
 ſuperato, in propinquo clivo confi-
 ſtunt; accolæ boum ſtationem di-
 vino nutui tribuentes, eaque
 præſentem locum in ſacri corporis
 ſepulturam deſignari interpretati S.
 Briccii exuvias in terram recondunt.
 Sed in dextro pede, tertio è foſſa
 ſponte protenſo, accuratiori ſtudio
 perluftrato incluſum vaſculo ſacrum
 cruorem cum authenticis deprehen-
 dunt, quibus cum veneratione ac-
 ceptis, & pede ſponte tumulum re-
 petente, aliquando magnifica Ec-
 cieſia SS. Martyribus Vincentio &
 Anaſtaſio ſacra ibidem poſita eſt,
 Sanguinemque miraculis coruſcum
 & frequentia populi cultum etiam-
 nunc complectitur.

A. C. 917. Iterum Hungari in de-
 sideria depredandæ Carinthiæ eun-
 tes, raptis armis provinciam aggres-
 si Leopachium castrum, olim non
 longè Pleiburgo disitum, obsidione
 vallant. Everhardus Archidux, Vr-
 sus Patriarcha Aquilegiensis, & Go-
 defridus Meraniæ Dux, belli socie-
 tate pacta, dissipaturi impetum in
 hostem procedunt, prælio commis-
 so, Hungaris Germanorum fortitu-
 dini cedentibus, cæsisquè quamplu-
 rimis, Everhardus, & unâ tres filii
 Berengarius, Gothardus, & Regi-
 naldus, Duxquè Meraniæ Godefri-
 dus sub spe victoriæ, fortiùs quàm
 cautiùs dimicantes occumbunt. Ca-
 rinthi animadversa Ducum suorum
 nece, velut destitutum animâ cor-
 pus, metu urgente in fugam acti vi-
 ctiores, victis, quod mirum, conces-
 sere victoriam.

A. C. 923. Berchtoldus, fratre in
 acie cæso, Carinthiam consecutus,
 in-

insignem Imperatori Henrico Aucupii contra Hungaros navavit operam. Hi ab Imperatore tributum, quod Ludovicus, & Conradus Cæsares pendere consueverant, poscentes contumeliosis soluti sunt verbis, hinc iterum belli fomes: nam Hungari certatim sub signa convolantes in duo agmina divisi Carinthiam, Foro-Julium, Mediolanensem agrum, Sueviam, Thuringiam & Saxoniam vastant. Henricus acerbos casus Germaniæ non ferens, auxiliante Berchtoldo, Meersburgi urbe in finibus Saxonum & Thuringorum sita Hungaros derepente adortus, vibratis sagittis objectu scutorum elusis, interneccione delet, septem omnino ex universo hostili exercitu evadentibus, qui cladis nuntium in patriam referrent. Inter captos numerabatur quidam, cui Hungari redimendo in novem annos pacem (belli afflictis & prædonibus eorum prævium) promiserunt.

A. C. 932. Armorum induciis ad finem vergentibus, providè ratus Imperator ab Hungaris rursus belli tempestatem motum iri; exercitum ergò ne imparatus obrueretur, sexaginta novem millium virorum legit, Berchtoldo duobus millibus Imperatori se adjungente. Interim Hungari, absoluto pacis termino, & negato, quod postulabant, annuo tributo, usquè in Saxoniam infestis armis excurrunt, Meersburgum, inquam ingentes thesauri illati fuerant, si Superis placet, expugnaturi. Uterquè hostilis exercitus propè Enzenheimium se se in mutuum conspectum dedit; eductis itaquè ex castris ordinibus, & in aciem instructis, mane pugna conseri incepta usquè in vespèrum durans iniqua fuit Hungaris centum millibus cæsis, captis quamplurimis, paucis fugâ elapsis, qui suo malo docti Imperatore Henrico regnante à postulando

tributo

tributo (cujus ferro soluti satis habebant) impoſterum quieverunt.

A. C. 937. Berchtoldo aliorum ſuperbia felicitatis fuit occaſio; Arnolddi Bavarici Ducis filii in Ottonem magnum contumaci ſpiritu inflati detrectabant imperantis juſſa, igitur obſeſſi Ratiſbonæ, & ad deditionem compulſi, Ducatu Bavarix exuuntur, quo Berchtoldus, fide integra in adverſa fortuna adhærens Cæſari, donatus fuit. Otto Imperator, quo magis propenſum teſtaretur affectum, Berchtoldo conjugali-
bus vinculis necdum ligato, Gerbirgam ex ſore neptem matrimonio junxit. Ita Berchtoldus ampliori auctus Ducatu, Conrado ex fratre Henrico nepoti per manus tradidit Carinthiam, beneficia accipiens pariter & conferens.

A. C. 944. Hungari ab Henrico Aucepe quondam intra ſua latibula compulſi, perpeſſæ ſtragis memores,

eo vivo ancipitem excursionis aleam tentare non sunt ausi; quo mortuo, magis effrænes in geminum agmen conglobati furorem in Carinthiam & Bavariam vertunt populationis mox pœnas daturi. Berchtoldo in Bavaria per cruentum prælium victore, Carinthiæ Præfectus (Conradus enim in Franconia, ejus provincie etiam Dominus, tunc degebat) eodem eventu beatus felici fortitudine hostes more pecudum cadentes adeò protrivit, ut immisso per cædes metu, fugitivum in patriam palantes retulerint pedem, immodicequè luxerint hanc præteritarum maximam stragem.

A. C. 948. Berchtoldi morte revixerant animis Hungari, Carinthis Talionem repensuri, igitur vesani in populationes libidine Carinthiam petunt, eâ ferro & igne depopulatâ, Henricus Baviaræ Dux ab Ottone Cæsare instructus exercitu, in Carinthi-

ginthiam accurrens, propè Altenhoffium in hostes ordinibus solutos & provinciam armis infestam obtinentes incidit. Bavari repentinâ Henrici celeritate circumventi, explicata tumultuariè acie in prælium egressi funduntur, profliganturquæ, minima suorum parte repetente patriam.

A. C. 950. Deturbato à regno Italiae Berengario, Adeleidam Lotharii regis viduam carcere liberatam Otto Imperator in uxorem sumpsit, remigrans deinde in patriam, Conrado Archiduci Italiae Vicario rectori constituto bellum in Berengarium persequendum commisit, qui prælio victus cum filio Adalberto, ad clementiam Imperatoris confugias receptus in fidem, restitutum regnum obtinuit intercedente Conrado, brevî clementiæ & intercessi-
onis maximè indigo.

A. C. 953. Conradus ab Ottone

Carinthiâ nuper & Lotharingiâ donatus, filiâ matrimonio junctâ, Imperatoris gener factus, magnis certè beneficiis cumulatus, à belli pacisq; artibus instructa indole, *Sapiens* dictus, insipientissimè sibi consuluit, ab Imperatore deficiens, Luitolpho affinis, neglectâ pace publicâ, privato commodo studentis, partes amplexus majori suâ, patriæquè calamitate, quàm eventu fæliciori; *Cæsar* etenim in factionum consilia intentus, receptis quas muniverant civitatibus, intestinas turbas brevi disjecit, *Conrado* Carinthiâ & Lotharingiâ privato. Nec tempestate ab Hungaria exortâ, divina opâ fulciente, obrutus interiit; seditio namquè Imperatorem, bello externo implicaturi, suorum consiliorum minùs observantem fortè rati, Hungaros tanta mole hominum educunt, ut barbari se, nisi cælo obruti vel terrâ absorpti fuerint, majores esse

esse excidii, per jactantiam dicerent. Deploratissima tunc erat Germaniæ facies; Hungarorum metu agri reli-
cti, urbes aut munitæ, aut desertæ, hominibus per inaccessas rupes, & sylvarum latibula servandæ vitæ studentibus. Barbari in neces effusi Germaniæ peragratis populatione terris, in Lotharingiam divertunt, & evertunt, domibus, templis & aris, humanis omnibus atque divinis juribus violatis. Dies dicta est harum calamitatum Auctoribus. Luitolphus & Conradus lugubri habitu prava consilia condemnantes, patriæque everstæ penitudinem præseferentes, capite siquidem aperto & nudis pedibus in genua flexi coram Imperatore supplices fidem suam iterum jurati obligantes clementiam & veniam impetrarunt, triumphante Imperatoris pietate perfidiam filii & generi.

A. C. 954, Hungari interea certi

divitiarum, ex universa Bavaria & Suevia Augustam Vindelicorum illatarum, vastatâ propemodum totâ Germaniâ, in Lyci vastam planitiem confluentes, urbem cingunt, quasi feritatis hæcenus perpetratæ colophonem posituri. Ad Cæsaris signa ingens ex Imperio properabat exercitus, quem Otto Magnus, propitiato per jejunia & preces Deo, in hostes ducens aciem explicat, tribus legionibus Bavaricis, quibus immixti erant Carinthe, Styri & Carnioli, in fronte positis, hos sequebatur Conradus, quondam Carinthiæ Dominus cum Franconico equitatu, ab hoc Imperator cum flore militiæ constiterat, Suevi deinde Duce Burcardo sequebantur, postremo loco positis Boemis cura tutandis impedimentis demandata erat. Et quod caput est, his ordinibus S. Vdalricus divi Galli in Helvetia Monachus Benedictinus, eaquæ tempestate Episcopus

piscopus Augustanus victorioso crucis signo, quo Eum, Angelo bajulo, calum donavit; inclytus interfuit, spe certæ victoriæ militem animans. Hungari, transmissio Lyco, primum impetum in Boemos, contra quam senserant nostri, convertunt caesis & captis plurimis, sarcinis potiti, tum Suevos adorti in fugam agunt; sed Conradus celeri fortitudine in Hungaros inductus perturbatis eorum agminibus, spolia & captivos redemit, & tunc demum exercitus integer hostem invadit, cædit, capit. ferro exemptum fugā præcipitem in Lycum cadaveribus repletum, mergit, & ita clarissimam consequitur victoriam. Ex numerosissima Barbarorum colluvie vix sex aut septem fuga servavit, & Bulzco Hungarorum Regulus aliique Duces in acie capti Ratisbonæ in patibulum acti sunt, computrueruntque in aëre impii, quasi terrâ eos averſante, quorum

ductu periverat. Præter cæteros in Germanorum exercitu cæsos, deploratus fuit Francorum Ductor Conradus, qui ab obito strenui Ducis & militis officio æstuans, loricâ, ut auram caperet, apertâ, tactus sagittâ cecidit, vitâ generosè amissâ, nobili certè pœnâ, culpam priorem expungens.

A. C. 969. Carinthia illustre ornamentum transmisit in Bavariam Beatam Richardam, Marquardi, olim Carinthiæ Archiducis futuri & Luitburgæ filiam, Vdalrico Eberspergensî Dynastæ nuptui tradendam. Cujus pietatis radius illicò Bavaria fulsit, nam Eberspergium arcem in Ædem S. Benedicti mutatam Monachis donavit, divini Numinis divorumquè studiosissima cultrix, in pauperum subsidiis, votis, precibus, ædium sacrarum ornatu, cœnobiorum auctu, Religiosorum veneratione, vitam in sexagesimum annum

num trahens, apparitione Virginis, cultu nitidissimo, refulgentis, quam Dei Matrem credidit, spe futuræ in cælo gloriæ brevi delibandæ, recreata paulò post piissimè obiit. Legatæ pauperibus in omnem posteritatem, annonâ, quæ nostra adhuc tempestate infimæ sortis hominibus ultra mille quingentos concurrentibus die S. Georgio sacra, affatim tribuitur. Verè misericors Richarda, quæ perennitate eleemosynæ dies vitæ supergressa, benefacit etiam mortua.

A. C. 973. Henricus I. Berchtoldi, quondam Carinthiæ Archiducis filius, è Francorum Regum tracto sanguine ultimus, Carinthiam administravit in variantis fortunæ exemplū; nam Henricus Bavarus ambitionem nullis conscribens terminis, Daniæ, Poloniæ ac Boemiæ Regibus, atque Henrico Carinthe sibi per factiones addictis, solemni ritu Ratisbonæ in

Bavariæ Regem ab Episcopo Frisingensi se inaugurari sustinuit. Otto Imperator, armis subactâ Bavariâ, Henricum in Carinthiam fugientem Ducatu dejicit. Adeo cæca est mortalium providentia, spe dubiarum rerum certa dimittentis. Sed Otto ne in Boemos & Polonos moventem, ambo Henrici Bavarus & Carinthus infestis agminibus in Bavariam progressi, Passavium obsidione cinctum ad deditionem compellunt.

A. C. 976. Dum hæc geruntur, Otto Imperator, revocato ex Boemia exercitu, in Bavariam penetrans, per Vdalricum Comitem de Sempta Frisingam, capto loci Episcopo, expugnat. Ipse cum Leopoldo Marchione Aultriaco, ad Passavii muros deportato exercitu, oppugnationem acerrimè urgens, irruptione factâ urbe potitur, captosquè Henricos Bavariæ & Carinthiæ Duces in exilium ejicit, à tempestate longinquè us pulsa minus sibi metuens.

A. C. 988. Mortuo Ottone secundo, tertius hujus nominis filius Imperator salutatus, quas pœnas ab Henricis Pater sumpterat, ille sustulit, eum namquē solennia Comitia celebrantem, Henricus Bavarus convenit, & supplicibus verbis ita delinivit, ut se vinci passus, condonatâ culpâ, utriquē suam restituerit provinciam. Henricus noster suam usq; in octuagesimum nonum, brevi intervallo, quasi Carinthiæ Francorum sanguis valediceret, rexit annum, nempe familiarum, ut rerum omnium suus est terminus & exitus.

A. C. 989. Otto, Hermannii Sueviæ Ducis frater, præstitâ Imperatori fideli operâ in vacantem Carinthiæ Archiducatum primus suæ gentis inauguratus, tribus attris Leonibus, Suevorum scilicet gentilitiis armis, Carinthiæ insignia, pridem Austriacis similia, armavit, claruitque tam ab administrata sapienter

916 Breviarium Historiæ

Carinthia, quam à tribus genitris filiis, quorum primus Conradus ad culmen Imperii vocatus; secundus Bruno Aichstadiensi mitra fulgens, deinde in Summum Pontificem electus Gregorius quintus dici voluit, qui septem Germaniæ Proceribus, quos Electores nominavit, creandi Imperatoris jus dedit, & tertius Henricus II. patri in Archiducatu successit. Ita olim Carinthia summa orbi capita dabat. Ex stirpe Suevica Carinthiæ regimen auspicati sunt

1. Otto I. A. C. 989.
2. Henricus II. 1013.
3. Conradus II. 1021.
4. Conradus III. 1039.
5. VVelpho. 1048.

A. C. 992. S. Hartuicus Archipræsul Salisburgensis ex nobilissima Comitum Sponhaimensium Palatinorum Rheni prosapia ortus, Fridericum & Sigefridum fratres in Carinthia adscivit, quorum prior exstructo
Holpi-

Hospitali Carinthiæ Superioris oppido, Comitatum Ortenburgensem erigens se hujus nominis Comitem appellari voluit, qua ex stirpe ingens lylva clarissimorum stemmatum effloruit. Sigefridus verò alter fratrum, ductâ in Conjugem Richardâ Henrici II. Archiducis filia Comitatum Lavantinum in dotem accipiens eò potentiâ & opibus crevit, ut novum stemma Archiducum Carinthiæ suscitaverit.

A. C. 1000. Abrahamus natus Comes Goritiæ & Palatinus Carinthiæ Frisingensisquè Præsul pietatis monumentum positurus lacui VVertseensi, qui paululum Clagenfurto distat, contiguam Præposituram seu Ecclesiam collegiatam honori SS. Primi & Feliciani, sacris cineribus eò delatis, dicatam extruxit. Ea verò lapsu temporum suo splendore orbata, usquè ad communem parochiam decrevit. Hanc porro Ecclesiam

III Breviarium Historiæ

Nam post tria exacta sæcula vir nobilis Georgius Finckensteinus liberalissimè dotans, electa sepulchrali quiete præstolatur cum uxore ibi sepultus resurrectionem mortuorum. Hac itidem in Ecclesia labentis sæculi anno decimo quinto insolita res se prodidit: indignit forte templi murus columnâ, quam erecturi effosso profundè fundamento, cranium humanum illico ceruleo (ex cuius fissura crescebat) decorum offendant, ex capite avulsam, ceruleo in cinereum mutato colore, emarcescens siccum tamen & incorruptum adhuc permanet. Quæ rei novitas cõmunem naturæ ordinem supergressa, sanctitatis demortui opinionem iniecit, per enascentem Hosculum Deo forte testante. Roboravit opinionem alius, qui anno quinquagesimo accidit, pene prodigiosus casus: Illustrissima Domina Zehentnerin reverentiâ erga hoc Cranium ducta,

ducta, exornandum secum in patriam sumpsit, in Carinthiam redux infra Traburgum in profluentem Trauvum cum curru & equis præcepſa aſta, opem ejus, cujus cranium secum revexerat; implorans manifestum ſubmerſionis periculum (ut ipſa teſtata eſt) evaſit.

Eadem tempeſtate Carinthorum virtus uſquè in Hungariam penetravit, nam V Volfigerus & Hedericus Comites Starchantii, (quorum poſteri Comites Haimburgenſes; appellati ſunt) lecto Carinthiacæ nobilitatis flore, S. Stephano Hungariæ Regi adverſum Bulgaros ſuppeticas tulerunt, Barbari etenim naſcentem in Hungaria religionem exoſi, ejusdem aſleclas amore non poterant, S. Stephanus conſerto acri prælio hoſtes vincit; Duce illorum Cheâ per Starchantios Carinthiacæ fortitudinis victimâ cadente.

A. C. 1006. Sancti Henricus Impera-

perator, & Conjux Cunegundis
 virgines, laureæ virginali promeren-
 dæ, quàm stirpi propagandæ studio-
 siores, instituto bonorum hæredes
 Deo, qui filiis & nepotibus succes-
 sor est perennior, fundato à se am-
 plissimo Episcopatu Bambergensi
 profusos etiam in Carinthia redditus
 attribuunt, Comitatus Villacensem
 & VVolffspergensem, annexas urbes,
 oppida & arces quàm plurimas (quæ
 S. Henricus, Henrici I. Carinthiæ
 Archiducis, ut quibusdam placet,
 filius Ottoni Carinthiam cedens si-
 bi reservavit) His dominiis plerum-
 quæ Cathedrali ex Collegio Bamber-
 genfi quidam VVolffspergæ residens
 præest; & elapsis proximè annis, è
 Vicedominatione ad Bambergensē &
 VVirtzburgensem Insulas evocato
**CELSISSIMO ET REVERENDIS-
 SIMO DOMINO, DOMINO PE-
 TRO PHILIPPO A DERNPACH,**
 &c. &c. Hodie cum magna pruden-

tia fama REVERENDISSIMVS ET
ILLVSTRISSIMVS DOMINVS,
DOMINVS FRANCISCVS OTTO
KOTVVIZ DE AVLENPACH,
&c. &c. Bambergenses ditiones mo-
deratur.

A. C. 1027. Henrici II. Archidu-
cis funere elato, Conradus II. Carin-
thiam regendam assumpfuit, quæ illa
tempestate in splendoris apice ful-
gens numerabat Styriæ & Craibur-
gi, five Carniolia Marchiones, Go-
ritiensem & Craiburgensem in fini-
bus Italiae ac Bavarorum Comites Pa-
latinos clientela subditos, ut in me-
ditulio sita, tanquam cor vitam in
membra dispensans se adversum mala
ingruentia per partes subiectas tue-
retur, Sed, quæ mira hodie rerum con-
versio est, totum minus est suâ parte.

A. C. 1039. Conradus, postquam
octo supra decem, annos Carinthia
gubernandæ impendisset, extremum
clausit diem, Conrado III. in patris
digni-

dignitatem sublimato. Eo ferè tempore expulso Petro Hungariæ Rege, Aba lussatus, expedita ad Cæsarem legatione, mentem in bellum pacemne proclivem explorare studuit; Cæsari obscure respondentem minus fidens bino agmine in Bavariam & Carinthiam barbarâ feritate irrum-
 pit, vexatisque depredationibus provinciis onustus spoliis domum repetiturus, afflictæ Carinthiæ vindicem passus est; Godefridus enim & VVelfho Marchiones validâ manu, non minori virtute Hungaros Petavii profligarunt, præda & captivis in patriam reportatis. Post hæc celebratis Colonia Agrippinæ comitiis, in Hungaros iterum arma decreta sunt; Cæsarianus miles, octo virorum millia Conrado Archiduce adjungente, in Hungariam deportatus Abam Regem duobus præliis fundit, Hunniburgo, Polonio, cæterisque ad Granum fluvium usque lo-

ois ademptis. Cudendæ igitur paci Hungarus studens ferrum Auro posthabuit, quadraginta etenim talenta, Gisalæ Reginæ à Petro præterito Rege ablata, Regniquæ partem restituere Aba spopondit. Adeo etiam bellorum usu feroces tanti pacem emunt.

A. C. 1048. Conradus III. gratiâ Imperatoris pollens in vacuum Restore Bavariam Dux imponitur, Henrico tertio Cæsare Carinthiam impertiente VVelphoni Altdorffio, qui ab administrata iustitia, cæterisque virtutibus in pretio habitis clarus, majori posteris fuisset laudi, nisi egregias dotes defectione ad contrarias Cæsaris partes maculasset.

A. C. 1050. Hungarorum impietatem (hi enim ad sua indola redibant, Petrumquæ Regem postliminio in solium restitutum exacerabant) Imperator ulcisci ibat, qui
exer-

exercitu, Carinthiaco etiam milite aucto, instructus victricem dexteram in Hungariam effundens, propugnaculum, quo se prædis actis reciperet, necquidquam prohibente hoste excitato confertisque signis victoriam adipiscitur.

A. C. 1051. Armata vis iterum in Hungariam versa est, mandante, siquidem Imperatore VVelfho Carinthus, cæterique Imperii Duces Hungariam petentes, intulerunt ingentes strages, quamvis ne ulterius in regnum populationes proferrent, exundantibus fluviiis, prohibiti sint. Cæsar deinde ducto per Carinthiam milite Hungariam adortus, immunibus solum à direptione Ecclesiis, oppida solo æquat, munimenta diruit, obstantes cædit strage, metuq; Hungariam complet, territo hoste, qui terrere consueverat.

A. C. 1053. Iterum pax turbatur belli fomite Conrado Bojorum Du-

cæ, qui Gebhardo Episcopo Ratisbonensi arma inferens, legatusque provinciam administrans, Ducatu publicis in comitiis exciderat. Vitionum stimulis agitata, adornata in Hungariam profectio, à Rege Andrea instantibus querelis copias extorquet, quibus Carinthiam & Bavariam populationibus fœdat, & ex patre in acerrimum hostem definens editæ virtutis specimen turpi fœdavit rebellione.

A. C. 1055, Non solum novis in Carinthiam illatis cladibus, sed flexo etiam in defectionem VVelphe-
ne Conradus publicæ quieti exitiosus fuit. Verum Carinth' ultimo morbo oppressus mox facti pœnitens, dimissâ perhonorificâ ad Cæsarem legatione, veniam deprecatus, plurimas in Suevia possessas ditiones in abolendam fractæ fidei memoriam, supremis tabulis Imperatori legat. Interim Conradus ad repetendam Carin-

Carinthiam Hungaricis agminibus
se instruens pestilenti lue, ipse pestis
patriæ raptus spes perniciosas intu-
it in tumulum.

A. C. 1056. In Archiducem Ca-
rinthiæ Berchtoldus, cognomento
Barbatus, Comes Habsburgensis,
Zaringensis, & Brisgovienſis ſuble-
tus eſt, eam ob rationem, quòd Sue-
viam quondam ab Henrico tertio
Imperatore promiſſam Rudolphus
Burgundus ab Agnete Imperatrice
vidua donatam occuparet. Ex Ri-
charda Carinthiæ Archiduce tres
genuit filios, Hermannum, Gebhar-
dum, & Berchtoldum; priores duo
æterna caducis præferentes, ſub Be-
nedictinis legibus, alter in Clunia-
cenſi, alter in Hirschaugienſi mona-
ſteriis ſibi imperare didicerunt;
Berchtoldus verò, Henrico quarto
contra hoſtes fideliter aſſiſtens, va-
na potiunda Carinthiæ, quam Mar-
quardus Maſchio Carinthiæ, & Co-
mes

mes Muerziæ vallis clam obuiuerat, ipse lactatus verso in odium obsequio, contrariam partem amplexus exauctorationem Imperatoris suâ præsentia iuvit. Ita nemo ex prosapia Zaringensi potitus est Carinthiâ, nisi

Berchtoldus II. A. C. 1056.

A. C. 1072. S. Gebhardus Archi-

præsul Salisburgensis Gurcense Virginum alceterium, quod Sancta Hemma jam pridem crexerat, in Episcopatum Solienti abolito vertit, cui foundationi execrandum cædis flagitium occasionem dedit; nam Sancta Hemma Patre Engelberto Comite de Peillenstein, matre Tutâ progenitz, primis in Gynecæo virginum S. Chunegundis Imperatricis annis exactis, V Vilhelmo Langravio Frissacensi & Zeltischachensi, quondam S. Henrici Imperatoris Aulico nubit. Duo filii V Vilhelmus & Hartuicus, quos S. Hemma genuerat, ad pietatis & prudentiæ nor-

man apprimè exculci, absente à do-
mo Patre vicarium regimen subeun-
tes, aliquando fortè ad auri & argen-
ti, quæ copiosæ fuerant, Fodinas
profecti, instituta super operario-
rum mores indagine, plerosquè vitæ
profligatoris deprehendunt; cæte-
ros inter unus violati tori crimine
accusatus instructa lite, infami ar-
bore suspensus scelus expiavit. Sed
hujus necessarii & amici vindictam
spirantes, egressos iterum ad lustran-
da opera V Vilhelmu & Hartui-
cum nihil minus ominatos fustibus
aggressi immaniter trucidant. Au-
dito, S. Hemma, quæ tunc fortè sa-
cris intererat, tristi nuntio, lacrymis
& luctui aliquantum indulgit, sed
mox erecta animo æquanimiter cha-
rissimorum pignorum necem tulit.

Interim V Vilhelmus pater de pa-
trato scelere instructus in vindictam
ardens collecta manu, junctisque
subsidiis, quæ Comes Malenseinius
Dietrich-

Dietrichsteini, & Colnizii adduxerant, in facinorosos vertit, armisque subactos factionis principes capitali supplicio afficit, cæteris, condonata pœnâ, ad pristinos labores amandatis. Exinde V Vilhelmus, pietate animum accedente Romam, petens limina Principum Apostolorum salutavit, & remenso in patriam itinere, in valle Lavantina, extremum diem sanctissimè clausit, sepultus, in Gröberen Ecclesia, quam ipse S. Laurentio sacram olim contulerat: hodiequæ à vulgo ob inculpatae vitæ tenorem *Sanctus* audit. Ita conjugali libera vinculo S. Hemma, se suaquæ Deo mancipatura, sanum (quod etiam nunc magnificentiâ inclytum perstat) divæ Mariæ sacrum, duobus, altero Virginum, altero Canonîcorum Lateranensium, sub S. Augustini instituto, adjunctis domiciliis, constituit erigere; de loco autem ambiguæ S.

124 Breviarium Historiæ

Fundatrici, iugales boves plauistro impositâ Virginis Matris statuâ in campum emissi, sua statione immota, (ut fama est) arenam fundandæ Ecclesiæ designarunt.

Præterea memoratu dignum est, quod circumferretur : S. Hemmam, dum parietes operatorum manu surgunt, vespertino crepusculo in saxo (quod suæ naturæ oblitum, ut cera tractabile formam sedilis induit) confidentem palam expositis oculis facultatem operariis fecisse, ut manu insertâ, quantum pecuniarum possent, acciperent ; neminem verò ultra mercedem diurno labori respondentem aliquid arripuisse. Perfectâ igitur structurâ, impositis in alterum domiciliorum, qui divina peragerent, viginti S. Augustini Canonici, S. Hemma, sacris operante VValduino Archipræsule Salisburgensi, sacrum habitum, septuaginta Virginibus Comitibus, quæ

NOVÆ

novæ vitæ institutum æmulabantur,
 magna cum animi jucunditate sus-
 cepit. Ita piâ industriâ orbitatem
 filiorum refarcivit, ut quæ duos bre-
 vi annorum spatio victuros omise-
 rat, nacta sit quamplurimos in sæ-
 culi finem non intermoritura poste-
 ritate, laudem ejus decantaturos.

Porro in Episcopatum Gurcensem
 impositi sunt

1. Guntherus A. C. 1072.
2. Hildebaldus
3. Romanus I. - - 1130.
4. Henricus I.
5. Romanus II. - - 1173.
6. Theodoricus I. de Kolniz,
 1180.
7. VVernerus 1192.
8. Eberhardus.
9. VValthorus.
10. Otto.
11. Henricus II.
12. Vdalsealcus five VVenese-
 laus.

126 Brevlarium Historiæ

13. Vdalricus Comes Ortenburgensis 1231.
14. Theodoricus I.
15. Ioannes I. pridem Episcopus Chiemseensis, favit Rudolpho Habsburgio contra Ottocarum.
16. Hertindus.
17. Henricus III. interfuit concilio Viennensi.
18. Geroldus de Frisaco.
19. Laurentius I. etiam Episcopus Lavantinus. (ensis.)
20. Conradus Monachus Cisterci.
21. Vdalricus de Vilhaus.
22. Paulus.
23. Ioannes II.
24. Ioannes III. Mayrhofer,
25. Ioannes IV. Regis Hungarorum Sacellanus interfuit concilio Constantienti.
26. Conradus II. Hebenstreit.
27. Ernestus Avver prius Cancellarius Austriæ.
28. Laurentius II.

29. Ioannes V. Nuntius Apostolicus.
30. Vdalricus Hinenberg, Friderici
Tertiū Imperatoris Cancellarius.
31. Laurentius III. Freiburger, ex
Præposito Gurcensi. 1459.
32. Raymundus de Perandi, postea
S. R. E. Cardinalis.
33. Matthæus Lang ad Archiepisco-
patum Salisburgensem, & Câr-
dinalitiam dignitatem evectus.
34. Hieronymus Baibus Italus.
35. Antonius ab Hoyos Hispanus.
36. Ioannes VI. de Schemberg, Ab-
bas Benedictinus Melicensis, &
Canonicus Passaviensis.
37. Vrbanus Austriacus, quondam
puer quinquennis non procul
Viennâ repertus, à Turcis ex-
actis prædis relictus.
38. Christianus Andreas L. B. de
Spauer.
39. Ioannes Iacobus Comes de
Lamberg.
40. Sebastianus Comes de Lodron.
41. Franciscus Comes de Lodron.

128 Breviarium Historiæ

42. Sigismundus Franciscus Archidux Austriæ etiam Episcopus Augustanus.
43. Venceslaus Comes de Thun, Episcopus Passaviensis. 1666.
44. POLYCARPVS GVILIELMVS ex S. Rom. Imperii Comitibus de KHVENBVRG, Cathedralis Ecclesiæ Salisburgensis PRÆPOSITVS, & VICEDOMINVS Frisaci, &c. condecoratus Strasburgensem Insulam, electus Anno Christi 1673. Immatura morte sæculi decimi sexti anno septuagesimo quinto carptus ingenti luctu a viduis mitris deploratur.

Cathedrali verò Ecclesiæ Gurcensi in Præpositos dati sunt

1. Aribo natus Comes.
2. Pabo I. 1072.
3. Romanus, deinde Episcopus Gurcensis. 1161.
4. Hartinidus. 1178.
5. Pa-

Carinthiacæ.

790

5. Pabo II. 1197.
6. Otto 1223.
7. Gebhardus 1233.
8. Rudolphus. 1243.
9. Fridericus 1252.
10. Georgius I. 1259.
11. Conradus I. 1267.
12. Vdalricus 1274.
13. Conradus II. 1285.
14. Gottfridus Krafft de Met-
niz, Fundator Missæ quoti-
dianæ Cantatæ, B. M. V. in
Crypta. 1307.
15. Berchtoldus de Kreig 1224.
16. Henricus Rethel de Zelt-
schach resignavit. 1342.
17. Matthias I. 1248.
18. Georgius II. de Teuffen-
dorff, Capellanus Bernardi
Ducis Carinthiæ, & Funda-
tor missæ ad S. Hemmā. 1248.
19. Albertus. 1367.
20. Marquardus de VVeistria-
sch. 1385.

120 Prebuarium Historiæ

21. Paulus Helfendorffer. 1394.
22. Ioannes I. de V Valt. 1405.
23. Ioannes II. de Lindt. 1436.
24. Ioannes III. Hinterkircher. 1445.
25. Laurentius Freyberger, deinde
Episcopus Strasburgensis. 1459.
26. V Vilhelmus V Veltzer de Eber-
stein primus Insulâ decorus.
1487.
27. Sigismundus de Feüstriz. 1518.
28. Christophorus Göller, maximus
Benefactor. 1526.
29. Adrianus de Hornberg. 1549.
30. Christianus Spiritus. 1550.
31. Carolus Griming & Episcopus
Germanicensis. 1570.
32. Matthias de Staudach. 1611.
33. Georgius III. Vizardomb, Bene-
factor. 1617.
34. Ioannes Georgius Miller, cele-
bris Benefactor & Præposituræ
Restaurator. 1648.
35. VVOLFGANGVS ANDRE-
AS GÖSL, Reverendissimus
Præ-

Prenobilis & Amplissimus Dominus, Dominus Praepositus creatus est

1674.

Qui a noviter auspicata dignitate florens fructus dabit uberimos.

A. C. 1073. Marquardus, ex Comitum Muertiae vallis prosapia Carinthiam ab Henrico quarto Imperatore, pro navatâ contra Saxones operâ grato adeptus quinquennio tenuit; quo inter, Salomoni Hungariae Regi cum nepotibus Geysa, & Ladislao bellis implicito auxiliatus, accepto fortè in praelio vulnere, domum laucius repetiit, & exstructo pro Virginibus Cisterciensibus in loco Gereit dicto celebri Claustro, auspiciatus est Benedictinam S. Lamberti, in Comitatu olim Frisacensi sitam, opulentiâ, litteris, ac religione celeberrimam Abbatiam condere, quam filius Henricus, patre è vivis rapto, Archiducatum Carinthiae

con-

132 Breviarium Historiæ

consecutus ad perfectionis apicem
evexit, Hartmanno primi fundato-
ris filio constituto Abbatum primo.

Cæterum hoc ex stemmate Archi-
duces præfuerunt Carinthiæ

1. Marquardus I. A. C. 1073.

2. Leopoldus I. 1077.

3. Henricus III. 1090.

A. C. 1077. Leopoldus filiorum
natu maximus, patre mortuo, Ca-
rinthiâ potitus, ab obtenta contra
Zolemyrum Dalmatiæ Regem, vi-
ctoriâ, clarum apud posteros nomen
peperit; Zolemyrus etenim iteratis
vicibus in Carinthiam strages infe-
rens Leopoldum in ultionem arma-
vit, appropinquantemquè viginti
bellatorum millibus instructum su-
perbo tumore fastus parvi pendens
insigni strage profligatus est, plera-
què Dalmatina nobilitate, ac Huga-
ricis Ducibus, quorum subsidio au-
ctus fuerat, obruncatis; ita Leopoldus
collectis ex victoria spoliis do-

num redux Carinthia à Dalmatia pacem extorsit.

A. C. 1090. Leopoldo absque liberis vita functo, frater Henricus in Carinthia Archiducem inauguratus Hungaros in Carinthiam effulos per Ottocarum tertium Marchionem celebri pugna Petavii fudit, prædaque, quam barbari secum rapuerant, in patriam relatâ. Hujus porro Henrici Beatrix, famâ beatitudinis clara, haud dubiè soror fuit, quæ marito diem supremum obeunte, cunctam divitiarum substantiam tum Ecclesiis, tum pauperibus clargita, stipem ostiatim mendicavit, sed hujusmodi heroica den insio, amplexaque paupertatis extremitas graves perpeffa est insultus; fugillatione, contemptu, irrisione, ludibriisque pietatem lacerantibus; verum Beatrix tam negligens humani judicii, quam studiola virtutum, à calo vitæ Deo gratæ testimonium habuit: n. m.

fragmenta ostiatim collecta fortè aliquando in sinu recondita portans, fratri Henrico obvia turbide interroganti quid obvolutum gereret, *fleres carptos* respondit, mox aperto sinu panes in flores prodigiosè mutatos frater intuitus stupet, honoremquè posthac, utpotè illibata vitæ florem suspiciens ingressæ vitæ institutum percurrere lubens sustinuit; Ejus sacros cineres Ecclesia Noffensis in Styria sita in pretio habet.

A. C. 1091. Extructæ pridem à Sigefrido Comite Lavantino & Richarda conjuge, S. Paulo magnificæ templi fabricæ, Engelbertus filius non tam paternorum bonorū quàm virtutum hæres, cum fratre Hartuico Magdeburgensiū Archipræsule & Haduica Conjuge Henrici Carinthiæ Archiducis unica Hærede Benedictinum domicilium addidit, Castro, à quo se Comitem Lavantinum nuncupabat converso in claustrum, cuius

ius monasterii res, Deus per Benedictinos singulariter promotas voluit; nam Fundator ipse, abjecto sæculi fastu, monachum ibi sem induit, Urbanus II. S. Pontifex Benedictinus Cluniacensis approbatâ fundatione ab Episcopali jurisdictione liberum, Romanæ Sedi subjiciens S. Paulum plurimis Privilegiis beavit, S. Thimo Benedictinus Monachus Nideraltrichenfis, & Archiepiscopus Salisburgensis Ecclesiam consecravit; S. Guilielmus, ea tempestate vitæ sanctimonia celebris Abbas Hirchaugienfis primos Monachos submisit ut locus iste non tam ab incolis Religiosis, quàm à Fundatoribus & Patronis verè Benedictinus dici posset, & per Benedictinorum opes & operas fultus sælicius sit perennaturus sub Benedicti nomine. Fundatoris porro filii & maxime Bernardus, Henricus Archiduces Carinthiæ, & Hartnucius Episcopus Ratisbonensis

patris æmulati virtutem amplis in Carinthia, Styria & Carnioliæ bonis Monasterium auxerunt, iidemque omnes suis in terra relictis cineribus celebrem reddiderunt S. Paulum, nam Sigefridus Fundatoris Pater inter expeditionis sanctæ pro Ierosolymis recuperandis comites domum rediens in Bulgaria extinctus, & Richarda uxor Compostellam ad S. Iacobi sepulchrum peregrinata, remenso itinere Sponhaimii obiens, Fundator Engelbertus, cum Hadviga Coniuge post conditum Monasterium vitam claudens, Frater Hartuicus Archiepiscopus Magdeburgensis, Filiique Fundatoris in subteranea crypta conditi sunt, ejus aditus sequentibus notato versibus:

Hic Fundatores, Comes inclitus Engelbertus:

*Hadvigis Coniux, hic Comitissa
iacent.*

*Hic Magdeburgensis sacer Archiepiscopus
Hartuig.*

Atque

*Atq; Carinthiacum pars generosa
Ducum,*

*Hic Sponhaimensis Sigfridus, & alme
Richardæ*

*Lavantina, Comes, & Comitissæ cu-
bant.*

*Hi tibi fundarunt Deus optime maxime
templum,*

*Hanc & sanctæ tibi Paule dedere do-
mum.*

Cæterum præter alios brevè me-
morandos, B. Theodoricus Monas-
chus suus Pauli asceretio illustre no-
men conciliavit famâ beatitudinis
quâ vulgo celebratur. Hic enim, pro-
batâ Superioribus suis vitâ in vici-
num monasterio collem, cujus api-
cem ædícula S. Ioannis Baptistæ sa-
cra premit, secedens eremiticam vi-
tam cælestibus deliciis divitem ex-
orsus est, absolvitquè, ære campano,
ut fertur, absque ope humana fæli-
cem transitam personante. Mona-
sterio autem in lœxtum sæculum du-
canti

ranti per varios calus & excidia elu-
 ato sibi quæ hodie superstiti Abba-
 tes præfuerunt.

1. VVezilo, celebratissimi Thri-
 themii scriptis celebratus, & a
 Guilielmo Hirschhaugiensi Abbate in
 Coloniam Benedictino - Paulensem
 Moderator destinatus, utiliter juxta
 & sanctæ ad gubernaculi clavum se-
 dens mortuus est A. C. 1117.

2. Bruno, bona ex p a liberalita-
 te Monasterio penes Dravum & Sa-
 vum collata bellorum motu perdi-
 dit, pariterque præclara gesta po-
 steris transcribenda temporum ve-
 rustate amittens, obiit A. C. 1146.

3. VVernerus, florente in Mona-
 sterio claustrali vigore, privilegia
 pristina confirmata, novaque obla-
 ta ab Innocentio tertio S. Pontifice
 obtinens diem clausit A. C. 1159.

4. Pilgrinus, emanante Paulenti-
 um Monachorum sancta conversati-
 one, Imperatori Barbarossæ & Con-

jugi

jugi in preces Monachorum sese commendantibus, aliisque Magnatibus acceptus, munera non tam ab hominibus, quam montibus obtinuit, ab illis insignia privilegia, & Insulæ usum, ab his inter Eisesles petras divitem plumbi & argenti fodinam. fatis concessit A.C. 1193.

5. Vdalricus I. aucto bonis & donis Monasterio, sacra indumenta, consecrandi, annulumque pontificium gestandi potestatem adeptus, implevit dies A. C. 1220.

6. Conradus I de Trüxen, veterum privilegiorum ab Imperatore & Patriarcha Aquilegiensi confirmationem, novorumque usum consecutus, Parochiam S. Pauli Sub-Horenburgensem à fratre aquisitam, S. Pauli Monasterio incorporans abdicavit Abbatiam A. C. 1237.

7. Leonardus, petitâ Româ, & confirmatione à S. Pontifice acceptâ religioni, & rei domesticæ strenuè

140 Breviarium Historiæ

latagebat, donec mundo valedixit
A. C. 1240.

8. Hartuicus, à recuperatis bonis, obtentis Ecclesiarum advocatiis, defensis monasterii juribus, & liberalitate, qua Gentiforensibus Ecclesiæ collegiæ construendæ fundum donavit, nomen clarum posteritati transmittens, defuit vivere A. C. 1248.

9. Leotholdus Comes de Pfanenberg, leo interritus, & petra immobilis adverlatiis Marenbergio, Seldenhoffio, & Pfanenbergiis consanguineis animosè resistens, donatus privilegiis dignissimè, clavo & clavibus tractatis alii spatium succedendi fecit
A. C. 1258.

10. Gerhardus Leotholdi, ut ordine, ita rerum gerendarum dexterritate successor, murum pro Domo Dei turbini nobilium se opposuit, ampliato Monasterio, Episcopatum Lavautinum amplitudini virtutum per munus adit
A. C. 1278.

11. Her-

11. Hermannus I. Confirmante
 Rudolpho I. Habspurgio privilegia
 Henricum Pfanenbergium, quem an-
 ecessores hostem, hic amicum & be-
 nefactorem expertus vitam poluit
 A. C. 1284.

12. Dietricus Pruchner V Viettingæ
 Præpositus ex membro S. Petri Sa-
 lisburgensis Caput S. Pauli effectus,
 obtenta S. Martini advocatia alijsq;
 bonis, nec non Richardæ Marenber-
 gensis munificentia audio redditibus
 Monasterio, carnis sarcinam reliquit
 A. C. 1289.

13. Conradus II. Gertrudis de
 Schmiernberg donatione Monaste-
 rio bona adiungens inter vivos esse
 desiit A. C. 1303.

14. Rudolphus amplas consecu-
 tus donationes cum Petrensis Sa-
 lisburgi, S. Lambertinis Styriæ, &
 Secoviensibus pactus confraternita-
 tis fædera, Traburgensi castro Archi-
 duci Carinthiæ in feudum concessio,
 mortuus adnumeratus est A. C. 1311.

15. VVeriandus, ante, cum Sal-
 horſenſi Eccleſiæ præſellet, inſignis
 Benefactor, inde Monafterii Pater,
 Principibus in amore, & honore fu-
 it Firderico & Leopoldo Auftriæcis
 Eum Dominum & Patrem appellan-
 tibus, præter Monafterii curam Ca-
 rinthiæ & Carniolæ Locumtenentis
 munere functus, ſati legem implevit
 A. C. 1315.

16. Nicolaus in ſocietatem con-
 fraternitatis Gurcenſibus & Mille-
 ſtadienſibus accitis, ſedandis litibus
 clarus, appoſitus eſt ad Anteceſſo-
 res ſuos A. C. 1326.

17. Henricus I. ex illuſtri Cæco-
 rum familia, ſancito cum Cremipha-
 nenſibus confraternitatis fædere,
 procurata bonorum acceſſione, dua-
 bus inſuper, quæ à perfidis Iudæis
 ſacrilegè perſoſſæ fuerant, V Volf-
 ſpergæ elevatis ſacris Hoſtiis, ma-
 gnus nobilitate, naturæ dotibus &
 gubernandi dexteriſſime major, vitæ

integritate ac religionis zelo maximus vitâ fungitur. A. C. 1356.

18. Henricus II. Harter, sive temporis, quo præfuit, compendio, sive gestorum futuris sæculis transcribendorum subtractâ occasione, nomen inane posteris reliquit A. C. 1388.

19. Vdalricus II. Oberburgensibus Carniolia Benedictinis in societatem fratrum ac communicationem piorum operum admissis, regimen, quo anno adiit, è vivis abiit.

20. Conradus II. Neuhoffer è S. Petro Salisburgi accitus petrinz fortitudinis vir, laxiorem inter bellorum licentiam Monasterii disciplinam reformans, reparato, quod incendio perierat claustrî ædificio, Tegernseensibus, Altaichensibus, & Eberndorffensibus confraternitatis iura tribuēs morte rapitur A. C. 1391.

21. Hermannus II. nobilem sanguinem ex stemmate dominorum de Schyvan-

Schvamburg trahens, arbitrum, ob
litem inter se & Rabenstemios or-
tam, nactus est Albertum Carinthiæ
Archiducem, è vivis sublatus est
A. C.

1399.

21. Casparus Fürholzer, seu
Schmugger Monasterio Sedi Roma-
næ hactenus subiecto, Archiepisco-
pum Salisburgensem primus Ordina-
rium habuit. resignavit A. C. 1401.

23. Vdalricus III. Schrimpf Abba-
tiale munus virtutibus exornans
procellæ, quam Nobiles quidam in
Styria, vastatis, quæ incendio, quæ
ferro bonis, diruto Fallensi domi-
nio, crematâ S. Laurentii Ecclesiâ
excitârunt, quantum per vires & in-
dustriam licuit, Superior, monasticæ
ac secularis œconomix normam
quam diligentissimè curavit. fato
admotus est A. C.

1414.

24. Vdalricus IV. Eslinger, dedu-
ctio ad perfectionem, post incendi-
um templo, comparato piscationis

Iuxta

jure in Lavanto, privilegiis & donationibus Monasterio acquisitis, curato monastico vigore administrationem solerti ingenio tenuit. Decelsit A. C.

1432.

25. Ioannes I. Pöschenepeüter præsuit, quando Cileiæ Comitum hostilis furor Monasterium invasit, vastatis in Styria bonis, repetitâ in Carinthiam irruptione, depaſtis incendio, & deprædatis S. Pauli oppido, & vicinorum subditorum fortunis, tantum eâ tempeſtate perpeſsum eſt Monasterium, ut planum ſit, quod ſit S. Paulus, Deum, in fine Comitibus Cileienſibus iterum benefactoribus, illum erexiſſe. Sed Ioannes vitam cum morte mutavit A. C. 1446.

26. Petrus Knapp à probitate morum, & reformatæ diſciplinæ, quam Concilium Conſtantiense ſanxerat, ſtudio, divini honoris zelo, publici boni curâ, à fide in Cæſarem auctus privilegiis, virtutibus clarus

in memoria posterorum vivit, temporalis morte defunctus A. C. 1455.

27. Ioannes II. Eslinger Asiaticum hostem in Carinthiam se effundentem ad S. Pauli muros illisum & elusum depulit, quos inter turbines monasticæ disciplinæ nequaquam oblitus, Buranis Olsiacensibus, Eberspergensibus, Seonensibus, Zenonensibus, Voraviensibus, Gryphen-sibus societatem Confraternitatis tribuens, procuratis pro monasterio apud S. Pontificem privilegiis sagis & rogâ (si ita loqui liceat) inclytus animam egis A. C. 1483.

28. Ioannes III. impetratis à S. Pontifice indulgentiis, & acquisitis S. Achatii sacris cineribus, occidit A. C. 1488.

29. Sigismundus nobili Iöpstelsbergiorum sanguine ortus, illustrem prosapiam virtute magis nobilitavit, ornato templo, exstructis ædificiis, privilegiis obtentis, oblato

Admontensibus confraternitatis federe, administrato, quo tempore vacavit, Episcopatu Lavantino, dotato patrimonialibus bonis monasterio, datus est in superiorem, ut patraret grandia, & perageret summa. Rebus humanis exemptus est. A. C. 1498.

30. Bernardus Trettan Romæ priorem monasterii Syndicum agens prematura morte intercipientis consilia, & spem futurorum in semine exterminante extinguitur A. C. 1500.

31. Ioannes IV. Parenpüchler, templo per cultum aucto, Fornbaces in leges confraternitatis adscribens nihil curæ Abbatiali consentaneum admisit omittendum, vel omisit admittendum. Se ante mortem privavit Abbatia A. C. 1515.

32. Vdalricus V. ex illustri familia de Pfinzing Patritiorum Norimbergensium, Thesaurarius Maximilianus

148 Previarium Historiæ

liani I. Imperatoris ex marito monachus, ex Aulico Abbas, condito la tractu clarior abdicato quam administrato imperio resignavit A. C.

1530.

33. Vitus Pilsinger adversam in abbatiali dignitate nactus est fortunam, partem bonorum & vitam amisit anno inaugurationis 1530.

34. Matthias Furtner cadente super eum forte in regiminis culmen erectus, bona alieno prella dominio sedulus redimens, inter homines esse desiit A. C. 1550.

35. Iacobus Pachler, bello in Hungaria contra Turcam ardente gravia damna perpeffus mortem oppetit A. C.

1558.

36. Thomas Mur abdicavit Infulam.

1576.

37. Andreas Schaffer Antecessorem imitatus, vitam privatam amplexus est A. C.

1601.

38. Vincentius Lechner à S. Lamberto

berto Styriæ postulatus, doctrinis
 instructissimus, Magnatibus & ple-
 bi charissimus, restitutâ Monasterii
 disciplinâ, redemptis quibusdam
 venditis bonis, recusatâ ad quam in-
 vitabatur S. Lamberti mitrâ, pru-
 dentiâ & religione illustris mundo
 valedixit A. C. 1618.

39. Ioannes IV. Pferinger, tertio,
 à quo in Abbatem promotus est die,
 abbatiali honori & oneri se subdu-
 cens maluit subditus imperare sibi
 quàm aliis imperans servire.

40. Hieronymus Marchstaller
 Ochsenhulanus in Suevia Monachus,
 exinde S. Lamberti Prior creatus, de-
 mum S. Pauli Abbas, velut sol ductis
 per orbem radiis, in sublimi digni-
 tatis meridie influxibus fecundus,
 ædificatis quamplurimis Ecclesiis,
 revocatâ ad leges Benedictinas mo-
 nasticâ disciplinâ, fundatis novi
 Conventus muris, plantatâ in Mo-
 nasterio S. Rosarii Sodalitate, Ca-

150 Breviarium Historiæ

cinthio inferioris Archidiaconatu,
& Episcopatu Lavantino admini-
strato, Monasterio in meliorem for-
tunam erecto, ea gessit, ut unus vi-
cerit plurimos. Exspiravit A. C. 1638.

41. Paulus Meminger, deductâ ad
finem Conventûs structurâ, erectis
duabus Ecclesiis, institutâ in Styria-
ca Beatæ Virginis cremo S. Rosarii
Confraternitate, singulari prudentis
laude conspicuus & œconomica so-
lertia indefessus à labore quievit.
A. C. 1660.

42. Reverendissimus, Nobilis &
Amplissimus Dominus, Dominus
PHILIPPVS ROTENHEISLER
(quo sub observandissimo meo Pa-
tre, beneficiorum memor, hæc litte-
ris consignare in parte felicitatis
duco) anno præsentis sæculi sexage-
simo primo, undecima Ianuarii die
Abbatiali oneri humeros succolla-
vit secundo plane eventu, nam va-
riis honorum & munerum titulis ce-
lebris,

febris, exultâ ornamentis, altaribus,
 & organo S. Pauli Ecclesiâ, tribus, ex
 angustis in angustas formas produ-
 ctis templis, aucto Religiosorum
 hominum cætu, instructâ libris Bib-
 liothecâ, alitis profanarum, & sa-
 crarum litterarum scientiis, amplia-
 to splendido opere aulico domicilio,
 bonis aucto Monasterio, promotâ
 religiosæ disciplinæ zelo, magnis de-
 niquè meritis, non intermoriturâ
 famâ, nomen PHILIPPI MAGNI
 adimplet.

A. C. 1104. Henricus quartus Im-
 perator Pater, & filius Henricus
 quintus Romanorum Rex dissidiis
 inter se contendentes Imperii mem-
 bra in partes distraxerunt; Henri-
 cum Carinthum filius ad se trahens
 auxiliares copias Ratisbonam sub-
 missas ab eo obtinuit, nec multo
 post Boëmiæ Regem, & Leopoldum
 Austriacum, qui Patri adhaeserant,
 eò movit, ut desertâ Imperatoris

causâ, donum militem reduxerint. Ita Henrico quarto magna parte exercitus diminuto, facile capit Ratisbonam filius, & deposito ejus urbis Episcopo Vdalrico, Hartuicum Sponhaimensem Carinthum in locum depositi evehit.

A. C. 1112. Henricum Carinthum, florente domi pace, bellum, quod inter Vdalricum fratrem Patriarcham Aquilegiensem, & Engelbertum ex filia nepotem Histriæ Marchionem exarserat, in Italiam evocavit; Engelbertus siquidem Vdalrici cupiditatem ampliandorum finium causatus, scripto ex Carniolis, Histriis, Forojuliensibus, Hungaris & Boëmis valido exercitu, in patriarchales ditiones irrumpit, vastatisquæ agris, atquæ interceptis obviis arcibus ac oppidis, in campis Aquileiæ, acie instructâ, hostem opperitur, cui Vdalricus, suppetias ferente Henrico fratre, collectum ex Austria-

Friscis, Dalmatis, Italis, Helvetis,
& Carinthis (quos inter claruere
Archidux ipse, tum Comites Mein-
radus Malenteinius, Conradus Moss-
burgius, & Vilhelmus Starchan-
tius) bellatorum ingentem nume-
rum objicit, lævo cuique parti omi-
ne, nam supra Aquileiam horribilis
tempesta exorta ignitis lapidibus è
nubibus ejaculatis furebat, duo leo-
nes, quos Patriarcha aluerat, aliàs
amicè simul degentes, unguibus &
dentibus in se invicem armati, mu-
tuis morsibus se se confecerunt; iis-
dem temporibus etiam corvis cum
accipitribus pugna intercessit; En-
gelbertum præterea Cometes, cum
Aquileiam versùs moveret, quatu-
ordecim noctibus obscurâ luce mi-
cans terruit. Sed hujusmodi sinistra
portenta non obfuerunt, quò minùs
in mutuum suum excidium ruerent
adversa agmina. Ardor prælii diu
tenuit, Martis aleâ neutri ex integro

parti faustâ, ambos enim inter exercitus pars alarum vincebant, pars vincebantur, donec utrumquè agmen multorum millium cædibus fatigatum receptui cecinit, sanguinis rivis arenam martiam inundantibus. Henricus cum magna parte nobilitatis Carinthiacæ saucius ex prælio evasit, sed Geyla Hungaricarum cohortium ductor per Conradum Molsburgium cecidit. Patriarchæ bis mille equi, sed potissimum pax inter te & Engelbertum condita opimum certè spoliū in dimicationis præmium celsit.

A. C. 1114. Agatha illustri Carinthiæ Marchionum prognata stemmate sydera petiit, quam adversa servârunt, calumniæ illustrârunt, casusquè evexerunt. Hæc siquidem cum Paulo Hildegarde (à quo & ipsa nomen Hildegardis traxit) Cileiensi Comite nuptialibus vinculis nexa. Prosnizam, Dravo flumini conterminam,

minara, & in edita rupe haud procul Mechlinga Dominio sitam arcem incolebat. Paulo Comite per venationem fortè curas laxante, furoris mærorisque materiam perfidæ vetulæ ingenium effluxit, domum siquidem reversus Comes in feram sylvaticis immaniolem incidit, in mulierem, inquam, ancillarem, quæ sive Agathæ innocentiam exola, sive Pauli gratiam mercatura, adulterii conjugem accusat, jurejurando, ac dirissimæ sibi imprecatione: *in saxum obrigesceret, nisi veræ adferret*, patrati sceleris fidem auget. Tunc enim verò maritus insano correptus furore advolans comprehensam conjugem & ancillam Dorotheam ex fenestris in asperas rupes præcipites agit. Pium Numen, prompto semper pro innocentia patrocinio, indemne violento casu allisas saxi suavi Angelorum cantu solatus, cœcundemque ministerio in vicinam

arcem Steinium (quod dominium hodie penes Illustrissimam Comitum Rosenbergiorum familiam est) deportavit, quem cælestem famulatum, conjugemquè circumfuso splendore amictam Paulus videns stupet, oculorum lumen amittit jam pridem lumine mentis captus. Nefariâ interim muliere calumniatrice, pro voto concepto, saxum facta, quasi Deus perenne calumniæ erexisset monumentum, quod etiam hodie videre licet. Paulus verò atrocis facinoris conscientia ductus, S. Paulo, cui Ecclesiam Mechlingæ construendam voverat, supplex pluribus annis per suspiria & gemitus tractis, eleemosynis aliisque piis operibus in redemptionem peccati editis, luce S. Pauli conversioni sacra, sancto Missæ sacrificio præsens à Deo rursus oculis donatus est, exinde viâ in Palestinam captâ, salutatisquè Apostolorum Romæ liminibus, domum

num lassus revertitur, ac brevi morte oculos claudens videre capit, ut spes est, quæ nec oculus vidit, sepulturâ in Mechlingensi templo à se fundato, electâ. Sed Hildegardis cum Dorothea Conservatori Deo totaliter addicta, vitam Angelis quàm hominibus similiorem ducens, fundatâ Steinensi Ecclesiâ, bonis in sinum pauperum absconditis, legatis in futura tempora (quæ tempestate nostrâ etiam dispensantur) annuis eleemosynis, tandem relictâ in terris corporis sarcinâ, comitantibus Angelorum choris empyreum subivit, utrobiquè fælix animâ inter cælestis paradisi delicias, corpore Steinii inter Montes Rosarum verè Rosa Carinthiaca calumniarum spinis non læsa sed læta degit.

A. C. 1124. S. Otto Bambergensium Pontifex, Pomeranorumquæ Apostolus etiam in Carinthia (nam alibi terrarum præter Xenodochia,

158 Breviarium Historia

erecta vel reparata templa, viginti monasteria fundaverat) liberalis pietatis monumentum positurus Arnoldisteinium proBenedictina familia Monasterium condidit supra arduam rupem, cui quondam arx incubuerat, quasi, ut inter adversæ fortunæ tempestates inconcussum perduraret, irruentiumquæ turbinum motus immotum rideret. Penes templi fores maris & fæminæ perve-
 ctiæ gentilitatis effigies muris insunt, quæ multorum opinione Arnoldum arcis structorem ejusquæ conjugem exhibent; ibidemquæ apposita est vermis cujusdam figura, referens id venenatum animal, quod subtus monasterium in caverna quadam latitans jumentis hominibusq; eò accedentibus virulento halitu peremptis & devoratis, tandem singulari industria interfectum est. Huic porro Celeberrimo Monasterio a S. Ottone in Abbatem constitutus est.

1. In-

Carinthiacæ. 159

1. Ingrammus A. C. 1126.
a cuius morte Abbatiale fasti-
gium per succelsionem con-
fenderunt.
2. Czdolochus præfuit circa an-
num C. 1174.
3. Hildebrandus rexit 1212.
a *Opinio est hic aliquorum Abbatum*
c *nomina desiderari.*
4. Adoardus gubernavit circa A. C.
1260.
5. Conradus I. clavum tenuit circa
A. C. 1270.
6. Bernardus gubernationem ag-
gressus est A. C. 1280.
7. Guntherus 1308.
8. Ioannes I. 1332.
9. Berchtoldus nobilis Carinthus
de Malentein è Millestadio po-
stulatus - - 1330.
10. Floriamundus 1343.
11. Conradus II. de Melchnigg im-
peravit circa A. C. 1370.
12. Henricus I. Nobilis de Licchte-
negg claruit circa A. C. 1381.
13. Hen-

160 Preclarium Historia

13. Henricus II. Ernst, electus est
A. C. 1386.
14. Ioannes II. de Mütterburg Hi-
strius resignavit 1413.
15. Fridericus I. Clarissimâ Carin-
thorum prosapiâ de Kuenburg
ortus 1433.
16. Thomas Steierberger 1440.
17. Christophorus Manfordin Ca-
rinthus Tarvisanus resignavit
1481.
18. Ioannes III. S. Pauli Monachus
1498.
19. Georgius Motschberger Salis-
burgensis 1506.
20. Fridericus II. itidem ex clarissi-
ma familia de Kuenburg abdi-
cavit se Abbatiâ 1507.
21. Benedictus Taxer Olsiacensis
Monachus 1515.
22. Franciscus Ralonis Carinthus
Tarvisanus resignavit 1544.
23. Benedictus Taxer nuper resi-
gnans iterum Abbas esse cogi-
tur 1544.

24. Petrus Römer A. C. 1553.
25. Andreas VVipacher 1579.
26. Ioannes Pünlein Monachus montis S. Michaelis Bambergæ 1480. 1581
27. Emericus à Leomüller, qui se Abbatia exiit 1598.
28. Daniel Heisl 1629.
29. Ioannes IV. Osterman 1634.
30. Bartholomæus VVuteus 1639.
31. Nonnosus Ritter ex Monasterio Bambergensi in Priorem postulatatus tandem Abbas electus

1654

& labentis anni cursu è vivis discedens, de Monasterio per unum & viginti, quibus præfuit & profuit annos præclarissimè meritis jure Fundatoris secundi encomio celebratur. Viduo Rectore cœnobio venerabilis Conventus, consentiente Reverendissimo & Illustrissimo Domino, Domino Vicedomino Bambergensi in

32. Re-

32. Reverendissimum, Pranobilem
& Amplissimum Dominum,
Dominum CONSTANTINVM
APICHL, &c. &c. conspiravit,
& cui molē Arnoldisteinii con-
gruentius imposuisset, quàm
Collibus, ? qui lacte fluxuri pin-
guetfacient speciosa deserti.

A. C. 1127. Henrico III. è vivis
sublato, Erbo Comes Palatinus Ba-
variz per Lotharium III. Imperato-
rem, cui suam in multis occasione-
bus probaverat virtutem, Archidux
declaratur. Hic Carinthiz Domi-
nus à munificentia, qua Millestadi-
um redditibus auxit, clarus est, admi-
stratâ tredecim annis provinciâ, Po-
pionem filium reliquit, Archiduca-
tus tamen non hæredem; Conradus
III. etenim Imperator Engelberto
Sponhaimensi quàm Popioni magis
favens Carinthiam tradidit. Ita
stemmatis Palatini Archidux unicus
factus est Erbo

A. C. 1127.

A. C. 1148.

A. C. 1140. Engelbertus, Pater Engelberto Fundatore Monasterii S. Pauli, qui fortè etiam Archidux Carinthiæ saltem nomenetenus fuit, & Matre Hadvviga genitus, in Archiducem subrogatur, Cæsari contra Hungaros, quos VVelpo Bavariâ exutus concitaverat, auxiliatus copiosum militem, cui Hipolytus Episcopus Gurcensis intererat, illis Marchiam Carinthiacam infestantibus objecit, tandem verò missis ultra citròquè legatis convenerunt in pacis conditiones. Cæterum ex prolapia Sponhaimensi Carinthiæ Archiduces dati sunt

1. Engelbertus	A. C. 1140.
2. Henricus IV.	1147.
3. Vdalricus I.	1164.
4. Hermannus	1180.
5. Vdalricus II.	1182.
6. Bernardus	1202.
7. Vdalricus III.	1257.

A. C. 1142. Meinradii sive Bernardi

nardi Comitum Malenteini virtus in
 vidiam, invidia rursus generosita-
 tis pietatisque experimentum opti-
 ma mater pessimam filiam, materque
 pessima optimas filias peperit. Mein-
 radus etenim Gallias petens inter
 Ludovici Crassi Aulicos admissus,
 per bonas artes in Regis amores se
 comiter insinuabat. Rimaldus Gal-
 lus quidam suam, qua peribat, sola-
 turus invidiam, Meinrado apud Lu-
 dovicum perimendi Regis crimen
 falso imponit, rei que veritas, quam
 urgebat Rex & Meinradus, duello
 per ea tempora fortè licito com-
 missa est. Igitur Impostor delatusque
 congressi hic cædens, ille ferro cæ-
 dens testimonium dederunt Meinra-
 do incorruptæ in Regem fidei. Ma-
 lenteinius muneribus à Rege exor-
 natus in patriam revertens cruentæ
 in Francia victoriæ candidam cum
 conjugè Cunegunda adjecit victori-
 am, hoc est exstructo celeberrimo
 cui

cui nomen, *Victoria*, dedit, Monasterio, candidos S. Bernardi Religiosos, Valerio celebri in Austrasia Ascetico evocatos impoluit, & Matri Dei harum adiam Patrona Natterbergensis arcis laxa & reditus subjecit, quasi victoriolæ serpentis Conculcatrici serpenti montio rursus nova trophæa excitaret. Et hujus, Domine patrocini, Abbatumque, præsertim moderni Reverendissimi, Nobilis & Amplissimi Domini, Domini VVILHELMII Præsulis Vigilanti industria Victoriensis vallis eminentia certat cum montibus. Primus loci Abbas ab Henrico Fundatoris Nepote Episcopo Metensi, Valerique Abbate datus est

1. Eberhardus	A. C. 1143.
cujus Abbatiale munus exceperunt	
2. Gottefridus	1157.
3. Chuenradus I.	1163.
4. Menhardus.	1175.
5. Ludovicus	1183.
6. Bertholdus	1187.
7. Bal-	

166 Breviarium Historie

7. Balduinus	1190.
8. Chuenradus II.	1200.
9. Henricus I.	1209.
10. Nicolaus I.	1215.
11. Chuenradus III.	1217.
12. Thomas	1224.
13. Arnoldus	1235.
14. Herbrandus	1244.
15. Henricus II.	1252.
16. Fridericus	1255.
17. Chuenradus IV.	1263.
18. Ægidius	1270.
19. Albertus	1277.
20. Nicolaus II.	1290.
21. Simon	1303.
22. Ioannes I.	1314.
23. Nicolaus III.	1348.
24. Ioannes II.	1391.
25. Gerhardus I.	1308.
26. Ioannes III.	1411.
27. Andreas	1414.
28. Ioannes IV.	1421.
29. Christianus	1425.
30. Ioannes V.	1428.
31. Ger-	1428.

Carinthiacæ.

167

31. Gerhardus II. 1445.
32. Matthæus I. 1466.
33. Ioannes VI. 1481.
34. Matthæus II. Lang Abbas com-
mendatarius Episcopus Gur-
censis & demum Archiepi-
scopus Salisburgensis 1501.
Quo absente Monasterii curam
gessit Ioannes Ranner Prior.
35. Polydorus de Bressanis Episcopus
Oripiensis Ord. Cist. 1525.
36. Sebastianus Schenk Carinthus
1534.
37. Bernardus I. Carinthus resigna-
vit 1545.
38. Adamus Prugger Carinthus
1570.
39. Philippus Carinthus 1582.
40. Georgius I. Gorian Carniolus
postulatus Neostadio resigna-
vit 1598.
41. Georgius II. Reimprecht Styrius
1608.
42. Georgius III. Ding Clagenfur-
tensis 1643.
43. Ber-

43. Bernardus II. Griesler Styrius 1645.
44. Lucas Blattnick Carinthus 1649.
45. Christophorus Socher Carinthus 1652.
46. Reverendissimus, Nobilis & Amplissimus Dominus, Dominus VVILHELMVS MALE, &c. &c. Abbas creatus est 1657. Qui Abbatis nomen præclarissimis gestis adimplens Monasterium, tum conditis novis muris, tum adjectis ornamentis, perpolita denique tota rerum facie, adeo excoluit, ut Victoria hodie jure Victoriz quærenda sit, ne quid dicam de æris alieni, quo gravabatur, nunc libero Monasterio, celebri reddita Beata Virgine Rainensi, cujus Reverendissimi Abbatis studio sacras has ædes tota fere Carinthia frequenti votorum nuncupatione colit. Certè
magna

magnitudine gestorū major, quā,
ut victorienſium rerum peripheria
circumſcriberetur, in publica Pro-
vinciæ negotia ſe ſe præclariffimè
diffundit V V I L H E L M V S.

A. C. 1147. Engelbertus Archi-
dux ubi rerum gubernacula cum vi-
ta poſuit, Henricus filius Ratisbonæ
tunc degens repetitis nuntiis in Ca-
rinthiam ad capeſſendum imperium
accerſitus eſt, & verò ſplendido co-
mitatu ex Bavaria feſtinans prope
Friſacum frequenti Procerum coro-
na teſtantium majorem lætitiā ob
adventum filii, quā lætū ob pa-
tris deceſſum, exceptus eſt. Nec ſpes
ſuorum ſefellit Henricus morum ſua-
vitate, mirā clementiā, genuina pic-
tate, per octodecim annos, quibus
præſuit laudes Principis adimplens,
donec Palestinam petens lugendo
ſanè caſu in mari Ionio ſubmerſus
fontes lacrymarum ex ſubditorum
oculis elicuit.

A. C. 1164. Henrico IV. Archiduci Vdalricus I frater succedens gravem procellam, quam Hungari per direptiones & incendia in Carinthia excitaverant, sedat; nam valido instructus exercitu, cui Archidux ipse, tum Guntherus VVeissenwolfius, Albertus Liechtensteinus, Fridericus Stubenbergius, & Albertus Turrius moderabantur, propè S. Viti urbem à matutino tempore usque ad vesperum conferto prælio ultra tredecim hostium millia cædit, de quorum spoliis victor in Franconia, ubi dotis locò à Socero Ottone Duce quendam tractum terræ acceperat, Königsbergam oppidum construxit; præterea cum fratre Engelberto Vtinum amplam Forojuli civitatem, & hodie Patriarchæ Aquilegiensis sedem condidit in monumentum honoris Friderico Cæsari.

Qua etiam tempestate Vdalricus Archidux, vel ut aliorum est opinio, Acha-

Achatius Comes Bogenſis cum uxore Cunegunda æternas divitias caducis bonis mercaturi Cœnobium Eberndorſſenſe condunt, primò S. Norberti Religioſis impositis, quos, qualinam fato amotos, latet, S. Augustini Canonici Regulares ſecuti, tenuerunt Eberndorſſium ad præteriti ſæculi annum nonagesimum octavum, à quo laudatiſſimæ Societati IESV Præpoſitura tradita proventibus ſuis Collegium Clagenſurtenſe alit.

A. C. 1165. Carinthia hucusquæ per ingens terrarum ſpatium effuſa in arctos limites cogitur, nam Styria per Fridericum Ænobarbum Imperatorem avulſa Ottocaro quarto Ducatûs titulo data, Craiburgensis Marchia in Ducatum Carniolie transiens Engelberto Hiſtriæ Comiti conceſſa, Palatinatus Goritiensis abſolutum à Carinthia imperium nactus, & deniq; Craiburgensis eti-

172 Breviarium Historiæ

am Palatinatus Bavariæ adscriptus truncata à corpore membra in singula corpora transierunt.

Eodem anno VVelphone quarto Bavariæ Duce Tiguri in Helvetiæ questrem ludum, vulgò corneamentum instruente, cò Germanæ Nobilitatis flos, inter quos Vdalricus cum splendido Procerum globo conflavit, quo in hastiludio Carinthus Archidux, ostentatis animi egregiis dotibus, palmari laude decurrens ab Anna VVelpha aurea torque, quod præmium Victori constituebatur, donatus est.

A. C. 1168. Quiescente inter homines bello, elementa in excidium orbis exurgunt, pestilens namque lues per Europam grassata nec Carinthiam immunem passa est, dimidia incolarum parte raptâ, ut dubites terram hominis matrem dici, quæ tot unâ interfecit, foveatque in sua non nisi exuvies.

A. C.

A. C. 1180. Vdalricus cum Leopoldo Victorioso Austriaco ex Italia redux moriens, ut pater patriæ à suis deploratus Hermannò filio adeundi Archiducatus copiam fecit, sed Hermannus quasi tam sortis quam mortis hæres scriptus esset, secundo administratæ provinciæ anno extinctus latum dominationis imperium tumbe angustis circumscripsit.

A. C. 1183. Vdalrico II. filio Hermannì Carinthis imperante, Strassburgensis mitra tempestatem ciens pedem lanceis, infulam cassidibus & togam sago permutavit. Mortuo siquidem Romano Episcopo Gurgensi, Hermannus Ortenburgius, plebis & Ecclesiasticorum votis successit, atque Diethricum Colnizium, qui Conradi Archipræsulis Salisburgensis calculo in id maneris lectus fuerat, à capeffenda dignitate arceat, & Strassburgo civitate excludit. Sed

dum Conradus vocato sub signa milite Strasburgum cingit Vdalrici ac Præsulum quorundam industriâ bellum ingruens sopitum est, Ortenburgio sponte episcopatu cedente. Exinde Hermannus cum Ottone fratre Hospitali prope suam gentilitiam sedem pro certo numero Sacerdotum annuos proventus fundans meliori fato Ecclesiasticorum fundator quàm infulatus Moderator factus est.

A. C. 1184. Nobilissimum sacrum Virginum Gynæceum S. Georgii Langseii Vdalricus, & postmodum Bernardus Archiduces insigniter dotârunt, quod Benedictinum Monialium claustrum B. Octavianus & VVichburgis conjunx quâ animo, quâ sanguine Illustrissimi Comites Goritientes Palatini Carinthiæ circa annum millesimum construxerunt, destructumquæ à Barbaris pristino splendori reddiderunt, sacris Amazoni.

zonibus Patrono constituto S. Georgio Athleta tam agendo quàm pati-
 tiendo fortissimo. Ottvvinus post-
 modum dilapidatis pro domo Dei
 opibus, etiam uxorem Adulam, quam
 tertiam matrimonio junxerat, con-
 sentientem dimittens, sacris Palesti-
 næ locis & liminibus Apostolorum
 Romæ salutatis, domum redux in
 vicinum Parthenoni montem (hodie
 Ottvvinus mons dicitur) Deo soli va-
 caturus divertit, ibiquè instituta ere-
 mitica vivendi ratione, terra lectum
 dedit, saxum plumas stravit, panis
 dapes struxit, & fons delicias pro-
 pinavit, has inter austeritates vitæ
 emensus iter animæ cælo donatâ, exu-
 viis S. Georgii Cœnobium beavit,
 variaquè meritorum præmia sibi de-
 votis impetravit surdis auditu, clau-
 dis gressu, tribus infantibus mortuis
 vitâ restitutis. Econtra avara ejus-
 dam Ludimoderatoris manus cum
 sceleris comitibus in B. Ottvvinus

cumulo celestium locò terrenas opes indagatura morte fuit temeritatem facinoris. Inter sacram ejusdem Alceterii supellestem Fundatoris sui scipio ligneus pyreo colore tinctus septemdecim incisuris annos exactæ vitæ eremiticæ notantibus, argenteo supernè globo ornatus; pileolus contra capitis dolores potens, aliaquæ instrumenta ab eo in quotidianum usum adhiberi solita sanctè asservantur.

Parthenonis verò sacre Antistites fulserunt

1. Hildegardis		Filiz Fundatoris,
2. Hilburgis		
3. Berthigundis		
4. Trosthildis ex Nobili Bavariz		
prosapia.		
5. Diemutha ex insigni Nobilitate		
Sueviz.		
6. Bertha Aussensteinia.		
7. Geutha Comitissa de Treven.		
8. Gertrudis.		

9. Elifabetha Auffensteinia creata,
A. C. 1368.
10. Catharina de VVuldries 1385.
11. Dorothea Poschin 1402.
12. Praxedis Fechterin 1415.
13. Margaretha de Anſchpach 1430.
14. Susanna Zvvitterin 1451.
15. Christina Creüzerin 1469.
16. Magdalena de Hailegg 1481.
17. Barbara Lembſchizin poſtulata
ex Göls. 1495.
18. Agnes de Lindt. 1515.
19. Dorothea Grimpin. 1531.
20. Affra de Staudach ex Göls vo-
21. Dorothea (cata.
22. Ioanna Schürin.
23. Affra VVidernuzin.
24. Domicca Promperin.
25. Cordula Fiſcherin.
26. Cordula Stattfeldin.
27. Reverendiſſima, Perilluſtris &
Ampliſſima Domina, Domina
C E C I L I A R A V B E R I N,
electa 1673.
ſapientiſſimè gubernat.

A. C. 1186. Cælum consuetis anni temporibus prævertit, nam Ianuario pratis virore indutis, arbores non nive, sed floribus albicabant, Februarius nuces & poma matura offerebat, Maij Geminos Ceres aristis coronabat, & in Augustum lætus Bacchus se ingerens peractis viademiis, propinabat vinearia pocula, sed hic, quo ista scribimus, annus ab illo tam intervallo temporis, quam constitutionis ordine distat, media in æstate, destitutus æstate, quasi syderum incorruptibilitas in diversas immigrare possit etiam indoles.

A. C. 1202. Bernardus Vdalrici II. sine liberis mortui frater & hæres Carinthiæ sui præclarum specimen dedit, nam rerum peritia instructus, Principibus, Regibus & Imperatoribus charissimus fuit, Ottoni IV. Imperatori Romam coronatum iri profecto comes se adjunxit; sacrum in Turcas bellum Proceribus Germa-

niæ adornantibus copias, quas ipse ducebat, addidit, celebratis inter Ottonem Bavarum & Agnetem Rheni Palatinam Straubingæ nuptiis interfuit; Friderico II. Imperatore, & Romano Pontifice dissidentibus Bernardus & alii Romam profecti malè affectos animos composuerunt, Comitatum Leobiensem in superiori Styria situm à Conrado Episcopo Frisingensi, Comitum de Hachenbart familiæ ultimo magnâ pecuniæ vi emptum Carinthiæ annexuit.

A. C. 1204. In superiori Carinthia, maxima in Lungavia horribiles terræ motus exorti per semestrem spatium durantes, eversis arcibus & pagis homines sub tectis malè tectos adeò terruerunt, ut sub dio degerint. Quid firmum in mundo, quando fundamenta ipsa, quibus cætera innituntur, vacillant.

A. C. 1212. Vallis Lavantina si Leonis Carinthiaci se ut caput ha-

bet, certè S. Andreæ Episcopatus & Ecclesia Collegiata est pupilla oculi, quem Eberhardus II. Salisburgensis Archipræsul patriam demeriturus (nobilissima etenim ex familia Dominorum de Truxen sanguinem duxit) immenso studio crexit, & **CELSISSIMVS AC REVERENDISSIMVS PRINCEPS AC DOMINVS, DOMINVS MAXIMILIANVS GANDOLPHVS ARCHIEPISCOPVS SALISBURGENSIS,** CVIVS regiminis dies beneficia distinguunt, præfenti anno Dominium Tûrn gravi ære comparatum adjungens duplici titulo S. Andreæ Episcopatum obstrinxit, quòd non multis ab hinc annis à SE velut clarissimo jubare illustratus, modò à Liberalissimo Dotatore in amplio-rem fortunam excreverit. Nec magna Præfulum Nomina, quos mitra Lavantina exornavit exornataquè fuit, silentio involvenda sunt.

1. Ecclesiæ Lavantinz Episcopus Vdalricus è domesticis Eberhardi Sacellanis 22 rexit annis, moritur A. C. 1250.

2. Carolus Frisacensis præfuit octo annis, extinguitur A. C. 1259.

3. Amalricus per quindecim annos imperans, obiit A. C. 1275.

4. Gerardus prius S. Pauli Abbas novem annis Infulam gestans, moritur A. C. 1284.

5. Conradus de Fonstorff & Praittenfurth, Canonicus Salisburgensis, quinque peractis annis ad Archiepiscopatum Salisburgensem evchitur.

6. Henricus viginti annis præfuit, decessit 1309.

7. V Vernherus annos novem trahens valedixit mundo 1328.

8. Theodoricus V Volfshauer à Friderico de Leibniz Archiepiscopo ad Ecclesiam Lavantinam transmissus, expletis viginti regiminis annis vitam cum morte commutavit, 1348.

182 Breviarium Historiæ

9. Petrus ab Ortolpho Archiepiscopo subrogatus, egit animam A.C.

1366.

10. Henricus Krafft viginti & uno annis usus Insulâ, è vivis abiit

1387.

11. Conradus Torer, de Törlein, Canonicus Salisburgensis vixit Episcopus viginti annis, efflavit animam A. C.

1411.

Ejus corpus post 333. annos in supremitate chori penes organum, ubi altare in honorem B. Annæ construxerat, in pariete sine tumba anno 1642. ferè incorruptum repertum est.

12. VVolfhardus ab Ehrnfels, Canonicus Salisburgensis è vita abiit A. C.

1421.

13. Fridericus Theyls per unum & dimidium annum Episcopum Lavantinum agens ad Chiemseensem Insulam vocatus obiit

1429.

14. Laurentius per novem annos post.

postquam præfuit, transiit ad regimen Gurcensis Episcopatus.

15. Hermannus occidit A. C. 1439.

16. Laurentius de Liechtenberg olim Patriarcha Aquilegiensis Venetorum malevolentiam declinans ad Albertum II. Austriæ Archiducem fugit, qui eum Ioanni de Reisberg Archiepiscopo commendavit, sex annis expletis morte occubuit A. C. 1446.

17. Theobaldus septennio in Episcopatu laudabiliter peracto, vivis exemptus est A. C. 1453.

18. Rudolphus Burchardi Archiepiscopi Salisburgensis præcipuus Consiliarius, Boëmiæ & Alemanniæ Legatus, evolutis sexdecim annis inter homines esse desuit A. C. 1469.

19. Ioannes debitum solvit naturæ A. C. 1489.

20. Erhardus Paumgartner Canonicus Salisburgensis Ecclesiæ, edidit libellum, locos communes sacre Scrip.

Scripturæ continentem, reconcilia-
vit Ecclesias S. Vdalrici & Lauren-
tii, quas Turcarum velania exulsit,
morte rapitur A. C. 1510.

21. Leonardus Peyrl, ex nobili &
antiqua Styriæ familia Decanus me-
tropolitane Ecclesiæ Salisburgensis
fato extinguitur A. C. 1536.

22. Philippus Renner quievit A.
C. 1555.

23. Hercules Rettinger Brixinensis
& Augustanæ Ecclesiarum Canoni-
cus interfuit, ubi se subscripsit, Con-
cilio Tridentino, lucis usuram ami-
sit A. C. 1570.

24. Georgius Agricola post duos
annos assumptus est ad Ecclesiam
Seccoviensem.

25. Georgius Stobæus de Palm-
burg ex Prussia oriundus, Catholicæ
fidei in nostris Provinciis dilatator
eximius, Ferdinandi Archiducis Au-
striæ intimus Consiliarius, Ejusque
in extirpandis Hæreticis Adjutor fi-
delis.

delissimus, legationibus ad Regem Poloniæ, & Principem Transylvaniæ peractis apoplexiâ tactus obiit 1618.

26. **Leonardus Göczius** natione Suevus, ante uxoratus Ferdinandi II. Imperatoris Cancellarius & intimus Consiliarius, Lutheri sectâ iniquatos Clagenfurti reformavit, dies vitæ clausit A. C. 1640.

27. **Albertus de Priamis Nobilibus Tridentinis ortus**, ante Præpositus montis Virgilii Frisaci, Archidiaconus Carinthiæ superioris in Gmint, postmodum Præpositus & Archidiaconus Gentifori, Ædes sacras Beatæ Virginis Lauretanas extra urbem S. Andreæ à fundamentis extruxit, moritur A. C. 1654.

28. **CELISSIMVS ET REVERENDISSIMVS S. R. IMP. PRINCEPS AC DOMINVS, DOMINVS MAXIMILIANVS GANDOLPHVS EX SAC. ROM. IMP. COMITIBVS DE KVENBVRG, &c. &c.**

sub

sub Lavantina mitra per decennium virtutum radios spargens, deinde Seccoviensi Episcopatu, ad quem evocatus fuerat, triennio illustrato, demum anno 1668. ad Salisburgensis Cathedræ apicem invitatus Archiepiscopalem tiaram æternaturis gestorum monumentis, velut pretiosis unionibus exornat. Nec mire re CELSISSIMO CAPITI ter geminas Infulas se insinuâsse, etiam coronam post seros annos capeflendam cælum fabricat.

29. CELSISSIMVS AC REVERENDISSIMVS S. R. I. PRINCEPS AC DOMINVS, DOMINVS SEBASTIANVS EX S. R. IMP. COMITIBVS DE PÖETTING, &c. &c. exigentibus meritis, anno septuagesimo tertio in S. R. I. Principem & Episcopum Passaviensem creatus est.

30. REVERENDISSIMVS ET ILLVSTRISSIMVS PRINCEPS AC DOMINVS, DOMINVS FRAN-
 C.

CISCVS CASPARVS EX ANTI-
QVISSIMA FAMILIA DE STA-
DION, &c. &c. anno septuagesimo
tertio exornandæ Lavantinz Insulæ
Episcopus ordinatus est, C V I V S
REVERENDISSIMI PRINCIPIS,
& Ordinarii mei Clementissimi ar-
dentem pro cælo zelum, sollicitam
crediti gregis curam, gravem publi-
ca inter & privata amabilitatem, &
amabilem gravitatem, perspicacem
in rebus tractandis prudentiam, e-
molitam clementiâ justitiam, fultam
justitiâ clementiam, munificam,
FRANCISCI ET CASPARI
Patronorum æmulam manum, me
jejuno encomiaste Fama per doctio-
rem pennam divulgabit.

Interim felicibus, ut ominor,
auspiciis REVERENDISSIMVS
ISTE PRINCEPS S. Andreæ Epi-
scopus inauguratus est, nam Lavan-
tina Insula, Quos habet Moderato-
res, velut sublimioris dignitatis

candidatos fovet, & lenis Præsulibus
 è sede sua ad ampliores mitras e-
 missis, septimo pariter augustiorem
 conciliabit.

Cathedralis verò S. Andreæ Eccle-
 siæ Præpositi inaugurati sunt

1. Fridericus I. Schralle.	1312.
2. Frovvinus	1251.
3. Henricus	1268.
4. Fridericus II. de Truko	1292.
5. Voltaricus	1297.
6. Mainhardus	1316.
7. Petrus	1325.
8. Pilgrinus I.	1337.
9. Stephanus	1361.
10. Pilgrinus II.	1365.
11. Nicolaus	1403.
12. Eustachius	1405.
13. Ioannes I. Straßer	1411.
14. Iacobus	1457.
15. Eberhardus Perman	1470.
16. Andreas Stachel	1485.
17. Ægidius Haring	1500.
18. Thomas	1518.

Carinthiacæ.

189

19. VVolfgangus Franzl 1524.
20. Tiburtius Stachel 1543.
21. Paulus Scheibensteiner 1558.
22. Constantinus Hoffhaimer 1571.
23. Valentinus 1575.
24. Blasius Sorger 1586.
25. Dominicus Leo 1590.
26. Ioannes II. Gambazius primus
Infulz ulum obtinuit 1619.
27. Augustinus Mayr 1662.
28. Reverendissimus, Nobilis &
Amplissimus Dominus, Dominus
MARTINVS SANI, &c. &c.
anno 1669. Præposituram exci-
piens gemino capitis ornamen-
to inclytus SS. Theologiæ Do-
ctoratus laureæ mitram iunxit,
& sapientiâ felici nexu Eccle-
siasticæ dignitati desponsatâ.
prudentissimè regiminis gu-
bernacula tractans beatus in Sa-
crorum Principum vivit amo-
ribus.

A. C. 1222. S. Hyacinthus sub
novi -

noviter explicata Dominicanæ militiæ signa lectus insignis Athleta S. Dominico Duci innocentiam vitæ & miraculorum patratiōe pene æmulus, ex Italia in patriam reversus Frisaci Dei præconem agens eâ energiâ pro concione dixit, ut auditores in alios mutati, pars noxas confessione deponerent, pars neglecto mundo, & voluptatibus reiectis, novam vivendirationem instituerent, tantum odor bonus Hyacinthi potuit. Deniquè eodem in loco amplissimum pro fratrum numero Canobium extruxit, quod postmodum præter alios pietate & doctrina præstantissimos viros, S. Thomas Aquinas sapientiæ Arca discipulis haustam, celo doctrinam propinans nobilitavit.

A. C. 1230. Deus antiqua miracula revocans, & sub velamine sacrarum panis & vini specierum latentis Dei & Hominis luculento prodigi-

prodigio testatus est, Frisaci namq;
die pentecostes Sacro Religiosus
quidam pietate illustris ex sacra Do-
minicana familia sacris operatus, &
dum ante *Agnus Dei* in manus S. Ho-
stiam sumeret diffracturus, ipsâ resi-
stente quandam teneritudinem ac
mollitiem in ea sentiens, intentiusq;
intuens deprehendit roseo suffusam
colore totam carneam, hac cum
stupore ante calicem depositâ, alte-
ram cernit incruentam super map-
pam, quam antequam attingeret, ca-
licem discooperiens abluturus digi-
tos, qui à tactu prioris sanguine ma-
debant, advertit & inibi purpuram
sanguinis. Mystra ob prodigii novi-
tatem perplexo, & in ejulatus sol-
venti P. Subprior accitus candidam
Hostiam sumere præcepit. Vivida
verò, & calix sacrum cruorem capi-
ens unâ cum corporali sanguine tin-
cto, solemni veneratione, comitan-
tibus S. Virgilio Præposito, Equiti-

bus Teutonici Ordinis ac civibus in Fratrum Chorum deportata est, Deo homines, qui sensibus pierumquæ ducuntur, per sensûs objecta in sui venerarionem atquæ amorem trahente.

A. C. 1233. Bernardus Archidux, & Echenbertus Imperialis Ecclesiæ Bambergensis Princeps, quòd de statuendis ditionum suarum terminis malè convenirent, graviter collisi sunt; Carinthe Tarvisum oppidum rapiente, Episcopus recuperatum ire constituit, conscripto VVolfspergæ numerofo exercitu, quem Franco-nes Bambergâ in Carinthiam ducti, Histrii à fratre Ottone Meraniæ Duce submissi, Carnioli & Aquilegenses etiam à altero fratre Berchtoldo Patriarcha Aquileiæ destinati conflaverant. Bernardus interea, ad quem Proceres Carinthiæ copiofo milite accefferant, valido pariter copiarum robore instructus hostem domi

domi suæ quæsiturus in agrum
V Volfpergensem contendit, & ob-
servato Episcopi in pugnam arden-
tis consilio aciem explicat, in fron-
te levioris armaturæ milites in duo
agmina divisos, Hermannō Orten-
burgio, Conrado Auffensteinio,
Diethmaro Liechtensteinio & Ale-
xandro Raubero Ductioribus collo-
cat, post quos dexteram alam Ca-
thafractorum militum Henricis,
Dietrichsteinio, & V Veisenvvolffio
commendavit, sinistræ Duces Hen-
ricum Paradeiserum, & Ioannem
Liebensteinium dedit, peditum ag-
men Colinio Seldenhoffio, & Erne-
sto Prösingio tribuit. Echenberti
verò exercitûs cornu Francones sa-
gittarii constituebant, Histriis Dux
Meraniæ præerat, Francones exper-
tæ fidei, & fortitudinis commiserat
Vdalrico Episcopo Lavantino, ex-
tremum agmen Carinthe, Carnioli,
& Aquilegientes claudebant. Ita.

hostiles in campis VVolfspergensibus acies directæ, signo in prælium dato, igne Martio accensæ infestis armis se se impetunt; fugatis lagitariis Franconibus, Paradeiserus & Liebensteinus in Ortonem Meranum inveci ancipiti fortuna, undarum instar pulsipellentesque, pugnant, & cadentibus utrinque multis, tandem Histrios in fugam agunt, Dietrichsteinio & VVeisenvvolffio hostilem equitatum profligantibus, pedestres copias auxilio equitum nudæ non diu impetum sustinentes gradum referunt. Maximus prælii ardor inter Ortenburgium & Francones nervum exercitus, quibus VVadalricus moderabatur fervebat, ita ut nutante ibi victoria Bernardus signum receptui dederit. Echenberto ob aggestum castrorum cumulum, qui valli locò inter utrumque exercitum intercedebat, instare hosti non fuit integrum. Archidux restitutus in a-

ciem

ciem ordinibus, primas in fronte
 turmas Xiphomacharis instructus
 armat, & in hostem iterato irruit,
 redintegrato prælio, Dietrichsteini-
 us, qui antea fugientium hostium
 terga cædens longius abductus fue-
 rat, in pugnam rediens, patefactâ
 per ferrum viâ in medios hostium
 cuneos invehens Echenbertum capit,
 pariquè fortitudine qua egregium
 facinus aggressus erat, a suis avul-
 sum Episcopum Bernardo captivum
 adducit, ita primario capite & præ-
 lii anima in potestatem redacta, vi-
 ctoriæ palmam facile perfecit. E-
 chenbertus Finckensteinii custodiæ
 traditus brevè mittitur & reddito
 etiam Jarviso victus id obtinuit, pro
 quo obtinendo victor anhelasset.

Hæc tamen Principum discordia
 suo bono non caruit, nam Bernardus
 gratum in Deum animum testatu-
 rus Monasterium in Carniolia Lons-
 ost dictum monumentum victoriæ

196 Breviarium Historiæ

Christiano Principe dignum posuit.

Et Echenbertus anno cruenti certaminis nova militantis Ecclesiæ Sobole S. Norberti Canonicis Carinthiam ditavit, Quibus propè oppidum Gryphen illustre Asceterium Beatissimæ cælorum Reginae patrocinio commendatum extruxit, quod à Gregorio nono confirmatum, multisque privilegiis ornatum Comites Haimburgenses insigniter dotârunt.

Ad hujus Monasterii regimen ordinati sunt

1. Conradus I. è Vescernensi in Franconia cœnobio cum aliquot Patribus evocatus ad ipsa foundationis incunabula clavum accepit

A. C.

1233.

2. Balbinus

1246.

3. Godefridus I.

1248.

4. Pilgrinus I.

1251.

5. Conradus II.

1267.

6. Eberhardus

1282.

7. Ioannes I.

1290.

8. Con-

Carinthiacæ.

107

8. Conradus III.	1299.
9. Marquardus I.	1305.
10. Godefridus II.	1308.
11. Marquardus II.	1312.
12. Fridericus I.	1319.
13. Henricus	1329.
14. Bertholdus	1335.
15. Petrus I.	1338.
16. Albertus postulatus ex cœno- bio Vescernensi	1345.
17. Osvaldus I.	1349.
18. Nicolaus	1369.
19. Conradus IV.	1387.
20. Ioannes II.	1391.
21. Pilgrinus II.	1399.
22. Achatius	1408.
23. Fridericus II.	1419.
24. Ioannes III.	1430.
25. Osvaldus II.	1464.
26. Ioannes IV. primus Pontifica- lis micæ privilegium obtinuit	1490.
27. Andreas	1501.
28. Martinus I. Lintmayr	1534.
29. Hen-	

198 Breviarium Historiæ

29. Henricus II. Grirze 1536.
30. Georgius I. Gribien 1537.
31. Martinus II. Arner Hungarus 1561.
32. Colomanus Valleder 1574.
33. Simon Ladinus 1575.
34. Lucas Gietl 1581.
35. Sebastianus VVernerus ex Monasterio Cellæ prope Herbipolim postulatus 1585.
36. Martinus III. Vbeleisen Gryphensis 1588.
37. Martinus IV. Prenner 1596.
38. Philippus Agricola & Cellensi Cœnobio 1599.
39. Georgius II. Zvvierlein ex Monasterio Cellensi vocatus 1602.
40. Petrus II. Bavarus 1617.
41. Balthazar Königlin Möchlingensis 1623.
42. Norbertus Croner Suevus 1651.
43. Bartholomæus Praudiesch Gryphensis 1667.
44. Reverendissimus, Nobilis & Am.

Amplissimus Dominus, Dominus
 RVPERTVS POTENS, &c. &c.
 multiplici albo notatus calculo
 ex urna Præpositus exivit A. C.
 1670. eo sapientiæ encomio Sibi
 creditam sacram Domum mode-
 ratur, ut vota impleat omnium,
 ideò nec mirère Deum, qui depo-
 suit *Potentes* de sede, Hunc exal-
 tasset, nam clementiam, mansue-
 tudinem, comitatem ac humilita-
 tem, quibus potens est Reveren-
 dissimus Præpositus, non despe-
 xit, sed respexit, & magna fecit,
 qui potens est Omnipotens.

A. C. 1240. Militari fortitudine
 Guntheri V Veissenvvolfii & Fride-
 rici Ehrnvelfii latrones, qui duce
 Turpino prope Schachtensteinium
 vias latrociniis infestas habebant,
 Carinthiâ exiguntur, & castrum
 Schachatensteinium Turpini ac tur-
 pissimorum hominum asylum solo
 equatum V Veissenvvolfio agnomen

200 Breviarium Historiæ

Vngnadii peperit, quod Sara uxor Turpini pro arce deprecans VVeisenvvolfio ad preces immoto impoluit; sed à vituperandis vituperari est laudari, unde etiam hodie inter excellentissimos honorum titulos Vngnadiorum nomen fulgens perennat.

A. C. 1238. Steinii in Ecclesia S. Laurentii à S. Hildegarde fundata Deus sui præsentiam in sacra Hostia testatam voluit; nam sacris operans Curio ex S. Canciano in Ara B. Virginis de transubstantiatione panis & vini in Corpus & Sanguinem Christi dubius hærens, panis & vini species in vividæ carnis & sanguinis accidētia desinere stupore raptus intuetur nec solus, nam miraculi communicatio propagata missæ sacrificio præsentibus miram Dei virtutem videre licuit.

A. C. 1257. Bernardi Archiducis, qui unus trium ad Imperialem dignitatem

gnitatem Candidatorum fuit, defuncti hereditatem Vdalricus III. primogenitus filius adivit, simul & Avunculo suo Ottocaro in Fridericum Bellicosum arma expedienti trecentis equitibus, quos inter Scisfridus & Cadoldus fratres VVaisenbergii, Bocho Rosenbergius, & Schmilo Liechtenbergius fuerant, suppetias tulit suo potius damno, quam alterius commodo, conferto siquidem pælio prope Lacham urbem in Austriæ campis Rex Boëmiæ fugatus, plurimi Carinthus cæsi, ipse Vdalricus captus, & donec magna pecuniæ vi solveretur, in arce Starz detentus fuit. Cæterum plurium uxorum maritus, quam filiorum pater fuit, nulla siquidem prole genita, Ottocarum Archiducatus heredem scripsit, ingenti pecuniarum pretio ob id ab Avunculo donatus. Fortè aliquando fratrem Philippum Patriarcham Aquilegiensem in visuo-

rus Italiam petiit, & in itinere morte raptus Sponhaimensium Archidux ultimus spes pariter stemmatis secum extinxit.

A. C. 1269. Philippus à morte Vdalrici fratris collecto milite Carinthiam, quam sibi deberi existimabat, subjugat, deinde Carnioliam, capto Labaco in partes suas trahit brevi possessionis fructu, nam Ottocarus gemino exercitu, quorum alterum Liechtensteinio in Carnioliam tendenti commiserat, alterius ipse Dux armatus Carinthiam petens utramq; Provinciam sibi vendicavit. Cæterum Ottocarus ingenio truculentus à Seifridi Comitis Marenbergensis cæde, & à dirutis in Carinthia Loschentalio, & in Styria plurimis arcibus exarmatorum Nobilium odia in se armans pessimè sibi consult, nemoquè hac ex stirpe partes Carinthiæ Archiducis gessit, nisi

Ottocarus

A. C. 1269.

A. C.

A. C. 1374. Fridericus II. Salisburgensis Archipræsul Rudolpho Habsburgio, Electorum votis Imperatori creato clientelam jurans, Ottocaro, de hujusmodi electione dolenti furorem addidit, nam Miloto imperterritito Duci, quæ Salisburgensis in Carinthia essent, vastandi provinciam mandat, quam ille non secus adimplevit, viro-
rum enim delatu habito ex Boemia per superiorem Styriam in Carinthiam penetrans promiscuis caedibus, incendiis & direptionibus Salisburgenses ditiones afflixit; demum Frisaco, quæ urbs S. Hemmæ donatione Salisburgensium Archiepiscopatui accesserat, exercitum admo-
vet, tunc Godefrido Thannhausio, qui Locumtenentis munere fungebatur, absente Hartuicus Pressingius, & Otto Vngnadius strenui Duces propugnationem adornaturi cum copiis ante obsidionem Frisacum intraverant exesse iussa, quæ

noctu non observante hoste emittebatur, in belli turba. Milotus interim arietibus & cæteris, quibus muri quaterentur, adductis machinis, propugnacula eâ vi verberavit, ut magnam labem fecerint, antequam tamen insultum institueret, misso in civitatem caduceatore, promissâ Ducibus apud Ottocarum gratiâ, dedi urbem postulat, sed pro loco verba accepit: *quoquo res cadât, se imperterritè pugnatueros, & victoriam negante fortuna fossam tumulum fore pro fossa certantibus.* Ergò instituta irruptione, per ruinas murorum Boëmi in vallum enitentes, præsidii miles expeditis armis excipit, & consertâ pugnâ majori fortitudine, quam illi impetû fecerant, hic repellit vim. Sed non ideò Milotus obsidioni finem dedit, majori enim nisu quassatis muris, eversa turri, & cæsis intra urbem quotidie plurimis spem servandi Frisacini nonnullis metus ade-

merit, convocato namquē intus
 bellico Senatu, multi tradenda m-
 hosti urbem non vanis argumentis
 suadebant, sed prævalente contrariâ
 sententiâ pro obsidione ferenda ul-
 tima experturos se concludebant.
 Milotus rem cum desperatis fore
 non falsò credens, licitatione opu-
 lenti præmii, qui primus vallum su-
 peraverit, suos ad insultum repeten-
 dum animat, & quasi cum eis de sta-
 tuta mercede certaret, rapto ex Si-
 gniferi adstantis manu vexillo gigan-
 teo impetu in muros penetrat, im-
 pigrè sequentibus Ducem suum mi-
 litibus, acerrima, & diu anceps di-
 micatio exoritur Milotus fortè Pre-
 singium hostibus generosè obsisten-
 tem conspicatus verba armis victo-
 riæ extorquenda junxit, eum com-
 pellans: age vir fortissime, & feroci-
 zate, qua intempestivè & serò nimis
 obluſtaris, posita, meliori fato te serva.
 Hujusmodi surdis auribus exceptis.

continuatur pugna, donec Boëmi
 novis delectibus refecti præsidariis
 numero superiores Presingio & Vn-
 gnadio majori animo quàm felici
 successu vim propullantibus, captis
 tandem urbe potiti sunt. Quatuor
 millia præsidariorum militum ad
 trecentos decreverant, Duces ambo
 in captivitatem abducti postliminio
 magna pecuniæ vi libertatem suam
 redemerunt. Urbs ipsa barbaro fu-
 rore excisa postmodum pristino
 splendori restituta est, sed quasi no-
 vus phœnix iteratis vicibus e busto
 exurget, ut rursus in cineres desinat.

A. C. 1275. Rudolpho Imperato-
 re prima comitia Norinbergæ, se-
 cunda VVürtzburgi, tertia Augusta
 Vindelicorum frequentibus Imperii
 Proceribus celebrante, Ottocarus
 tumido spiritu elatus non compa-
 rens Carinthiam amittit; nam eo in
 conventu diæ Carinthiæ possessio
 in questionem vocatur, & quod im-
 perii

perii feudum, tempore inter-regni alienari non queat, prætereal Imperii vasallum Imperatoris mandata detrectantem jure posse exui feudo, irrita & nulla declaratur. Ergò Meinradus Comes Tyrolensis, jubente Rudolpho, signa in Carinthiam educens, exactis Boëmicis ministris, arces & oppida in obsequium Cæsari flectit, & rebus hîc ritè compositis, Viennam ad Rudolphum contendit, ubi Ottocarus, arbitris Moguntino Electore, Salisburgensium Archiepiscopo & aliis, sponte cedens Carinthiâ, & aliis cis Danubium provinciis se Rudolphi Imperatoris Clientem solemni ritu est professus, Carinthiæ vicarium regimen gerente Conrado Auffensteinio.

A. C. 1278. Ottocarus in patriam rediens ab uxore Cunegunde (ue erat superbæ mentis fœmina) quòd Rudolpho suo olim servo modò ad servitia genua flecteret latyricè il-
lulum,

iusus, impatiente calumniarum ani-
 mo, quasi se verè Regem ostenturus
 revocato iuramento, violatis suis
 litteris, & rupta pace Rudolpho bel-
 lum annuntiat. Numeroso igitur
 exercitu ex septentrionalibus popu-
 lis, & Bavaris, quorum Ducem
 Henricum consanguineum suum do-
 nis sibi annexerat, cōflato in Austri-
 am tendens Marchfeldiæ castra me-
 tatus est. Nec segnior Rudolphus
 ad castra sua convocabat præter Au-
 striacos Hungaros, Styros, Carnio-
 los, Suevos, Carinthos, inter quos
 numerabantur Conradus Auffenstei-
 nius, Fridericus & Albertus Comites
 Ortenburgii, Vdalricus, Hardnidas
 & Gundocarus Comites Hainburgii,
 Nicolaus & Henricus Dietrichstei-
 nii, Ortophus Kreigius, Otto & Con-
 radus Vngnadii, VVilphingus Ehrn-
 felsius, VVilhelmus Comes Stern-
 bergius, Diethmarus VVeisseneggi-
 us, Berchtoldus Kapler, &c. Ru-
 dol-

dolphus igitur exercitum in quatuor agmina partitus tertium, quod Suevi, Carinthe, Salisburgenses & Styri componebant sibi deligens in hostem, qui sex in partes copias divisit animosè eduxit, fervente prælii ardore Rudolphum Imperatorem subfosso equo vitâ periclitantem egregiè defendit Coplerus Carinthus Nobilis contra Fülentemium aggressorem, & alium Sonipedem Cæsari pugnanti pediti subministravit, alibi etiam Rudolphi copię ea fortitudine pugnaverant, ut quatuordecim millia hostium cæciderint, cæteros fugaverint, omnes deniquè castris exuerint. Sed omnium maxime Rex Ottocarus uxori malè obtemperans maritus miserè cecidit, quem gemini S. Seifridi, olim Ottocari imperio perempti, fratres, & Hartmanus de Kuringen, cujus sorore Rex abusus fuerat, præferoci ausu adorti ex equo deturbant, & nequid.

quidquam pro vita deprecantem
 octodecim vulneribus sauciatum
 trucidant. Adcò obtemperare fa-
 minæ est perire.

A. C. 1285. Longo temporis in-
 tervallo Carinthia Archiduce caru-
 it, donec celebratis comitiis com-
 muniOrdinumImperii calculo Mein-
 radus Comes Tyrolensis solemni
 pompa Archidux proclamatus in
 Carinthiam pergeret, ubi peracta ut
 hætenus fieri consuevit, inaugura-
 tionis solemnitate ordinandæ pro-
 vincia egregiè se impendit. Ex hac
 verò prosapia Tyrolensi Archiduces
 lecti sunt

1. Meinradus A. C. 1285.

2. Henricus Otto & Ludovicus
 fratres 1296.

A. C. 1286. De bello, quod inter
 Albertum Austriacum cognomento
 Victoriosum & Conradum Vonstorf-
 fum Archipræsulem Salisburgensem
 exarsit flammam Carinthia conce-
 pit;

pit; nam Archiepiscopo vallem Anasi captis arcibus & vastatis agris diripiente, Albertus arma in Carinthiam vertens obsidione cinctum Frisacum expugnat & Vulcano devovet, misera civitatis conditione, intra breve temporis spatium secundò infelicitèr splendentis.

A. C. 1250. Conventu pacis conciliandæ causa inter hostiles partes instituto, sed sine fructu soluto, Albertus Socerum suum Meinradum, Oeniponti degentem, nè Carinthia hac in belli tempestate damnis affligeretur, admonet, ut aliquem, qui cum authoritate præsit provinciæ, cum potestate ableget. Ludovicus natus minimus filiorum Meinradi in Carinthiam missus, S. Viti Vrbe in sedem electa, nonnullos Nobiles Archiepiscopo quàm Archiduci suo addictiores sibi infestos experrus est, nam Fridericus & Vdalricus Comites Hainburgenses, qui ad Archidu-

eis dignitatem videbantur aspirare,
 Conradus & Hermannus Comites
 Freyburgenses, duo Nobiles Carl-
 spergeri, Dörfflingerus, Commen-
 dator Pulstensis, atque duo S. Viti
 cives, re antea cum Rudolpho Pfan-
 storffio Vicedomino Frisacensi com-
 municata, per noctis obscura in ur-
 bem & Ludovici aulam illapsi Du-
 cem nequidquam strenuè se defen-
 dentem capiunt, & Tackenprunam
 rapiunt. Conradus Archiepiscopus
 non diu moratus, Ludovico V Ver-
 fium in Salisburgensi provincia va-
 lidissimum castrum, ducto, in Ca-
 rinthiam festinans oblectsa Freybur-
 go per ea tempora splendidissima
 arce, & Meinradi bonis adnumetata.
 Alberto Radstadium cingente, re in-
 fecta Carinthiam iterum deserere
 compellitur. Otto filiorum Mein-
 radi alter seditionum motibus tur-
 batam in Carinthiam properat, &
 captos Comitem Conradum Frey-

burgium, Carlspergerum, Dörfflin-
gerum, Commendatorem Puliten-
sem, & binos S. Viti cives, lite in-
structa, in urbe S. Viti capite minu-
iussit. His cervicem, quandoquidem
Principi suo abnuerant, carnifici
submittentibus, Hermannus Frey-
burgius & Fridericus Hainburgius
fuga, ex qua non amplius compa-
ruerunt, ferales ictus declinaverunt.
Pfanstorfio interim Raumsteinium,
Puellendorffium, & Silberbergam
arces diruente, Otto cum Alberto
affine de modo vicis rependendæ
consulens sorori Elisabethæ ob fra-
tris Ludovici captivitatem, consilia
ingerenti aquiescit. Rursus igitur
VVelsium majori spe cudendæ,
quam fructu obtentæ pacis conve-
nitur, nam Archiepiscopus Nobiles,
quorum opera in hoc bello usus
fuerat, velut membra, quæ firmata
pace gauderent, admitti efflictim
postulabat, pernegantibus Alberto

& Ottone. Disoluto itaque Conventu, Otto domum redux, celebrato bellico senatu, Rembertum Glaneggium cum signis Gentiforum contra Vdalricum Hainburgium expedit. Hi, ut locis non longè erant disjuncti, quotidianas inter velitationes, variante victoria mutua arma experti sunt; quæ aliquando Duci Glaneggio fatalia acciderunt, conferto enim ferali Martis ludo, hastâ ex equo dejectus lethale vulnus accipit; sui ad eum accurrunt ac querunt noveritne immanem aggressorem? Posticum vulnus, inquit, patescit ex hostili agmine hastâ me non fuisse petitum. Illis magis irâ percitis, & Sicarii nomen aventibus retulit: absit, ut animam agens & jam jam tremendo Iudici sistendus vindictam expetam, qui meas noxas nê vindicet Deus supplex oro. Sub quæ verba generosissimus Heros vel victus hostem vivacens fortiter juxta & Christianè occubuit.

Metz-

Meinrado, cui protracta belli mora displicuit, consilium erat rebus suis per præsentiam tutandis in Carinthiam concedere, cum Henricus tertius filiorum patris curas assumens fratri Ottoni auxiliatum ivit. Gemini ergò fratres, Glaneggio casso, Toldum strenuum belli Ducem substituunt, cui Gentiforo iteratis vicibus excurrenti infestis armis, Hainburgius milite inferior impetratis à Scharpfenbergio ex Slavonia copiis auctus retundere impetum parabat. Toldus hostilium suppetiarum non ignarus ab Archiducibus pariter petito subsidio, validam manum ductore Conrado Auffensteino nactus est. Sua igitur agmina versus VValersbergam educens compertis hostilibus signis in prælium rapitur militibus Ducis exemplum strenuè emulantibus, post cruentum aliquot horarum certamen cassis Scharpfenbergio & Eberhardo

Sancti

Sancti Petri Domino, capto, V Veisen-
neggio, ac fugato Hainburgio, vi-
ctoria ad Toldum inclinavit.

Tertio Lincii Meinradus Archi-
dux & Conradus Archipræsul, bello
tandem finem imposituri conveni-
unt. Sed irrito iterum conamine,
nec Ludovicus Bavarus, cum aliis
plurimis, qui se litis arbitros offere-
bant, precibus, exhortamentis vel
minis pacem extorsit, surdis ad ar-
bitrorum consilia partibus. Itaque
Albertus Austriacus nova signa eri-
gens Ducibus Marefcallo Landen-
bergio, & Dapifero Emerbergio
Hainburgium invadit, ejus opibus,
quas in montem Diexium compor-
taverat incendio, aut rapina ablati.
Tandem Fridericus Ortenburgius
Alberto victoriæ & vastandis rebus
Hainburgensibus instanti supplex fit
pro consanguineo & Elisabetha, cui
Albertus conjux pacis conditiones
commiserat pro fratre Ludovico ad-
huc

huc captivo sollicita, cum Ortenburgio pacta est, ut Hainburgio desertâ Carinthiâ, Neostadii excepto quot annis mille nummi penderentur, ita fessis bello adversis partibus & in pacem pronis Elisabetha urgente, bellum desiit; adeò etiam à muliere rerum publicarum magna sunt momenta, & in quamcunque partem inclinaverit, nihil modicum exspectaveris.

A. C. 1292. S. Vito Vrbi Meinradus, qui loci situ maximè delectabatur, sedemquè Archiducalem cum filiis ibidem construxerat, jus Metropolitanae civitatis tribuit, quæ urbs suæ Ecclesiae ob partam victoriam condita, originem debet; nam anno nongentesimo secundo Everhardus Archidux, cui cum Hunnis irumpentibus crebrum certamen erat, aliquando dimicaturus humanis viribus diffidens imploratâ divinâ ope anxium animum in somnum sol-

vit, sub quo, quadam facie appa-
 rente & victoriam pollicente ani-
 matus, ubi evigilavit, apparitionem
 si rei eventus comprobaret, se in
 vota construendæ Ecclesiæ iturum
 spopondit in loco, ubi modò dege-
 ret; animosè postmodum hostem
 aggressus strenua manu palmam
 confecit, & voti Deo nuncupati re-
 us templum S. Vito dicatum in loco
 tunc pinis & alnis sylvestri ædifica-
 vit, quibus sacris Ædibus sensim
 numerosiores adstruendæ domus in
 oppidum, deinde civitatem, & tan-
 dem in metropolim excreverunt. Sed
 ultimam dignitatem post tria sæcu-
 la S. Vitus Clagenfurto cedit, ut di-
 xeris urbibus sicut corporibus suos
 esse terminos accretionis & decre-
 tionis.

A. C. 1196. Mortuo Meinrado,
 Henricus, Otto, & Ludovicus ter
 gemini fratres unâ in Archiducatum
 accedentes ab Imperatore Adol-
 pho

pho Nassovio proscripti, solumque Nobiles in litteris publicis appellati sunt, quòd ad comitià Imperialia Ratisbonæ celebrata non profecti se clientes Imperatori stiterint; nec Rottenburgum olim eorum patri oppignoratam Rudolpho comiti Palatino Rheni redderent. Sed Archiduces Alberti Austriaci, qui cum Adolpho similtates gereret, potentia nixi, Imperatoris fulmina nihili faciebant. Et Henricus defunctis duobus fratribus, in decretoria pugna, qua Adolphus Alberti manu ceciderat, ad victoriam haud leve momentum fuit.

A. C. 1311. Henricus Archiducali pileo coronam Boëmicam annexit, mortuo Equidem Rudolpho Boëmiæ Rege, Henricus Anna ex Venceslao seniore pariter Boëmiæ Rege genitæ conjux, relicto in Carinthia vicario Rectore Conrado Auffensteino, copiis stipatus Pragam Regna-

inaugurandus proficiscitur; sed difficile est, quæ placent pluribus, parata tueri, nam Alberto Calare, qui pro extorquendo regno vim parabat, cæso, Henricus Imperator Luxemburgius pro filio Ioanne occupans Boëmiam & Nobilium animos, Henricum Archiducem Boëmicæ coronâ spoliât, adeò brevia sunt usurpati regni momenta, & diadematis splendor ut fulgur transit. Ita Henricus loco Regni ex uxore sua filiam Margaretham, ob deformitatem oris *Maultaschiam* dictam suscepit, bellorum ingentium in Carinthia fontem.

A. C. 1313. Ad Imperatoris electionem confluentibus Francofordiam Imperii Proceribus, Fridericus Austriacus, & Henricus Carinthus aditu urbis prohibentur, accusati, quòd cum Rudolpho Apuliæ Rege Imperii hoste clam colluderent. Electoribus in contraria studia divi-

sis Fridericus & Henricus Bonnam contendunt, ubi ille ab Episcopo Coloniensi & Electore Palatino Imperator salutatus est, cæteris in Ludovicum Bavarum convenientibus septemviris. Sed corona una male duos tegit, scinditurq; utrumque complexura.

A. C. 1323. Ex opulentissima, hac tempestate, familia Aussensteiniana Fridericus cum Deo opes suas divisus claustrum Monialium S. Claræ extra muros Sancti Viti condit, in quod lapsu temporum sacra Familia virorum S. Francisci strictioris observantiæ succedens instituta est, quæ etiam nunc perseverans pro animarum lucro sedulo desudat. & pauperima cælum ditat.

A. C. 1325. Henrico Archiduci Germania triumphum debuit non bello sed pacis zelo promeritum; nam Leopoldus Austriacus pro Friderico fratre nuper Müldorffii for-

tius quàm feliciter pugnante capto,
 in Ludovicum Bavarum extrema
 retaturus numeroſo milite ſub ſigna
 congregato ad fines Baviariæ movit,
 & jam jam Martis aleam prælio ex-
 perturus Henricis, Carintho, & Gori-
 tiæ Comite hortatoribus Vlmam
 profeſſus eſt, ubi extinctis mutuis
 odijs, liberatis è cuſtodia fratribus,
 & Friderico Imperatore eſſe permis-
 ſo, pacis conditiones lubens accepit.

A. C. 1331. Henrico V. fatis fun-
 do, Ottonem Auſtriacum, oblu-
 tantibus multis imperii Principi-
 bus, Archiducem Carinthia ſaluta-
 vit, quæ perlustratis hucusq; duo-
 decim clariffimis, ex quibus Archi-
 duces ſulceperat, familijs, quaſi in-
 dagaret Sereniſſimam Domum Au-
 ſtriacorum, ſub Qua velut acus nau-
 tica ad polare ſyduſ conſtanti ſali-
 citate etiam hodie quieſcit. Ex ex
 hæ porro Sereniſſima & Imperato-
 ria Domo Archiduces Carinthiæ
 exiverunt.

1. Otto	A. C.	1331
2. Albertus I.		1338.
3. Rudolphus I.		1358.
4. Albertus II.		1365.
5. Guilielmus		1395.
6. Ernestus		1407.
7. Fridericus		1437.
8. Maximilianus I.		1493.
9. Carolus I. & Imperator hujus nominis V.		1519
10. Ferdinandus I.		1521.
11. Carolus II.		1564.
12. Ferdinandus II.		1597.
12. Ferdinandus III.		1636.
14. Ferdinandus. IV.		1652.
15. AVGVSTISSIMVS ET INVICTISSIMVS ROMANORVM IMP. RATOR LEOPOLDVS		

Duce

Ar. iducatus Carinthiæ falces
suscipit A. C. 1660.

QV, Carinthia interim beato
otio quiescente Innumerossi-
mis ad omnes orbis plagas, pal-
mis in. latus in Ortus & Meridie

cornua Lunæ hebetans in pacis
 fulgorum coëgit; à Septentrio-
 ne VVandalici Leonis furorem
 domitum trans maria fugavit,
 & ad Occidentem iteratis vi-
 ctoriis Gallo triumphatrix Im-
 perii Aquila supereminet; & ne
AVGVSTISSIMVS IMPERA-
TOR LEOPOLDVS in tanta
 obsequentis fortunæ felicitate
 bono aliquo careat; exoptatos
 liberos, in quos Imperium, Re-
 gna, Provincias, & victorias
 transferat, cælum hand dubiè
 Europæ votis donabit.

Cum verò impofterum Archidu-
 ces plurium Regnorum & Ducatu-
 um Domini, alibi locorum, & ple-
 rumquè in Austria confidere conſue-
 verint, Capitaneos Provincia, qui
 vicariam ſui gubernationem in Ca-
 rinthia obirent, populo dederunt,
 cui dignitati admoti ſunt.

Carinthiacæ. 225

1. Fridericus de Auffenstein A. C. 1331.
2. Conradus de Kreig 1339.
3. Vdalricus Comes de Pfanenberg 1353.
4. Ioannes Comes de Pfanenberg 1360.
5. Fridericus Comes de Ortenburg 1363.
6. Fridericus de VVelz 1368.
7. Conradus, five Leonardus de Auffenstein 1370.
8. Conradus de Kreig 1382.
9. Franciscus Comes de Thürnstein 1398.
10. Vdalricus de VVeisbriach 1400.
11. Otto de Ehrnvels 1407.
12. Conradus de Kreig 1425.
13. Meinhardus de Liechtenstein 1428.
14. Stephanus Comes de Montfort 1432.
15. Leonardus de Harrach 1438.
16. Hartnidus de Kreig 1442.
17. Vitus de Rotenhan 1446.

226 Breviarium Historiæ

18. Sigismundus Kreüzer 1454.
19. Balthasar de VVeisbriach 1464.
20. Christophorus de Kolniz 1473.
21. Conradus sive Leonardus de
Kreig 1477.
22. Vdalricus de VVeisbriach 1488.
23. Rudolphus Kevenhüller 1490.
24. Vitus de VVelz 1501.
25. Christophorus Kevenhüller 1540.
26. Christophorus de Thanhausen
1557.
27. Georgius Kevenhüller 1563.
28. Ioannes Comes de Ortenburg
1587.
29. Georgius Comes de Nogarola
1602.
30. Christophorus David de Vr-
schenpeck 1610.
31. Georgius Sigismundus Paradei-
ser 1636.
32. Georgius Andreas de Kronnegg
1649.
33. Ioannes Carolus Princeps de
Portia 1667.
34. EX-

14. EXCELLENTISSIMVS ET
ILLVSTRISSIMVS DOMINVS,
DOMINVS SIGISMVNDVS
HELFRIDVS S. R. I. COMES
DE DIETRICHSTEIN, &c. &c.
Capitaneus Carinthiæ destinatus
est A. C. 1668.

HVNC, Illustrissimâ Familiâ in
Archiducatu nata, iis à Heroi-
bus, Quorum fortitudini velut
firmissimis columnis salus patriæ
sæpissimè innixa est, ortum, le-
gationibus ad Reges & Princi-
pes gloriosè perfunctum, in SAC.
CÆS. MAI. &c. &c. intima con-
silia admissum, omnium deniq;
Dietrichsteiniarum virtutum I-
dæam, maximo applaudentis
populi gaudio Carinthia com-
pletur.

A. C. 1334. Carinthiæ bellum na-
scitur, eò funestius, quò à infirmio-
ri sexu fœmina geritur: Margaretha
siquidem Maultaschia, (quam belli-

geram Semiramidem dixeris) mulier virili animo, & togâ sagum condens, quam Carinthiam sibi hæreditario jure obtigisse autumabat, ablatam impotenter dolens, convocatos, Oeniponti Tyrolis Ordines ad arma illicit, quibus agminibus, accedente Boëmico milite Archiducatum præcipiti petens impetu, ferro, flammâ, cædibus, prædis fædè laceravit, sed quàm malè quæritur, quod sic perditur. Absente Archiduce Ottone, Auffensteinius, qui per ea tempora Capitanei munere, fungebatur, lecto milite, quem ipse, tum Comites Ortenburgii, Dietrichsteinii, Liechtensteinii, Stubenbergii, Vngnadii, Colnizii, Liebenbergii, Glaneggii, &c. ducebant, associatis Seccoviensis, & Labacensis Episcoporum manipulis, furenti Margarethæ propè Feldkirchium occurrit; ubi atroci, si unquam aliàs, confertâ pugnâ, cæsis duobus Carinthorum,

milli.

millibus, & Auffensteinio cum reli-
quīs exercitūs agrè Feldkirchium
evadente, Maultaschia ferocior vi-
ctoriâ, Hafnerbergam contendit, &
obstinata obsidione cingit. Arx mu-
ris valida, defendente Colnizio, op-
pugnantium conatibus mensis spa-
tio illudens, sed diminuto præsidii
numero armata vi superata est, ob-
truncatis, qui intra murum reperti
sunt defensoribus. Colnizium cum
paucis agmina hostis perrumpen-
tem fortitudo servavit. Exinde in
Dietrichsteinium, Excellentissimæ
Dietrichsteinianæ Prosapie gentili-
tiam Domum vis conversa est, Hen-
ricus Dietrichsteinius & Dietricus
Velzius castri Propugnatores, non
minùs intra, quàm extra muros ho-
ste, hîc apertè, ibi subdolè sæviente
laborabant, sed tergemini sicarii,
nudatis consiliis, jugulum Ducibus
parantes, ipsi experti sunt. Non ita
proposito suo frustratus miles Maul-

taschianus imperfecta oppugnatione discessit, sed aliquando in arcem irruens, nemine defendente (præsidium enim impar obsidentibus, nec subsidiorum spe recreatum inter densas nebulas S. Vitum evasit) facile in potestatem redegit arcem, funditusque diruit, quasi pro hoste, in quem ferrum stringeret carens, muros plecteret, eodemque fato implicuit Labecium propè Ebersteinium, Statenburgum penes Glaneggium, Zeyslburgum affine Partenburgum, Carlsteinium infra cœnobium Olsiacense, Praunspergium, Pollanium, & Rottenburgum.

Sed Ostervizium victoriarum scopulus Margarethæ fuit: hæc arx surgentis media in planitie rupis montium æmulæ & circum circa abruptæ dorso incumbens ea tempestate sub Schenkiorum possessione, velut unicum pereuntis Carinthiæ asylum quæsitæ Nobiles utriusque
 sexus

sexûs magno numero excepit. Maul-
talchia adducto exercitu per fecia-
lem Reinherum Schenkium, qui tre-
centis militibus castrum|communie-
rat spe munerum, ac metu cædis &
excidii expugnare tentavit irritis
conatibus. Ergò lenta obsidione
per inediam fractos quanquidem
armis non posset ad deditiorem
compelli propugnatores sperabat,
protracta ita in menses obsidione,
superstitibus solùm centum præfi-
diariis, quotidiana inter funera, co-
ctis felibus, gliribus & muribus fa-
mem pellentibus, congrua alimen-
ta & potissimum aqua deficiebant,
sed non defecit animo Schenkius,
qui depellendi hostis non à Marte,
sed arte consilium petiit, annonæ
superflue fidem castris facturum: su-
pererat adhuc victui nigricans bos,
duoque modii tritici, qui in macta-
ti animalis pellem congesti è muris
præcipitantur, quibus alimonie a-
buzo

bundantiam mentitis, Maultaschia singulis militum quantum cujusque cassis caperet terræ, in unum cumulum spargere imperans, attollente se colliculo obsidionem ingloria solvens Ostervvizio abstinuit. Ita contrario rerum eventu, dum defensores in extrema alimentorum penuria & fame victum amonent servati, inedia aliàs periissent servaturi.

Margaretham postmodum S. Viti urbem aggredientem Conradus Kreigius perquam strenuè repulit, & collatis extra urbis muros signis cives captos vinculis exemit, rursus Clagenfurtum versus populabundo exercitu securiorem quàm cautio-rem procedentem Heros à VVelphingo Vngnadio, Thoma Kolnizio, & Hartuico Presingio auctus copiis, inopinatè in hostilia signa facto impetu magna strage attrivit, opima spolia, quæ passim per Carinthiam collegerat, recuperans. Tandem
Ludo-

Ludovico IV. Imperatore armis huiusmodi finem imponente Margaretha rescissis victoriæ alis Carinthia excessit, non ex Carinthiaci, in quo etiamnum hodie viget, vulgi memoria.

A. C. 1336. Henrico Comiti Goritensi adversus Margaretham Mautschiâ bellum instruente, Fridericus Auffensteinus, iussu Archiducis Ottonis duobus millibus peditum, & octingentis equitibus, flore Nobilitatis Carinthiacæ referto agmine, accessit. Ludovicus Brandenburgensis, quem Margaretha, divortio à Ioanne Boëmo sejuncta, in conjugem sumpserat, frontem hosti valido exercitu instructus objicit, hostilibus animis in acre prælium desinentibus, Goritiensis Comes & Ortenburgius cum paucis Carinthis Tyrolensem militem profugum insecuti, repentè, à globo hostilis agminis includuntur, cum quibus plurimis

nis pauci novo dimicationis ardore incensi tam diu decertabant, donec Albertus Austriacus, qui à Goritensi magno subsidio steterat, perfratos hostes se immittens Comites in libertatem vindicavit. à pugna in pacem conventum est, belli sumptus Margarethâ solvente, & querendi Tyrolis Henrico abstinente.

Per eadem tempora facta tempestas sereno cælo exorta, coruscis fulguribus & repetitis tonitruum fragoribus flammam tedis S. Viti communicavit, qua serpente brevi mora universam civitatem involvit. Quamvis aliorum sit opinio à famulis sub rigida disciplina gubernatis, invento hoc vindictæ modo, S. Viti incendium prodiisse, in quos sceleris auctores Vdalricus Pfannenbergius capitis supplicio graviter animadvertit, ut vel imposterum huiusmodi flammam nocenti sanguine sopiret.

A. C. 1338. Deus Homo sub acci-
dentibus panis absconditus & im-
palsibilis ignes & vulnera patitur;
nam VVolfspergæ cœnobita qui-
dam, ne scelere perfido Iudæ tradi-
tori cederet, Mundi Redemptorem
sub tribus minoribus Hostiis latitan-
tem Iudæo pro numerata pecunia,
vendidit, Illisque Asino in genna
provoluto exhibitis, fidem Hebræo
fecit consecratarum, Iudæi, qui vel
asino magistro venerationem doce-
bantur erga sacram Eucharistiam,
sacrilega manu sacras hostias domi
in mensam projectas iteratis cultro-
rum punctiōibus sacro sanguine
diffuente confodiunt, nec ita satu-
ra lævitæ fiti, in ardentem clibanum
exurendas mittunt. Eas flammâ non
delibante, evulgationis rimentes &
furno acceptas in propinquum La-
vantum fluvium spargunt, & celeri
regressu in urbem se iubducunt. Sed
Deus immane scelus hominibus ce-
le-

latum per bruta patefecit, pecudibus siquidem in pascua actis & prope ripam humi procumbentibus & inconditis vocibus quasi laeso Numini compatiens, urbani pecorum admirabundi circumlatis oculis, tres sacras particulas in media fluminis ripa super saxum in aëre ferri deprehendunt. De hoc instructus loci Decanus comitante frequenti hominum corona, & adorato reverenter Numine in patenam protensam nequidquam sacras Hostias in aëre suspensas capere laborat. Tandem Henricus I. S. Pauli Abbas vir morum integritate clarus miraculum doctus & imploratus, propitiato per triduanum jejunium Deo, stipatus suis Religiosis, Clero, & tota urbe fluvii ripam accedens effusis ibi magno pietatis sensu precibus, Deum votis suis annuentem expertus est, duabus sacris Hostiis in benedictum vas le-
dimittendibus, & tertia disparente.

Qui-

Quibus devota cum lætitia in urbem
relatis, & in parochiali S. Marci
templo cum veneratione asservatis,
magnifica aliquando Ecclesia Ea-
rundem honori condita est, multis
signis, donec sacræ species corrup-
perentur, fulgentibus, quæ inter il-
lud est, quòd Fridericus Imperator
aliquando conscensa navi, in naufra-
gii periculum incidens, huic divino
Ferculo voto nuncupato, liberatus
sit periculo, & argentea navi deau-
rato calice, & auro intexta calula,
gratum se ostenderit. Iudæi verò,
quos faciliùs frangas, quàm in Chri-
sti obsequia flectas huiusmodi scele-
ris participes, capite plexi sunt, cæ-
teris in exilium pulsis.

Eodem anno à morte Ottonis
Archiducis Carinthiam adeptus est
Albertus cognomento Sapiens Ot-
tonis frater, qui pro sibi credita
Provincia sollicitus, primam legem
tulit, in funestum, ea tempestate for-
sitano,

Stant invalescentem duellorum usum, indignum, quod est, ratus, amicæ gentis membra vano honorum aucupio delusa in se mutuo sævere, & sanguinem Deo ac patriæ debitum orco immolari.

Eadem tempestate innumerabilis copia locustarum senis alis instructarum in Carinthiam insecta est, absoluto singulis diebus viginti millium passuum spatio, iis condensatis agminibus volabant, ut nonnunquam solis radios terræ auferrent, herbas & frondes in quas inciderant depastæ, solis parcebant vinetis.

A. C. 1348. Ingenti terræ motu quadraginta intervallo dierum invalescente concutitur Archiducatus Carinthiæ, præcipuè luce S. Paulo converso sacra Villacum amplissima olim civitas usque ad Gyllam fluvium, ubi Parochialis Ecclesia constiterat protensa, & emporium celeberrimum corruit, & mons propè Arnold-

no'disteinium longo tractu excurrens subverſas plurimas Nobilium ſedes & arces, novem Parochiales Aedes, ſeptendecim pagos ac innumeros homines obruit, ac vivos ſepulchro intulit, cæteros ruina ſuperſtites fragilitatem mundi docuit.

A. C. 1358. Poſt Alberti Archiducis fatum, ad Rudolphum filium, qui ab egregiis animi dotibus ingenuſus, & magnanimus; atque à fundatis vel dotatis Eccleſiis Fundator cognominatus eſt, Carinthiæ juſpectabat. Is Margaretham Mantſchiam ſibi matrimonio jungens Carinthiæ poſſeſſionem ſuis provinciis artius adjunxit, Comitatuque Tyrolenſi potitus tantò meliori ratione terras ſubegit, quantò pax bello, & honeſtus amor telis præſtat.

A. C. 1359. Rudolphus magnis copiis ſtipatus ex Aſtria in Carinthiam ſe conferens ſolemni inaugurationis more in Zollfeldenſi cam-

po perfunctus Archidux proclamatur. Exinde authoritatem suam in qualdam civitates armis vindicavit, Frisacum olim Maultaschiæ ac Bavaris addictam incendio plectens, S. Viti Urbem, Archiducis copias à Zollfeldia arcere ausam vincens, de prædantium militum licentiæ permittit, Villacum urbem Maultaschiæ amicam, & sibi intraturo portas occludentem per Fridericum Colnizium aggressus est, hic egregius belli Dux prima die, quo militem muris admovit, insultum instituit, & protractâ dimicationis morâ in noctem durante receptui cecinit, altero mane evocatum in castra Himmelbergium Villaci Præsidem, sibi & urbis ruinæ ut præverteret deditione seriò adhortatus est, sed illo, quem arma induruerant, verbis minimè flexo, & in urbem se recipiente, cives muris, & Duce fisi, è vallo oppugnantium arma cachinnis inserunt, tunc enim

verò Colnizius ludibrio, velut oleo ignem martium magè inflammante furens nequidquam prohibentibus defensoribus muros superans in urbem delabitur ac passim strages edens ipsiquè Himmelbergio pugnaciter fugienti bis in caput impacto ferro Contum non vitam ademit. Demùm urbs domorum structuris & vallis perfractis perfecti animi poenas dedit.

A. C. 1361. Leniori fato Domita est VVolsberga, Cujus Cives per Everhardum Colnizium gubernati incensore Othomaro quodam arcem involant, ibique Cancellarium ac duos Nobiles Colnizio fidos ministros in Carcerem protrudunt, mox correptos capite in foro truncant atquè usurpato regiminis jure pro arbitrio ministrorum personas mutant. Vice Dominus tunc Clagenfurti cum cæteris provinciæ Ordinibus Comitia Celebrans, audito

perduellionis nuntio, ex civitatibus
 ac oppidis signa colligit, quæ Ducto
 re Pfanenbergio provinciae Capita
 neo, ac copiosis Carinthiae Nobili
 bus VVolsbergam deportat. Pri
 mum obsidio, intentatis minis, nil
 se dederint, intra verba stetit, quæ
 bus nihil proficientibus admota vis
 agros VVolsbergenfium latè depo
 pulatur manus adversa, urbs arctius
 includitur castris, Cives è muro si quæ
 paululum prospicerent, non fallentibus
 ictibus sternuntur. Othomarus in
 hac calamitosa rerum facie haud
 difficulter colligens aut urbanos
 Colnizij clementiæ se permissuros
 aut Vice dominum armata manu ur
 be potiturum, mutatus in rusticum
 vestibus per noctis silentia exCivita
 te dilabatur; S. Leonardum versus
 contendenti Kevenhüllerus man
 puum militum ducens occurrit,
 probequè cognitum in castra frustra
 rejuvantem cogit, Interim plerique

Cives, captis seditionis primoribus & ad Colnizium missis humillimis precibus misericordiam Vice domini obtestantur, condonato igitur urbi & plebi supplicio, seditionis Capita sub ense Carnificis & Othomarus ante subditos à Domino dividens noxæ congruenti pœna in quatuor partes divisus iræ Colnizij litârunt.

A. C. 1368. Carinthiam Venetum bellum quasi in stipula exardescens & iterum concidens, implicuit, nam illi in eum provinciæ tractum, qui Canalis nuncupatur cæco furore investiti per cædes & rapinas insaniunt, donec à Friderico V Velzio Carinthiæ Capiteano, & Everhardo Colnizio derrepente obruti peditarum ferè omnem commissâ pugnam amittunt, & equitatus in castra profugus idem fatum postera luce expectus est, nam Carinthe castra ingenti fortitudine adorti expungunt cæsis quamplurimis, cæteros capi-

244 Breviarium Historiæ

unt, tam Venetis bellatoribus
quàm bello ipso in vincula conjec-
ti.

A. C. 1390. A V Vilhelmo Archi-
duce imponitur Vice dominus Ca-
rinthiæ, qui vicaria potestate Archi-
ducalibus urbibus & oppidis im-
perium præficeret; quorum do-
minorum ad nostram usq; ætatem nomi-
na sequens enarrat series:

1. Otto Hallegger	A. C. 1390
2. Dizius Füller	1410
3. Conradus Meixner	1432
4. Antonius Himmelberger	1440
5. Vitus Grabner	1450
6. Iacobus de Erbau	1468
7. Leonardus Colnizer	1482
8. Andreas Rauberl	1510
9. Georgius de VValdenburg	1510
10. Andreas Adler	1530
11. Christophorus de Las	1513
12. Bernardus Kevenhüller	1540
13. Sigismundus Kevenhüller	1540
14. N. Paradeyfer.	
15. N. Paradeyler.	

16. Melchisedec Seenus.
17. Ioannes de Balseyo.
18. Laurentius de Ek.
19. Martinus Zingl 1591.
20. Ioannes Baptista Fischer. 1633.
21. Dominicus Iöcklinger 1634.
22. Ioannes Vldaricus de Dornspurg 1646.

23. ILLVSTRISSIMVS DOMINVS
DOMINVS IOANNES V-
DALRICVS DE BASSEYO &c.
&c. hujus stemmatis secundus
Vice domini dignitatem secun-
dis Carinthiæ votis auspiciatus
est, A. C. 1557. Quam præclaris-
simâ administrationis famâ, &
gloriosa Nominis perennitate
cumulat.

A. C. 1395. Etiam Clagenfurtum
Proceribus facessebat negotium.
cujus Urbis senatus quo impulsus
impetu, ignotum, Provinciæ Capi-
tanei Kreigij mandatis in contraria
studia iuit, ergo Nicolaus Liechten-
steinus jussu Capitanei tunc agro-

stantis lætæ manum armatorum
 in Clagenfurtentium viciniam mis-
 sam incensis suburbij, vastatis agris,
 abactis pecorum gregibus ad
 Cantum palinodiæ sollicitat,
 erumpentes urbe semper aliqua
 strage mulctatos intra muros rerun-
 dit. Civitatis extrema Calamitate
 laborantis Nicolans Dietrichsteini-
 us miles Capitanum eò vi pre-
 cum adegit, ut urbem obsidione sol-
 vi iusserit, paucis seditionis aucto-
 ribus in foro Capita abscissa sunt, ne
 ultra serperet rebellionis contagio.

Ipso met anno quorundam Nobili-
 um in V Vilhelmum Archiducem
 conspiratio patuit Friderico Auf-
 seußeinio duce, qui munus Capita-
 nei Kreigio collatum ægrè ferens,
 Carlsbergam in arcem suam convo-
 catis ad lautum convivium sibi ad-
 dictis primoribus, de V Vilhelmo
 Archiduce primò acriter questus,
 postremò pro recuperanda liberra-

te, abjecto Austriacorum iugo, vehementer animavit, tunc confirmatis sibi Nobilibus in defectionem ruentium animis, & octo virorum millibus sub signa conscriptis, venetos in sociale bellum invitavit. Conradus Kreigius, cui pro Austriacis summa studia erant, de factione per Leonardum Colnizium, & Diepoldum Presingium certior factus, confestim in Austriam ad Albertum VVilhelmi Archiducis, per ea tempora absentis, Patrum festinat, ac quindecim armatorum millia post se trahens in Carinthiam ingreditur. Interim magna pars Procerum, quos inter numerabantur Diethrichsteinii, Colnizii, Kevenhülleri, Vagnadii, Liechtensteinii, Presingii, &c. fide inconcussa suo Archiduci adherentes septem millibus se se Capitaneo associabant. His copiis Frisaciam campos implentibus, Kevenhüllerus, ac Leonardus & Vdalricus Colnizii

cum quinque turmis equitum hostis consilia observatum ibant, quem S. Viti urbe potitum ac non procul abhinc castrametatum sentientes, ægrè ad suos, instantibus Auffensteinii cohortibus, regressi sunt. Ambo hostiles supremi duces in prælium ardentes, quæsitâ dimicationis copiâ, Krapfeldiæ adversos exercitus perquam vehementi certamine miscuerunt, Victoriâ neutrò inclinata aliquamdiu stetit, hinc Kreigio strenuè suos turmales inducente, illinc Auffensteinio cum suis recta fronte occurrente, Ducibus ac militibus cujusquæ partis munus suum fortiter obeuntibus, cadebant utrinquæ multi, tandem Auffensteinius, pessimâ belli causâ nixus, pessimum quoquæ prælii & belli finem sortitus est; nam inclinante, quæ passim jam cædibus cumulabatur, rebellium acie in propinquam VVolschartiam sylvam comitibus Burchardo Scherpfen-

pferbergio, duobus VVeilseneggio
Ottone Fleugensulsio, Rupertis
Gradneggero, & Liebenbergio, au-
fugit, latebrarum beneficio, cum
inter arma nequiret, tecturus salu-
tem; seq; ab insequentibus Nicolao
Dietrichsteinio, Vdalrico Colnizio,
& Diepoldo Presingio retractus &
Viennam missus est, ubi Marefcalli
hæreditariâ Auffensteiniorum præro-
gativâ postmodum Liechtensteinis
donatâ, tum bonis omnibus, Guet-
tensteinio, Sieburgo, Schvvarzen-
pachio, Rochberga, Traburgo, Gur-
nizio, Feldkirchio, Carlsberga, &c.
Læsæ Majestatis reus exutus fuit, Fa-
milie Clarissimæ, Auffensteiniorum
ultimus Majorum suorum fortitudi-
nem, & præclara pro Archiduci-
bus edita facinora perduellionis cri-
mine fædans, ambitione ac super-
bia eò delatus, ut obsequium probro
ducens, affectato pro se vel alijs re-
rum imperio, fortunis omnibus in-

fra servum pauper spoliaretur iisdem rebus, quas alii struxerat, implicitus.

A. C. 1296. Lugendus casus Gentilium insignivit; degobat ea in Civitate Casparus Predingerus, pro sapientia Nobilis, cuius ædes Vdalricus Eybisvaldus claro stipatus famulatio aliquando prætervectus, ab uxore Predingeri honesti colloquij causâ evocatur, quos inter sermones Mulieri Eybisvaldum ad turpe commercium invitanti Vdalricus indignatus congrua appellatione facinoris indignitatem objecit. Predingera exemplo, quæ amabat, furit (adeo inter amorem & odium mulier caret medio) & accito conjugis tentati adulterii calumniam Eybisvaldio aspergit, pœnamque sceleris, cui ipsa rectius obnoxia fuit, exposcit. Maritus intempestivo conjugalis thori zelo correptus Vdalricum nullius criminis reum, crudele facinus! ferro

ro transfigit. Re&e dixeris Predin-
geram Putiphari conjugii similem,
Vdalricum à Iosepho non diversum,
nisi, quod hic in carcerem raptus,
ille ex mundo sublatus sit ob cultum
castimonie.

A. C. 1407. V Vilhelmus Archidux
liberis orbus vitam clauferat, per co-
mitia Procerum in numerosa fre-
quentia S. Viti celebrata, ad Erne-
stum defuncti V Vilhelmi fratrem &
futurum Archiducem legatio, oblo-
quentium Carinthiacorum animo-
rum testimonium definiebatur,
uno obnitente Scherpfenbergio
aversante Ernestum, (quod mi-
reris) Beneficum, nam per Eum
ob nupernam factionem Auffenstei-
niam carcere detentus, in liberta-
tem & pristinos honores se vindi-
cavit. Inclinanti igitur Scherpfenber-
gio in Fridericum Tyrolensem, &
subdola consilia suos promovendi
Conatus miscenti acriter oblite-

sunt Rudolphus Liechtensteinus, Nicolaus Dietrichsteinus, Henricus Velzius, Vilhelmus Kevenhüllerus, Eberhardus Colnizius &c. quorum potissimum impulsu Leopoldus Austriacus Scherpfenbergium turbandarum, quam conciliandarum rerum amantiorem in exilium egit, quò devenerit, nec famâ remeante.

A. C. 1409. S. Viti urbs gravi periculo incendij perfuncta est; nam Civis quædam cum famulo Henrici Velzij mutuis amoribus nexa amassio cibum paratura, incendio amoris ardens flammam è foco in tectâ penetrantem non sensit, Civitas ingenti horrore concussa horæ spatio ignem extinxit, didicisset & ita fædæ amoris flammæ sopire.

A. C. 1418. Ferale bellum Turcicum in provincias Austriacas delatum insigni Christiani nominis damno, magnis Carinthiæ stragibus postmodum sæpius recrudit, nec futu-

futuris sæculis ab hac tempestate securis. Vastantibus ergo inferioris Styriæ agros Barbaris vicinæ circum provinciæ ne malum longius se effunderet, militem legunt, ex Carniolia Nicolaus Frangipanius mille equitibus armatus, & Otto Ehrnvelsius Carinthiæ Capitaneus Duobus Nicolao & Ernesto Dietrichsteinijs, Pancratio Vngnadio, VVülphingo Kreigio, Eberhardo Colnizio, VVilhelmo & Ioanne Kevenhülleris, Diethrico Thanhausio, Godefrido Raubero, Diepoldo Presingio &c. Septingentos Cathafractos & duo peditum millia Ernesto Archiduci Græcij delectum militum habenti adjunxerunt. Conflato itaque copioso exercitu Rakersburg in Turcam motum est, & acerrime dimicatum, quo in prælii fervore Achmetes Bega Turcarum belli Imperator Colnizium intrepide hostes cadentem conspicatus singulari cum

co certamine decertaturus aggredi-
 tur. Dimicanti fortiter Colnizio &
 bino vulnere Turcam cruentanti au-
 xiliatus Frangipanius Begam obtrun-
 cat, tunc acies Turcarum nostrorum
 fortitudini impar, & animadversa
 Ducis sui cade velut truncus viperi-
 nus sine capite in unam fugam se gy-
 rare valuit. Trecenta supra trede-
 cim millia hostium cadavera cam-
 pos impleverant, Ernesti copias
 duobus millibus quos inter Ioannes
 Kevenhüllerus, Diethricus Than-
 hausius, & Godefridus Rauberus
 Deo & patriæ vitam litantes, hostis
 ferro minuerat. Colnizius scaten-
 s vulneribus velut portis animi sui
 generositatem patefecit.

A. C. 1431. Iterum Turcæ in Car-
 nioliam effusi in lecta & homines im-
 manes Medlinga Civitate potun-
 tur. Recte tunc Capitanus Carin-
 thiæ Montfortius, Pancratius Diet-
 richsteinus, Fridericus Paradeyse-

rus, Diethmarus Velzcius, Daniel Staudachius, Schenckius & Erasinus Fleugensulsius Labacum attigerant, Congregatis sine mora quatuor armatorum millibus, & Carniolæ Capitaneo expeditionis imperium Montfortio deferente, utriusque Provinciæ Nobiles cum agminibus in hostem quem octo millibus stipatum agnoverant animosè ruunt. Diu ancipitem victoriæ aleam tormenta à nostris adducta & in hostes fulminata ad Christianos inclinârunt, tunc Turcæ in fugam acti quatuor millia caesorum & opima spolia in Martis arena hosti neglexerunt.

A. C. 1440. Iudiciorum prætorialium præfides Constituti sunt, sibi-que sequenti ordine successerunt:

1. Fridericus Gradnegger A. C. 1440.
 2. Georgius Guetensteiner
 3. Sigismundus Kreüzer
 4. Bartholomeus Mager 1491.
5. Vi-

256 Breviarium Historiæ

5. Vitus VVelzer.	1499.
6. Christophorus VVelzer	1510.
7. Maurizius VVelzer	1543.
8. Balthasar de Bibriach	1547.
9. Hieronymus de Ernau	1556.
10. Erasmus Mager	1558.
11. Georgius Kevenhüller	1562.
12. Christophorus VVelzer	1565.
13. Augustinus Paradeyfer	1568.
14. Paulus de Thanhausen	1571.
15. Ioannes de Balseyo A.C.	1593.
16. Albanus de Mosshaimb	1608.
17. Ioannes Christophorus de Balseyo	1615.
18. Urbanus de Pötting	
19. Georgius de Kienburg	1632.
20. Georgius Sigismundus Paradeyfer	1636.
21. Ioannes Andreas de Rosenberg	1636.
22. Georgius Andreas de Kronnegg	1638.
23. Georgius Nicolaus Comes de Rosenberg	1649.
24. VVolf-	

24. VVolfgangus Andreas Comes
de Rosenberg 1666.

25. Ioannes Iacobus Comes de
Atthembs 1667.

26. ILLVSTRISSIMVS DOMINVS
DOMINVS IOANNES VVIL-
HELMVS COMES DE AT-
THEMBS &c. &c. creatus est
Iudiciorum prætorialium Præ-
ses A. C. 1670.

Qui avito illustrissimo sangui-
ne litterarum scientijs ornato
hoc est, Gemmâ auro Corona-
tâ pro tribunali confidens assi-
strice Sapientia legum ænigma-
ta solvens Carinthiæ jus tribuit.

Per eadem tempora conjugem
Capitanei Kreigij clarissimo sangui-
ne Dietrichstemiano natam captivi-
tas illustravit: Delatores quidam,
quibus nonnisi per malas artes in-
Magnatum aulas viam sternere no-
verant, integerrimæ Dominiæ impu-
ri amoris ac machinæ in Conju-
gem

gem cædis scelus perversi affricant, Capitaneo in fidem facili & uxorem in captivitatem rapiente, sed Deus pro innocentia testatus calumniatoribus nonnullis subita morte extinctis, alio in delirium desinente, cæteri, ne morâ divinam ultionem exaggerarent, ad capitaneum rei accedunt, se calumniæ accusant, & innoxiam conjugem absolvunt. Ita integerrimæ Fæminæ capituitas detraxit nihil, quam patientiæ virtus fecit illustriorem.

Hac pariter tempestate exitiale bellum inter Fridericum, qui à morte patris Carinthiam gubernabat, & Cilejæ comites exortum etiam attrivit Carinthiam, nam VVitobizius Cileiensium agminum ductor, lecto in Hungaria & Transylvania exercitu magnis itineribus in medietulum Carinthiæ properans metropolim obsidione vallat, Capitaneus Kreig, cum valido prasidio urbi præerat.

erat, civitate errumpens centum hostibus cassis se recepit felicior prima quàm secunda excursione, nam cautiore impofterum ab hoste reditus in urbem Kreigio conglobatis à tergo & fronte hostilibus signis præclusus, ipse per adversas phalanges penetrans Clagenfurtum paucis comitantibus evasit, captis Nicolao Dietrichsteinio, Bartholomæo Kevenhüllero, & Richardo Ernavio. VVilobizius interea parum vi proficiens, ab armis ad artes conversus, pollicitis Grinbaldum (hoc nomen civi) tentat in aperienda u bis potiunda consilia, ille auri, quàm patriæ amantior, eade custodis potens fieri clavium statuerat, cum Magerleo viro strenuo in prodicionis mentem penetrante, & Locumtenentem Hengstbachium de periculo admonente, capitur & in foro supplicio capitis afficitur pro auro fatale ferrum nactus. VVilobizius repetitis

titis insultibus irritis, & milite velitationibus diminutus vel lucranda urbis dejectus obsidionem solvit. Incedentem per Krapsfeldensem campum Kreigius, qui justum agmen sub signa vocaverat stitit & certamen acerrimum init nec morâ longâ, clarissimâ victoriâ potitus liberatis tribus fortissimis viris Dietrichsteinio, Kevenhüllero & Ernatio, hostem Carinthiâ expulit, vel Sponte fugientem adminiculatus est. Flagrante hoc Cileiensi bello S. Pauli Monasterium, cum potius Cileienses comites hostes, quàm Fridericum non amicum habere maluisset, ingentia damna tulit, nam vastatis ejus in Styria bonis, & obseſſo frustra cœnobio, furorem in affine oppidum & circum ipsos subditos usq; Mechlingam fortunarum vastatione deprompserunt.

A. C. 1446. Gliscentibus Dominos inter & subditos odijs, à nimis for-

tè exactionibus & pecuniarum pen-
su natis, ea tempestate, qua Carin-
thiam, aliasque terras immanis fa-
mes pervagata hominibus vivam
mortem appinxit. Iis igitur dissidijs,
quæ fortè ad arma spectabant & mu-
tuis cladibus expianda fuissent, finē
imposuit facinus horribile patran-
dum. Capitaneus Carinthiæ Roten-
harius Clagenfurtum versus iter in-
tendens rusticum offendit, qui sa-
vi-ori fame tortus, quàm clementiori
paterna pietate motus strido cul-
tro, cui proli vitam dederat, necem
pariter inferre parabat ex ea ali-
mentum confecturus; sed ab occur-
rente Capitaneo territus, atque
nummis donatus, congruentioribus
cibis imposterum famem depulit.
Hanc hominis machinationem enar-
rans Clagenfurti Rotenhanus nites-
cimos proceribus ingelsit, ut mi-
sericordiæ potius, quàm iuri prose-
quendo studuerint.

A. C. 1447. Circiter Veneti iterum

spe-

spe victoriæ certi funibus & vineulis, quibus Captivos Carinthos in triumphum traherent, instructi Vallem Canalis adoriuntur, sed longè alio, contra quàm somniaverant eventu belli alea cecidit, Capitaneus Provinciæ Kreigius siquidem dexteritate pariter & celeritate armatus velitationibus aliquot cum hoste traductis prælio præludebat, accedentibus enim universis agminibus, pugna atrox prope Malborgetum exoritur. Capitaneus secundo equo sibi subfosso minimè territus pugnæ & victoriæ institit, Bartholomæus Kevenhüllerus, Ioannes Vagnadius, & Berchtoldus Magerus quamvis laucii hostem strenuè laceſcebant, tandem fugiente Venetorum Duce, sexcentis cæsis, læti victoriâ Carinhi octoginta quatuor Nobilibus Italis captis, eadem vincula quæ in Carinthos stringendos superbè circumferebant, iniecerunt. Adeo rarum est victoriæ cum superbia com-

mer-

mercium , sed modestæ amica palmam & aurum donat.

A. C. 1452. Fridericus non tantum Carinthiæ Archidux sed etiam Romanorum Imperator Romam petiturus ab Imperij Ordinibus Copias Cæsarem in Italiam conducere solitas exigit, Suevis, Franconibus, Saxonibus Compoduni in Suevia se conglobantibus, Hungari cum suo Rege Ladislao, Austriaci cum Alberto & Boëmi Imperatorem per Carinthiam incedentem Villaci prætolati, magnis phalangibus, non ad pugnam sed pompam instructis jucundè horruerunt, ut infesta arma spectatori essent oblectamento

A. C. 1456. Clagenfurtensis urbs morti adjudicatum judicem suum vidit qui superbiâ feroræ judiciale manus suam à Supremo provincie Capitaneo dependens, & annuatim confirmandum iniquo animo ferens propagatis inter Cives execrandis sen-

Consilij, certam diem per infidias interficiendi, & præcipuorum Magnatum designavit, sed Capitaneus de his machinis admonitus globo militum armatus Clagenfurtum advolans, Civitatis portis per armatorum manipulos firmatis judicem cum asseclis in vincula rapit, quibus lite instructa, in foro urbis Capita demersa sunt contra Capitaneum proteruè se erigentia.

Eodem anno VVitobizio in comitatu Cileiensi (qui à morte Comitum Imperatori cesserat) res turbante, Fridericus Villaci agens Carinthum militem Sternbergam ad VVilobizij dominium evocavit, & Ducem Mauritiij Dietrichsteinij, Joannis & VVilphingi Vngnadiorum, VVilphingi VVelzij, Jacobi Rauberi, Jacobi Ernavij & viribus præsidij fractis Captum Castrum, & ne homines nova obsidione perderentur solo aequatum perdidit.

Qua tempestate Ioannes Capi-
stranus Italus sacre Franciscanorum
familie illustre decus his calamito-
sis temporibus cœlitus terris dona-
tus, lusûs & luxûs redargutor acer-
rimus, post peragratam Germaniæ
partem, animatos contra Turcam
Christianos, exusta ludorum instru-
menta, impetratam è Cælo in Asia-
ticum hostem victoriam, post Con-
cionum tonitrua, & verborum ful-
mina Villaci, patriam petiturus in
cœlum, quæ una est mortalium pa-
tria, morte rapitur.

A. C. 1458. Ioannes Comes Gori-
tensis, cuius cupiditati Fridericus
parte Cileiensis Comitatus non satis-
fecit, vota explere constituit in Ca-
rinthia; interceptis ergo superiori &
inferiori Traburgo, Ortenburgum &
Spitaliû obsidet, sed appropinquan-
tibus subsidiis committendo prælio
diffidens fugit, relicto hosti utroque
Traburgo expeditionis præmio, imò

cas arces, quæ sibi ut Palatino sube-
rant, Friderico celsit, ut crederes
Goritiensem aliena invasisse, ut
propria amitteret.

A. C. 1459. Friderico Imperatori
ex Eleonora Portugaliz Regina Con-
juge Tantzbergæ (ut Megiserus
opinatur) in Carinthia nascitur Ma-
ximilianus, qui aliquando Archidux
provinciæ futurus Serenissimæ Do-
mui Austriacæ Belgij provincias ad-
æderet, gradumquæ per filium Phi-
lipsum ad Hispanicam Monarchiam
felicitèr sterneret. Quo amantissimo
fortunæ Sponso nato, Tantzbergam
quis negaverit esse tripudiorum
montem?

A. C. 1461. Carinthia Viennam
usquæ arma deportavit non hostem
captura, sed Imperatorem liberatu-
ra; Fridericus & Albertus fratres,
ut sanguine conjunctissimi, sic ani-
mis divisi Viennam quoq; in parte
dividebant, major numero erat pro
Alber-

Alberto factio, quæ Fridericum in aula Cæsarea (audax facinus) obf-
dere non horruit, confluentibus er-
go ex Boëmia, alijsque terris in li-
bertatem Imperatoris, agminibus.
Carinthe non postremi fuere, nam
Sigismundus Creüzerus Capitaneus,
Pancratius Dietrichsteinus, Conra-
dus Kreigius, Ioannes Vagnadius,
Georgius Schenkus, Christophorus
Colnizius, Rudolphus Kevenhülle-
rus, Iacobus Ernavius &c. Selectis
signis in Austriam properabant, vin-
dicaturi Archiducem, aut pro Archi-
duce occubaturi, sed Alberto copio-
sa arma ad viennæ muros micantia
pacis desideria accenderunt, ut arbi-
tris multis Imperij Principibus in
concordiam rediverit cum fratre
novis bellis implicando. Et prodigij
locò est: Fridericum pacis studiosis-
simum perpetuis bellis agitatum
Consensisse.

A. C. 1463. In superiori Carinthia

268 Breviarium Historiæ

perditissimorum hominum colluvi-
es confluit, qui se caesores lignorum
appellabant, veriùs se hominum à
perpetratis facinoribus dixissent,
nam latrocinij, & rapinis crudeles,
evulgatâ sævitiarum famâ compre-
hensi condignis supplicijs se pariter
cadendos dederunt.

A. C. 1473. In Carinthia substitu-
tum elemento aquæ ignem dixeris,
adco ardor & ariditas provinciam
confecerant, circa festum enim S.
Gertrudis arbores in flores abibant,
terra & radices flammæ dabant,
montes ignescebant, fumabant syl-
væ, fluviorum alvei otiantibus mo-
lendinis, aruerant, aqua etiam ve-
nundabatur, licuisset tunc cum Iere-
mia vate inter lacrymas (qui soli
tunc fontes uberes) suspirare: *Aquam
nostram pecuniâ bibimus, ligna nostra
pretio comparavimus.*

A. C. 1475. Claustrum & repagu-
la Taurinæ græsanti furori objectu-
ri

ei Carinthiæ, Styriæ & Carniolæ ordines Marburgi convocati de belli sumptibus & armorum gerendorum ratione consulunt: singulis ex provinciis duces milites lecti sunt, Carinthiaca signo supremo ducti Georgio Schenkio cum Casparo Aspachio, Georgio Himmelbergero, Andrea Guettensteinio, Leonardo VVeidekero &c. gubernanda credita sunt, Commissarijs Abbate victoriensi, Christophoro Vngnadio, & Balthasaro VVeilsbriachio assignatis. Cæteris duabus provinciis militem pariter conscribentibus, allabatur nuntius Turcam Runæ (quod est Carniolæ oppidum) agros duodecim milibus inundasse. Schenkus petiit Carnioliam, hostium aliquot manipulos, longius à Castris evagantes ducentis casis profligavit, quæ Clades Achmetem Begam, velut efferatam belluam suos catulos lugentem in novos furores irritavit. Confestim

him in nostros, quorum pars magna necdum ex patria convenerat, movens acerrimam pugnam instituit, tametsi verò Turcarum duo milia, Christianorum quingenti solum ceciderint, obrutam tamen ingenti numero parvam nostrorum manum in fugam conjecit, captis Georgio Schenkio, Martino Dietrichsteinio, Georgio Himmelbergero, Guettensteinio, VVeisbriachio, Liechtenbergero, Sarrero, Nöpelspergero &c. Casis Hornbergero, Raubero, Placero, Haidio, Gradneggero &c. Schenkius autem Himmelbergerus & Guettensteinus Constantinopolim ducti aut pedore carceris consumpti, aut violenter cæsi, christiana morte carcere liberati sunt, Deo ut spes est afflictis in naufragio portum, in scopulo salutem, & in morte vitam præstante.

A. C. 1478. Turcam in Dalmatia
 eyrannide insanientem spes prædæ

ac furoris libido in Carinthiam pervadendam allexit, & quoniam aditus viarum milite communiti observabantur, viam in invio indagans superatis alpium præruptis culminibus novus Hannibal (si tyranno cum Heroe convenit) in Carinthiam triginta millibus exscendit. Et quoniam cohortes Carinthiacæ, quibus cura tuendorum finium demandata fuerat, temerariam Turcarum audaciam stupentes turpi fuga sibi consulebāt, provinciæ communi bono neglecto, hosti per agros Tarvisanum, Villacensem, Ortenburgensem, Millestadianum, Rosencensem, Hollenburgensem, & Pleiburgensem impunè licuit, quod libuit. Ea in tempestate coiverant quidem magno numero rustici in Ortenburgensi Comitatu, ac reluctantes minis sibi associabant, ijs turbis, ut præse ferebant, in hostē prorupturi; verum illorum suspecta fide, ex castris ad rastro ire iussi sunt.

A. C. 1479. Bernardus Salisburgensis Archiepiscopus à Friderico Imperatore bello petitus tantæ potentiaæ impar, Hosti ut frontem strenuè obverteret, Matthiam Corvinum Hungariæ Regem in belli societatem excivit, à quo, Salisburgensibus in Carinthia oppignoratis conditionibus, copias obtinuit. Sed Hungari cum gratia in Carinthiam ita admissi, non nisi armis expelli poterunt.

A. C. 1473. Asiatica Luna ferilibus petens Carinthiam cornibus ingenti strage jactavit, etenim Capellanus Bega populabundo exercitu ex angustiis viarum, quas Contra contigui montes efficiunt, progressus; modico septendecim viorum damno per Capellenses illato, in vallem Junoniam effunditur, ac Mechlingæ exercitu in tres partes diviso, præa decurrenti Dravo adhærens torrentis velocis furori non impar cadibus; flammis, ferro obvia funestavit

stavit, alterius partis manipuli in
metatorum castrorum vicina pari
immanitate caesis viris, captis fami-
nis & infantibus, exustis testis, bar-
baram insaniam circumtulereunt:
Caplanus Bega signa reliqua, trans-
misso Dravo in Clagenfurtenles ag-
ros deportavit. Christophorus Col-
nizius, qui tunc urbem cum aliquot
signis obtinebat, precibus Georgii
de Gera, & Leonardi Rauberi cedens
manipulos animo quàm numero
maiores, in adversam aciem eduxit,
& primis ordinibus Turcicis feli-
citer fuis instabat, sed solutis ag-
minibus, contra quàm Colnizius
cupiebat, quod animadvertens Tur-
ca suos inter adjacentis monticuli
arbuta celeriter in novam aciem
recollegit, & nostros circumductis
agminibus à fronte & tergo ador-
sus magna strage cecidit, Colnizio
dimidiatum exercitum agrè in ur-
bem inferente. Tunc enim verò

Machumetanus barbarè tumidus & hostium securus Carinthiam passim agrorum vastationibus, domorum incendijs, violatione matronarum & virginum, stragibus deniquè innumeris desolavit ac centum millibus in captivitatem abductis Carinthiâ excessit latro non miles, victorijs potius fædus quàm elarus.

A. C. 1480. Colluvies non vulgærum malorum Carinthiam unâ invasit; inundationes, spectra, terræ infæcunditas, fames, morbi peregrini brevi mora humanam vitam vel conficientes, vel homines in delirium agentes, vel in cerebro vermes generantes; ut dixeris cum homine terram infirmitates tulisse.

A. C. 1481. Ardente bello inter Fridericum Imperatorem & Matthiam Corvinum Hungariæ Regem, Maubitijs Hungaricorum agminum Duxor Carinthiam infestis armis, quasi

quasi à Turcis sat cladium provincia,
 non esset perpessa, petit Frisacum
 devolutus: nec Carinthei segniores
 liberandæ, quàm Hungari expug-
 nandæ Civitatis erant; Vito VVel-
 zio siquidem duce strenua manus
 advolans cum hoste crebris velita-
 tionibus experta est, donec acri con-
 serto prælio Carinthei per incogni-
 tam fraudem profligati sunt; nam
 Maubitus ab armis desperans victo-
 riæ, nonnullos, qui pugnam inter
 iteratis clamoribus VVelzium cæ-
 sum ingeminabant, corrupit, qua in-
 valescente ducis amissi famâ pri-
 mum ordines turbati, tum equita-
 tu fugâ se ex prælio proripiente, pe-
 ditatus nullo tectus subsidio passim
 vincentium ferro objectus est, atque
 VVelzius fugâ ægrè necem falsè
 sparsam declinavit; ita Maubitio à
 victoria Frisacum in virtutis an doli
 præmium facilè celsit.

A. C. 1482. Maubitus prædarum,

M 6

quas

quas spe devoraverat, auidus Celeberrimum in Carinthia divæ Virginis Soliensis Fanum expugnare contendit, sed eluso conatu, nam Ductore Radhauptio Canonico Soliensi, suos ad imperterritam defensionem animante, insultus, irruptiones & arma vel per infirmiores lexi animosè repulsa sunt. Tandem vulgata famâ adventantis VVeisbriachii cum legionibus Carinthiacis metu perculsus à loco expugnato facili (nisi fortissimum dixeris, quem terribilis ut castrorum acies cœli & belli Imperatrix insedit) inglorius recedens, & petita Salisburgensi provincia prope Mautterndorffum à Georgio VVolframsdorffio acie victus, ipse captus & delirio corruptus sibi met violentam mortem adscivit, quasi alijs præiperet victoriæ præmium.

A. C. 1483. Hungaricorum ordinem Ductor Marapetrus succedens.

¶ non superavit, certè a quavis Maubitium, relictis in Carinthia cadum & incendiorum vestigijs, Seldenhaimium obsidet, Nicolao Liechtensteinio (cui tunc ille locus suberat) Ottone, Keütschachio, & Vito Hengstbachio strenuè arcem defendentibus; hostis ubi in muros minùs valuit, furore in vicinos ruricolos deprompto, cadibus alijsque sceleratis facinoribus insaniit, afflictis ergo propè Castrum hominibus commiserationem Liechtensteinio, qui condolentibus oculis perpessus sævitias spectabat, excitantibus, Seldenhaimium Marapetro traditur, quod non arma obsidentium, sed calamitas propinquorum extorquere potuit.

Exinde Marapetrus inter direptiones, cædes & exustiones Dietrichsteinio, quæ arx à ruinis Maultaschianis surrexerat magnificentior, appropinquavit, & negata à Pancratio Dietrichsteinio deditione, dimidium

annum frustratis sæpius insultibus
 perdidit. Castrum nè periret, V Veis-
 briachio Capitano provincie curam
 movit; igitur collectis aliquot sig-
 nis quibus se associabant Kreigius,
 Vngnadius, VVelzius, Keutschachi-
 us, & comparatâ copiosâ annonâ,
 Pancratio significat: *indictâ horâ, quâ*
illi foris cum Marapetro pugnâ commis-
cerentur, ipse Dietrichsteinio erumperet,
ita commeatus invehendi facultatem
fore. Marapetrus interceptis Carin-
 thorum consilijs in utrumque hosti-
 lem occursum providus à tergo &
 fronte aciem ordinat, primo in con-
 gressu fugatis, quæ frontem consti-
 tuerant Hungarorum agminibus, Ma-
 rapetrus à tergo in nostros irruens
 præferociter pugnâ redintegrat, in-
 clinante ad Hungaros victoria Diet-
 richsteinius in hostium Ductorem
 involat singulari certamine dimica-
 turus, quem bino in dexterum bra-
 chium & frontem impacto vulnere
 ipse

ipse vicissim lauciatus gerendis amplius armis tunc impotentem reddidit: Hungari, educto ex pugna Duce in salutis suæ asylū castra celeriter repetebant, nostris annonam facili negotio in castrum inferētibz. Sed Marapetrus palmā & milite diminutus non ideo destitit ab expugnando Dietrichsteinio, quod tandem longā interjectā mora siue muris labefactum, siue præsidio invalidum, siue comæatu exhaustum, deditibus Dietrichsteinio & VVeilsbriachio sui juris fecit, subvertitque funditus castrum Dietrichsteinium lapidem angularem Carinthiæ.

A. C. 1484. Calamitosa erat facies Carinthiæ Turcarum & Hungarorum furori palsim objecta, qui inter se quasi de sævitiz palma decertantes eam sædè lacerârunt: autumnali sole Machumetana gens in Carinthiam ferrum stringens feralibus ad S. Vitum usque incurſibus in populum &

cecta

cessa inlanivit. Flexo iterum in patriam itinere optimis spolijs ex provincia, Styria & Carniolia gravis atque centum milibus Captivorum dives per Croatiam in latibula sua contendens, prope fluvium Vnnam a Regni illius Banno, ad quem vicinarum provinciarum signa subsidio accesserant, ea felici fortitudine debellatus est, ut nemo hostium, qui stragis nuntium ad suos perferret, at imminenti cæde sese subducere valuerit. Ita sui immensa clade Talionem pendit Turca, quam barbarè in Christianos invexerat, & victoribus victis captivi christiani prædas capientes patriam repetitam geminato lætitiæ sensu beârunt.

A. C. 1486. Niclasio Hungaro, qui Seldenhaimio gubernator impositus, egregiam laudem militaris disciplinæ a vicinis meruerat, mortuo VVolframsdorffius, hortatû Kevenhülleri armis tentat castrum, atque

paucis, postquam, advenerat diebus, tormentis quatiens, apertis latè propugnaculis, dedentibus se Hungaris in potestatem redigit.

A. C. 1492. Quintò (utinam ultimo) Othomanicus hostis per strages grassaturus, & per strages delendus Carinthiam invadit; in Canalis vallem delapsus, & capto oppido Tarvisio viciniâquè quoscunque, nemine primum in captivum recepto, ferro devovet, in mulieres oppressas & trucidatas amorem, mox extremum odium exerit. Villacum progressus, urbe vim strenuè propulsante, meditati furoris facinora per cædes, rapinas, & incendia, & quæ non alia flagitia? effuse spargit. Tanta malorum seges Carinthiacorum Leonum arma merito acuit; ergo Rudolphus Kvenhüllerus, Pancratius Dietrichsteinus, Nicolaus Liechtensteinus, Vitus Velzcius, Ioannes Vagnardus, Leonardus Colnizius, Nicolaus Rauberus

berus, Georgius VVeilseneggus,
 Christophorus VVeilsbriachus, Le-
 onardus Presingius & alij, salutem
 patriæ vel sui iacturâ vindicaturi Ca-
 rinthiacis copijs, quibus submissa à
 Maximiliano Austriaco duo millia e-
 quitum, & quinque peditum millia
 accesserant, hostem inquirunt, ille
 villacenſibus in campis nostras pha-
 langes intuitus tripartitam prælii a-
 ciem formavit: Kevenhüllerus su-
 premus belli Dux primis ordinibus
 Joannem Vvgnadium & Nicolaum
 Liechtensteinium opposuit his illos
 feliciter cadentibus, Halli Balsam
 (ita Turcicæ expeditionis belli Im-
 perator cognominabatur) secundam
 aciem subsidio nutanti primæ mit-
 tentem Dietrichsteinius, VVelzcius
 Colnizius, Presingius & Rauberus
 cum turmis suis Pari fortitudine pro-
 fligarunt, denique postrema Turca-
 rum agmina in prælium adducta
 VVeilsbriachus & VVeilseneggus
 adju-
 n-

junctis Tyrolensibus & Austriacis Cohortibus strenuè aggressi, & protrahito interim certamine, Captivi Christiani quorum quindecim millia numerabantur, è vinculis eluctati & in suos lictores inveci non exiguo ad victoriam momento accesserunt, nam Turca captivos Christianos vinculis solutos & animo erectos adverso, ipse animo concidens confusa acie in fugam actus, cæsus ac profligatus est; & tunc Halli Balsa plumbea glande dexterâ scapulâ à Kevenhüllero, vel, ut alij malunt, à Colnizio trajectus ac ex equo decidens, accurrenre Raubero hostem capturo infelicem animam morti capiendam dedit. Carinthorum sex millia ceciderunt, cæteris & præcipuè Primoribus per accepta vulnera purpuratis. Turcarum decem millia hausse ferrum, septem millium ex prælio sauciorum pars à Lethalibus plagis periit, pars àb agrestibus irâ armatis & suorum incendia, direptiones-

nesquæ fortunarum ulciscantibus implacabiliter interempti sunt, paucis ex tanto hostium numero superstitibus, qui domi suæ Carinthorum fortitudinem deplorarent. Ab hac clade Turca Carinthiam amplius non infestavit, quasi hoc in prælio excisus & Carinthiacam terram pro sepulchro nactus exanimis jaceret, quinè in Carinthiæ perniciem resurgat futuris sæculis, faxit Deus, cui ab obtenta victoria per Ecclesias immensæ habitæ sunt gratiæ.

A. C. 1493. Tot bellorum tempestatibus fracto, & expeditionum laboribus fesso Friderico & in pia morte quietem nactus Maximilianus filius Carinthiæ Hæres in profectiorem adjecit animum à rustico in Carinthia inaugurandus; sed alia in negotia distractus, Badensem & Zollernum Principes ablegans obsequiorum fidem à Carinthis exegit.

Sub idem tempus Carinthia Iudæos,

qui

hæcenus Christianis in provincia
 immixti degebant, apud Maximilia-
 num Archiducem detulit: eorum
 machinationibus per irrogatas fidei or-
 thodoxæ irreverentias, furatos subdolè
 ac enectos Christianorum infantes, quoti-
 dianas defraudatorum civium injurias
 religionem temerari, justitiam violari,
 aliæque gravia scelera Christianorum
 odio perpetrari, his criminibus, & Ju-
 daeis finem imponi in Carinthia humili-
 me flâgitabat populus; annuit Ma-
 ximilianus, & per delegatos Iudi-
 ces Balthasarem Thanhausium; Ge-
 orgium VValdenburgium & Simo-
 nem Vngerspachium compositis
 Christianorum & Iudæorum debito-
 rum litibus, Gentem inimicam Deo,
 Carinthiâ exelse jussit, in cujus bene-
 ficij memoriam quatuor florenorum
 millibus donatus est.

A. C. 1506. Hungari, Kralobizio
 Præfecto qui suos excursibus acriter
 interdixit, & transgressos præcepta
 leve-

severè plexit, mortuo, velut indomiti equi fræno soluti furtis & rapinis frisaci viciniam diutius quàm desideraverant Carinthia & Archiepiscopus Salisburgensis, infestam occupabant. Horum igitur perversa vivendi ratione ad provinciarum Ordines perscripta impulit ut conscripto clam milite, tum copijs à Maximiliano Imperatore, & Leonardo Keutlscachio Archipræsule submisso subsidio Ioannes Vngnadius militem improvisus Frisaco admoverit. Hungari primò territi mox sibi redditi reparatis muris, productis tormentis, divisis in stationes militibus, nihil excludendæ vi omittunt. Interim Carinthis & Salisburgensibus, qui bellicum senatum celebrabant, per militarem dolum aut amicas condiciones potiundæ urbis modo arridente, immissa tertio ad civitatis Gubernatorem Delasquium Hungarum: *vim ac pertinaciam propugnandi*

mandi urbem negligat, sed potius honestis conditionibus pactis, tandem urbe & provincia pacificus exeat, non profuturam præsidij contumaciam, ubi armorum vis in eum detonuerit. Ad quæ Velasquius: importuni monitores actutum hinc abeant nisi in frustra secari maluerint, clementia nihil proficiente, ad arma conclamatum est & instituto insultu carinthos Hungari magnâ iacturâ represserunt, hæc inter Archiepiscopus Salisburgensis suo Vice domino Peüscherō, qui in castris Salisburgensi militi imperabat, perscribit: é re fore civium animos donis alliciat, ut adornata forté irruptione & Hungaris ad propugnationem intentis, illi ad portas urbis convolarent, & effractis militem Carinthiacum intromitterent, quod Consilium quidam Carinthus Nobilis, qui Hungarorum præfecto sapius fidem suam probaverat, & ideò portarum custodiæ demandatus fuerat, egregie

giè promovit. Nam hic tectum doloris premens, quòd aliquando, dum civitate abisset suæ uxori ab Hungaro quodam vis illata esset, hoc in rerum articulo vindictam spirabat. Igitur Peüschreum admonuit: *se pariter Carinthum saluti patriæ studentem eò Consilio Hungaris in speciem amicum, ut majori incremento communis rei bono opituletur, securè venires per silentia noctis quem armata manu portæ reclusæ in urbem intromittent.* Nec fides dictis abfuit, pedestris siquidem & equestris miles civitate exceptus, alijs portas occupantibus Hungaros ad prælium imparatos facile debellat. Cæteri qui alia Salisburgensia tenebant occupata loca, audito fratrum suorum fatali casu, compositis tumultuariè sarcinis domum magnis itineribus repetebant. Ita Carinthia Hungarica esse desinit.

Hæc in urbis expugnatione Carinthia

thiaca Nobilitas per edita generosa
fortitudinis multiplicia argumenta
claruit, præcipuè innotuerunt Ioan-
nes Vngadius Provinciæ Capitane-
us, Vitus VVelzius, Christophorus
Silberbergius, Vdalricus Ernavius,
Conradus Färberus, Frauensteinius,
Leonardus Colnizius, Hartmannus
Holneggius, Adrianus Greyseneggi-
us, Leonardus Presingius, Christopho-
rus Staudachius, Vitus Hengsbachius,
Ioannes Reinbaldus, & alii plurimi.

Ante elapsa pauca tempora Mil-
lestadium, quod S. Domitiani Carin-
thiæ Archiducis pietate pro Bene-
dictinis Religiosis excitatum, Erbo-
nis ac Popponis Principum liberali-
tate in ampliorem fortunam ere-
ctum & demùm sæculo decimo ter-
tio Alberti Episcopi Tridentini ex
Comitibus Ortenburgiis oriundi
munificentia in Abbatiam evectum
erat, à Benedictina religione velut
nobile membrum à corpore detrun-
catum fuit; nam id Fridericus III.
Imperator perpetuos bellorum mo-

290 Breviarium Historiæ
tus fortè caufatus Equitibus S. Geor-
gii, à quibus armatū haberet contra
hoftes præfidium, tribuit. Verū hic
locus vertente sæculi fpatio, amiffis
facris Militibus Georgianis ex Prio-
ratu Societatis IBSV pro Graceni
Collegio Refidentia factus, fortiffi-
mam pro Ecclefia bellatricem, ma-
gni Patriarchæ Ignatii familiam
excepit.

A. C. 1505. Extinã illuſtri Schen-
kiorum familiã, Archipincernarū in
Carinthia munus Imperator Maximi-
lianus hæreditario jure tranſtulit in
Illuſtriſſimam Proſapiam Dietrich-
ſteinianam tam in toga quàm ſago,
per induſtriam æquè ac fortitudinē
patriæ opitulanti. Clariffimæ hujus
familiæ palmas ſcire ſi cupis, pugnas
numera: has neſcis? expeditiones ob-
ſerva. Adeo pro Carinthia ſteterat,
ut arma ferè nunquam ſumerentur
in hoſtes, quæ non etiam regerent
vel gererent Dietrichſteini.

A. C. 1509. Sociale bellum quo Ju-
lius

lius II. summus Pontifex, Maximilianus Imperator, Ferdinandus Hispaniarum, & Ludovicus Galliarum Reges in Venetos conspirabant à Carinthia militem & transitum deposcere; nam Ericus Dux Brunsvicensis armatorum Imperatoriorum ductor, conscriptis in Austria, Carinthia, Styria & Carniola copiis Forojulii fauces penetrans, non tantum eas civitates, quas antehac Veneti Maximiliano eripuerant, recuperavit, expulsis enim Goritiâ, Feltriâ, Tergeste Italis hostibus, etiam Trevisium & Forojulium, in quibus Patavium à litteratorum frequentia celebrem civitatem, Vincentiam, Veronam magna fortitudine expugnavit, belli sociis alibi locorum alia loca diripientibus. Qua belli tempestate velut adversis à turbinibus Venetæ Reipublicæ ratibus jactata, tantum non inter sinistra fortune fluctus hausta interiit.

A. C. 1515. Illustrissimi Dietrich-
 Steiniani stemmatis virtutum am-
 plitudo angustos Carinthiæ montes
 superans in Sigismundo Dietrich Stei-
 nio Philippi primi Hispaniarum Re-
 gis Ministro, in Belgium, & planè
 in extremas Hispaniæ & Europæ o-
 ras se se expandit : quo Rege mor-
 tuo, solis recurrentis instar in Au-
 striam à Maximiliano Cæsare revo-
 catus, post celebrata inter Reges nu-
 ptiarum solemnia, Sigismundus eti-
 am cum Barbara Rottalia conjugali
 vinculo nexus in Cæsarea aula Vi-
 ennæ, convivis Maximiliano Impe-
 ratore, Vladislao Patre, Ludovico
 filio Regibus Hungariæ, Sigismundo
 Rege Poloniæ, duabus Regiis Prin-
 cipibus, binis Cardinalibus, trede-
 cim Episcopis, sex Principibus, in-
 numeris Comitibus & Baronibus
 nuptialem pompam exegit. Et ut
 Herois istius fidem & industriam
 metiri possis, quinque Austriacarum
 pro-

provinciarum Austriæ, Carinthiæ, Styriæ, Carniolæ & Goritiæ ab Imperatore impositus est Locumtenens, qui suæ gentilitiæ arboris nova radix frondes in S. R. I. Principes & S. R. E. purpuras efflorescentes protrusit.

Eodem anno Rusticis pro ligonibus arma sumere libuit; in Carniolia etenim hujusmodi turba hominum in seditionem consuens, arce Mechovia expugnatâ, apprehensos binos fratres Myndorfferos castri dominos capite damnârunt. Carniolæ ordines hac insolentia territi, nè contagio morâ vires sumeret, à Carinthia centum equites, & quadringentos pedites impetrantes, quibus Carniolæ militibus associatis inconditam turbam sub potestate habuerunt.

Sed hæc rusticorum conglobatio in exemplum ivit, nam Gonavvizi in Styria magno numero ad arma

convolârunt agrestes, quos sapientia Sigismundi Dietrichsteini, missis Augustino Kevenhüllero & Ioanne Mandorffio, feliciter debellavit. Adeò etiam Palladi sua sunt arma, quibus eò gloriosius vincit, quò minus sanguinis fundit.

Nec Carinthia huiusmodi catibus caruit afflata pari contagione; nam in valle Lavantina tria millia agricolarum congregati de iungendo fœdere Gonavvicenses rusticos appellârunt. In valle Iunonis plurimos coadunatos Andreas Rauberus, & Ioannes Presingius composuit. In superiori Carinthia per vallem Gyllæ duo millia spe plurium accessurorum incedebant. Sed hi greges, tredecim millibus cæsarianorum militum in provinciam receptis, tum armata etiam Nobilitate Carinthiæ non collatis armis, sed sola ostentatione armorum difflati sunt.

A. C. 1517. Nec. capacissimam
Sigis-

Sigismundi Dietrichsteinij indolem virtutes politicæ exhauserant, quæ simul christianæ pietatis integritate abundabat, laudatissimam siquidem societatem, quam S. Christophori patrocinio commendatam & nomine insignitam voluit, erigens, viginti, quibus præcipuè Blasphemias & insana computationum certamina eliminavit, legibus circumscripsit, ac cuilibet Sodalium pendulam S. Christophori imaginem è collo, aut pileo gestare iussit. Quæ eximia Dietrichsteinij virtus in exemplum ivit, plurimis ex Carinthia, Styria & Carniolia Primoribus viris huic societati adnumeratis, nam in ea recensiti fuerunt.

1. SIGISMUNDVS DIETRICHSTEINIVS, Laudatissimæ Congregationis Erector.
2. Franciscus Dietrichsteinius.
3. Christophorus Dietrichsteinius.
4. VVolfgangus Dietrichsteinius.

224 Breviarium Historie

5. Hermanus Aurspergius, Capitaneus Carniolie.
6. Christophorus Scharffenbergius.
7. Ioannes Reichenburgius.
8. Ioannes Georgius Herbststeinus.
9. Balthasar Gleinizerus.
10. Christophorus Rekaizius.
11. VVilhelmus Lambergius.
12. Hieronymus Endorffius.
13. Ioannes Teüffenbachius.
14. Georgius Teüffenbachius.
15. Christophorus Mindorffius.
16. Ioannes Haugius.
17. Ioannes Herbersteinus.
18. N. Herberstorffius.
19. Rupertus VVelzcius.
20. Vitus VVelzcius.
21. Paulus VVelzcius.
22. Mauritius VVelzcius.
23. Christophorus VVindischgratius.
24. Ioannes Idungsbergerus.
25. VVilhelmus Küendorffius.
26. Ioannes Geymonius.

27. Andreas Rauberus.
28. Achatius Mogkazerus.
29. Christophorus Mogknizerus.
30. Leonardus Harrachius.
31. Philippus Trautmanstorffius.
32. Thomas Moshaimius.
33. VVilhelmus Schrottius.
34. Bernardus Herbersteinus.
35. Achatius Schrottius.
36. Sigefridus VVindischgratius.
37. Gallus Recknitius.
38. VVilhelmus Grabenius.
39. Maximilianus Steinpeisier.
40. N. Sarlius.
41. N. VVellingius.
42. Philippus VVichsensteinus.
43. VVolfgangus Magerus.
44. Christophorus Pluemeggius.
45. Ioannes Silberbergius.
46. Erasmus Saueravius.
47. VVolfgangus Saueravius.
48. Bernardus Moshaimerus.
49. Diethricus Pernerus.
50. Christophorus Gloiachius.

296 Breviarium Historie

51. Bernardus Teuffenbachius.
52. Georgius Truebneggus.
53. Christophorus Prankius.
54. Bernardus Stadlerus.
55. Bernardus Mindorffius.
56. Fridericus Paradeislerus.
57. N. Gsollerus.
58. Christophorus Aichelbergius.
59. Lambertus Zachius.
60. Fridericus Strassavius.
61. Ioannes V Volfgangus Emmers-
hoffius.
62. V Volfgangus Erolzhaimius.
63. N. Sasime,
64. Ioannes Haimerus.
65. Vitus Zolnerus.
66. Pantaleon Königsbergius.
67. Marquardus Zechentbergerus,
68. Matthæus Stubenfollius.
69. Matthæus Iugerus.
70. Ioannes Vilchlius.
71. Ioannes V Veisius.
72. Matthæus Teufflius.
73. Vdalricus Abbas S. Pauli.

74. Erasmus Königsbergius.
 75. Christophorus Königsbergius.
 76. VVilhelmus Villandenius.
 77. Mauritius Rumpsius.

A. C. 1518. Carinthiæ Ordines
 Serenissimæ Domui Austriacæ in-
 concussa semper fide adhærentes, Ma-
 ximilianus Imperator gratâ memo-
 riâ observans Clagenfurto Civitate
 donavit, decorum ratus Principem
 subditorum fidis obsequiis munifi-
 centia superiorem esse. Et hæc urbs
 anno supra septuagesimum ducen-
 tesimo à Flavio Claudio Cæsare ædi-
 ficata, Forum Claudii dicta, Romano-
 rum fuit Colonia; deinceps à Glana
 fluvio, ad quem olim ædium structu-
 ris se insinuaverat Glanfurtum ap-
 pellatum, hodie corruptè Clagen-
 furtum audit. Vbi Procerum juris
 facta est, tam dignitate, quàm ma-
 gnitudine & robore crevit. Nam S.
 Viti civitati supereminens in Carin-
 thiæ Metropolim evecta sub sæculi
 N s quia.

298 Breviarium Historiæ
quinti finem pomeriis ampliatis,
prævalidis muris quadratâ formâ
communita est. Quatuor portas o-
pere Dorico affabrè elaboratas nu-
merat, quarum prima Meridiem spe-
ctans, & à vicina Victoriæ Abbatiâ
Victoriensis dicitur, hos caractere
refert :

TVENDIS CIVIBVS, ARCEN-
DIS HOSTIBVS, ARCHIDVCA-
TVS CARINTHIÆ PROCE-
RES PORTAM HANC ET MÆ-
NIA FVNDITVS SVIS ÆDI-
FICAVNT SVMTIBVS. M.
D. LXXX.

Altera, quæ Villacum ad Occiden-
tem sitam respicit, & Villacensi
nomen obtinet, huiusmodi notatur
inscriptione :

PATRIÆ HOC PRÆSIDIVM
SAC. ROM. IMP. SVBSIDIVM
ARCHIDVCATVS CARIN-
THIÆ PROCERES S.S.F.F. M.
D. LXXXIII.

Ter-

Tertiam in Septentrionem proten-
sam, & ad S. Viti urbem ducentem
in hunc sensum notant litteræ:

QVOD BONVM FELIX FAV-
STVM FORTVNATVMQVE
SIT M. D. LXXXIII. CALEND.
OCT.

D: O: M:

SERENISSIMO DNO DNO CA-
ROLO ARCHIDVCI AVSTRIÆ
ET CARINTHIÆ P P. STA-
TVS PROCERESQVE HVIVS
PROVINCIAE AD CONSER-
VANDAM NOMINIS EIVS
GLORIAM, MEMORIAM PIE-
TATIS ET GRATITVDINIS.

Quarta in Ortum obversa, & Gen-
tifero viam pandenti Gentiforensi
portæ hic sensus inest:

FIDELITATI ET MERITIS CA-
RINTHIÆ PROCERVVM ERGA
SERENISSIMAM ARCHIDV-
CYM AVSTRIÆ FAMILIAM,
VRBEM HANC AB INVICTIS-
SIMO IMPERATORE MAXI-

MILIANO I. DONATAM HIS-
DEM MÆNIBVS FOSSA
VALLO SVIS SVMPITIBVS
MVNERVNT M. D. XCI.

A. C. 1519. Maximiliano Archi-
duce fatis cedente, Austriæ interio-
ris Provinciæ Muræponti in Styria
conventum celebrant, mutua subsi-
dia tempore inter regni sibi invicem
pollicitæ, atque legationem ad Ma-
ximiliani Nepotes Carolum & Fer-
dinandum, in Hispanias expediunt
qua (Carinthiæ Legatum agente Ge-
orgio Silberbergio) Serenissimi Du-
ces ad terrarum suarum capeffen-
dum imperium invitati sunt. Sed
illis tunc Iberiæ Regnorum mole di-
stentis, Marthæus Longius Archie-
piscopus Salisburgensis, Bernardus
Episcopus Tridentinus, & Petrus E-
piscopus Tergestinus vicario inte-
rim regimine functi sunt.

A. C. 1520. Carolus Imperator
Carinthiam sibi vendicaturus, Paulo
Epi-

Episcopo Curienti Carolo Ettingio, Vdalrico Schellenbergio, & VVengando Tunhaimio vicarijs, pro Majestare officij magnificè Clagenfurti exceptis, Archidux inauguratur. Quam Dignitatem exacto anno Hispaniarum & Italiæ Regnis Belgij ac Indiaum provincijs, hoc est, quò sol accedit & occidit terrarum vastis spatijs potens Carolus Carinthiam ac reliquas Austriæ regiones Ferdinando Fratri per manus tradidit.]

t. A. C. 1523. Villacum dum nuptialia festa magna solemnitate peraguntur, servus quidam à mero temulentus, delato secum in stabulum igne, nec pro momento periculi sat cautè tractato fœnum in flammis agit, quibus extemplo magna vi serpentibus urbem magna parte incendio corripuit. Interim epuli convivæ ad famam incendii perculsi, & præpropere ex ardente domo se se præcipitantes fractis cruribus, luxa-

ris brachiis, aut pertusis capitibus
infauste ardentis Hymenæi stigma-
ta domum detulerunt.

A. C. 1535. Superioris Styriæ tu-
multus rusticorum in Ecclesiasticos
& Nobiles exorti Ferdinandum Ar-
chiducem concitârunt. ut ductore
Sigismundo Dietrichsteinio aliquot
Boëmice & Hungaricæ nationis mi-
litum manipulos arcendo malo ex-
pediverit, sed hi cum percita furo-
re turba infæliciter congressi, incli-
nante ad seditiosos victoria celeri
receptu Sleimnigium (urbs erat) con-
tenderunt. Interim Styriæ luppe-
tias latura Carinthia peditum duo
signa, & turmas aliquot equitum
Ducibus Ioanne Greifeneggio, Leo-
nardo Scharlio, Luca Sibera, Chri-
stophoro & Ruperto Velziis,
Raubero, Himmelbergio, Ioan-
ne, & Christophoro Mordaxiis, Er-
navio & aliis submisit. Hi ex Carin-
thia Neomarchium profecti septin-
gentis

gentis rusticis munitum, transitum
copiis prohibere ausum tormentis
aliquot explosis ad deditiorem co-
gunt. Exinde ad profligati exerci-
tus reliquias Sleimnigii se adjungen-
tes præsidio murorum malè tectos,
aliquando matutino sole rustici im-
provisi superatis vallis invadunt, ac-
cidibus in ignaros linguæ Germa-
nicæ immaniter sæviunt, Nobiles
multis ludibriis dirè vexatos in vin-
cula agunt, Dietrichsteinio & Chri-
stophoro Velzio & aliis operâ Gru-
beri seditionis Ductoris, qui clam
Proceribus favere visus est, impunè
abire permissis. Post hæc, rusticis,
quasi strenua belli expeditione per-
functis & lares suos repetentibus
Comes Nicolaus Salmensis validam
armatorum manum secum trahens
Sleimnigium expugnat, subiectisque
flammis exurit, funditusque diruit,
quasi abominandi facinoris memo-
riam deleret, penarum ductoribus
exqui-

exquisitis supplicibus affectis. Sed huiusmodi fax hominum iterum concurrerat, in quam mille viros Carinthia Ductoribus Francisco Thanhausio, Leonardo Ernavio, Casparo Raubero, Andrea Vngnadio, Loco Sibera, Leonardo Scharlio, &c. movit, illos usque in Salisburgensem provinciam & Radstadienles alpes gradum referentes nostri sunt insecuti, sed iniquo cæli & loci beneficio Martis alea conferta est, nam ea die nivibus & pluviis infestati Carinthe, dum arbuta, quibus se circumvallaverat hostis, superare nituntur, facile cæsi sunt, ut ex mille vix ducenti cladem evaserint. Hac in pugna duo Ernavii, Casparus Rauberus, & Leonardus Scharlius desiderati sunt, Andream Vngnadium vilis penula servavit, rusticis siquidem cædes passim circumferentibus, Vngnadius nullo patente effugio, penulâ amictus petito interfecti Scharlii corpore, cæsi

cruore se fœdans, & mortuis se immiscens peremptum fingit, tutius ut viveret. Paulò post seditiosis à victoria ad prædas agendas conversis, & vicino Scharlio armis & vestibus exuto, Vngnadius, quem vulgaris vestitus, quamvis intus aurea torque ac annulo fulgeret, vulgarem pauperemquè mentitus est, prætermisus vili lacernâ fortiùs quàm armis à morte se vindicavit.

Eodem anno Hungari Turcico Marti feralem scenam magno Regni & Christianitatis detrimento aperunt; cæso siquidem in acie Ludovico Rege, procures studia in contraria scisi pars Ioanni Zapolio Transylvania Regulo, pars Ferdinando Archiduci Hungariam capeffendam offerunt. Et quoniam Ioannes specioso Regis titulo perstrictus armis oblatum sibi regnum tueri parabat, Ferdinandus legitimâ Hungariæ adeundæ causâ fultus convocatis ad signa

gna Austriacis, Carinthis, Styris & Carniolis in Hungariam delabitur, ac fugientem Budâ Ioannis exercitum Tokay assecutus, diviso in geminum agmen exercitu aggressus hostem acie vincit, tormentis, signis & Bodi Ferentio supremo belli Duce captis, inde Transylvania petita in fidem victoris jurat. Ita Ferdinandus haud multò post Albæ regalis solemnæ pompa Hungarico diademate redimitus Rex proclamatur. Ioannes interim in Poloniam secedens Hieronymi Lasci exitioso Reipublicæ Christianæ consilio & operâ se ac Hungariam sibi ereptam Solimani Turcarum Imperatoris patrocinio subijcit, hoc est, lupo ovile credit.

A. C. 1529. Solimanus si non victurus saltem obruturus Ferdinandum, totam penè Turciam sedibus suis motam, in Austriam educens Viennam sibi expugnandam suscipit.

quo

quo majori nisu, eò magis inani successu; nam Philippo Palatino Gubernatore præsidium tam animosum, quàm copiosum, quod ducen-
ti equites Carinthe, & signum pedi-
tum auxerat, quibus Carinthiæ No-
biles adnumerati Leonardus Lieben-
felsius, Dietrichsteinii, Neuhausius,
Malenteinius, Kevenhüllerus, Küen-
burgius, Reschius, Pluemeneggius,
Sallerus, Kellerbergius, Reisbergius
Hornbergius, Mordaxius, VVeissen-
eggius, Painius, Schramphius, He-
benstreitius, Gradneggius, VVilden-
steinus, Sebastianus Rosenbergius,
Kulmerus, Hauzius, Hagenius, Straß-
lerus, Greisseneggius, Colnizius,
Ernavius, Sigerstorffius, Moshaimi-
us & alii, Solimanum à muris Vien-
nensibus ingloriè recedentem, nisi
gloriæ duxerit Viennam & viros for-
tes vidisse, abegerunt.

A. C. 1536. Carolo Imperatore
Ordines Imperii Augustum Vinde-
lico

licorum ad comitia peragenda convocante, præter aliarum Austriacarum provinciarum legatos, etiam Carinthiæ Balthasar Thanhausius, Mauritius VVelzcius, & Georgius Neühausius apparuerunt, & ab Imperii membris contra Solimanum hostem hostes impetrarunt.

A. C. 1532. Turcarum Imperatori quinquies centena millia armatorum trahenti animus erat in Austriam denuo irrumperere, sed Germanorum validi exercitus hostem præstolantis nuntio perterritus, divisas copias in alias terras populabundo furore excurrere iussit. Vastatis tunc Græcensibus Styriæ campis, Turca infra Traburgum & supra VVolfsbergam Carinthiæ limites attingens, quos ubi valido milite communitos sensit, irrita spe recelsit; nam Turcicæ expeditionis famâ vulgatâ vocati è plerisque domibus viri armati, & ad fines ac viarum claustra tuenda,

ordi-

ordinati, validum ubiquè constituebant præsidium : Traburgensem viam mille ducenti observabant, Erhardo Dietrichsteinio, qui non procul aberat, munitionem subministrante : Guettensteinii Duce Christophoro VVelzio estringenti pedites, & signa aliquot equitum constiterant : ex valle Lavantina Ericus Colnizius ducentos suppetiis ferendis adduxerat, pari modo alibi locorum fines milite custoditi sunt, Nobilibus in patriæ salutem animosè convolantibus, propugnandæ siquidem Provinciæ se adjunxerant Franciscus Thanhausius, Christophori VVelzii Senior & Junior, Christophorus Kulmerus, Balthasar Küenburgius, Christophorus Rauberus, Christophorus Latsius, Franciscus Leiningerus, Christophorus & Ioannes Mordaxii, Georgius Steinpekius, VVolfgangus Bibriachius, Michaël Hagenius, Andreas Hornbergius,

gius, Bartholomaeus Feulnerus, Ioannes Rulko, Christophorus & Sebastianus Hebenstreitii, Alexander Höfflingerus, Ioannes Prunhofferus, Balthasar Engstallerus, Maurus Haidenbuecherus, Andreas Silberbergius, Bernardus Hengstbachius, Leonardus Kollveifius, Nicolaus Reschius, Dionysius Halleggius, Eustachius Tallandius, Valentinus Portendorffius, Christophorus VVaradocherus, & alii. Nec intra Provinciam armorum stetit apparatus; Carinthi siquidem Ferdinando pecunia bellicis instrumentis, ac viris equitibus Duce Himmelbergio astiterunt, armis defensivis tam offendentes Solimanum, quam offensius Ferdinandum defendentes.

Per Carinthiam eodem anno Hispanis & Italibus ex Hungarico bello patrios lares repetentibus transitus patuit, & imprimis Hypolytus Cardinalis Medicus à Clemente septi-

mo summo Pontifice missus, & magno militum numero nuper in Austriam stipatus venit, sed rebus pro voto sibi fortè non succedentibus, duodecim millibus virorum per Carinthiam rediens, jussu Caroli Imperatoris per VVelzium Carinthiæ Capitaneum S. Viti detentus est, mox libertati restitutus, Dravo infra Villacum, ponte juncto (Villacenses enim universi agminis per urbem transitum unà incedentis, quod avebat Cardinalis, negabant) in Italiam rediit.

Infensor Carinthia fuit Comiti Alvaro Londognio Hispanicarum turmarum Ductori, cujus milites, exorto fortè jurgio agricolas aliquot in Carinthia peremerunt. Mauritius VVelzius, cui à Provinciæ Capitaneo prohibendarum hujusmodi insolentiarum cura demandata fuerat, de Alvaro Comite Eipenstorffium (pagus est haud procul S. Vito)

ap-

appellente commonefactus, eò ad-
 volat, ubi nescio, quibus mutuis
 laceratis injuriis se se invicem adver-
 so armorum globo hostiliter in-
 vadunt. Cadente inter reliquos co-
 mite Hispano uxor, quæ uterum ge-
 rebat, tristi allaplo nuntio, mediam
 armorum aciem penetrans mari-
 tum indagatura ferro pariter, à cive
 S. Viti, cui Schuefterus nomen, ca-
 dit, necquidquam oblato pecunia-
 rum pleno marsupio, vitæ prolon-
 gationem implorans impetravit; sed
 Schuefterus ab immani facinore, ut
 fama est, in furias actus inter diras
 blasphemias alii inflicto vulnere vi-
 am sibi aperuit, qua crudelem ani-
 mam evomeret.

A. C. 1537. Ferdinandus, ut Esse-
 kium recuperaret, ingentem, variis
 ex nationibus conflavit exercitum,
 Carinthiæ militem Joanne Magero
 ducente. Regius iste miles supremo
 belli Duce Cazianero in hosticum
 dela-

delatus, reperitis velitationibus cum
hoste congressus, demùm inopiâ
commeatus miserè periit; nâ Turcâ,
ubi fame minui Christianorum ex-
ercitum audivit, redeundi vias in-
tercipientem, Duces nostri de itine-
ris instituendi ratione divisi, pro-
nuntiata tamen in crastinam diem
profectione, Hungari ac nonnulli al-
ii manipuli pro privato arbitrio
sub noctem solverunt. Austriaci,
Carinthe, Boëmi & Saxones expecta-
to abitus signo, discussis tenebris re-
liqua movisse agmina sentiunt, er-
gò honestè inter arma perituri ne
hostiarum instar sub cultro inulti ca-
derent, Ludovico Lodronio Duce
constituto, irruentes Turcas forti-
ter excipiunt, commissâquè obsti-
natissimâ pugnâ, numero hostium
parva manus protrita interneccione
deletur, quamvis non sine fortitudi-
nis argumento quod turpem fugam
fugerit. Ioannes Magerus Carin-
thus,

ihus, quem egregiè pugnantem Tur-
 ca supremum belli Imperatorem o-
 pinati sunt, cum viginti quatuor no-
 bilibus Carinthiacis desideratus est;
 Christophoro Ernavio, Georgio
 Himmelbergio & Andrea Reschio
 signiferis captis, Constantinopolim
 abductis & morti adjudicatis Ianit-
 scharorum preces vitam prolongâ-
 runt. Sed capita Pauli V Valkizii ag-
 minum Hungaricorum Ductoris, Io-
 annis Mageri, & Ludovicii Lodroni
 in argenteas pelues posita & Con-
 stantinopoli Solimano exhibita ter-
 rorem hosti moverunt vel mortua.

A. C. 1540. Circa hæc tempora
 Christophorus Kevenhüllerus Capi-
 taneus Carinthiæ fundamenta
 Lonskroniani Castri jecit, asperæ
 in altum surgenti, & haud procul
 Villaco dissitæ rupi imponens, cui
 filius Bartholomæus ultimam ma-
 num & operam commodans Carin-
 thiam novâ Coronâ cinxit.

A. C.

A. C. 1541. Carinthia, dum Ferdinandus per Rogendorffium Budam tentat, numerolam submisit militem, cujus urbis lucranda spei apex evanuit. Nam ex condicio inter Bornemissam urbis Prætorem & Rogendorffium Germanus miles in civitatem immissus, Revalio, qui cohortes per plateas rite disponeret, absente, nostri non jam urbem capientes, sed potius in urbe capti & præfidiarijs Turcis cæduntur.

A. C. 1542. Nec meliorem successum experti sunt Carinthe, Styri, Carnioli, & alij, quorum decem millia Ioannes Vngnadius Styriæ Capitaneus in Hungariam eduxit, & Marchioni Brandenburgio Pestum oppugnanti associavit; obsidione siquidem sub autumnii pluvijs incepta, & in secundum mensem exigua spe protracta, Germanus miles fame, ferro, frigore deletus est, ut hoc tergeminum F, non litteram sed ferale telum dixeris.

A. C. 1547. Comitij Imperialibus Augustæ Vindelicorum celebratis quinque interioris Austriæ Provinciæ (Ioanne Greiseneggio pro Carinthia ablegato) per Ioannem Vagnadium Styriæ Capitaneum perpessa in hac belli Turcici tempestate damna, ulteriora sibi & Imperio imminencia pericula auxiliatricis manus necessitatem neruose exponunt; quibus compatiendi animo auditis, Ordines Imperij ingentem pecuniæ vim tum alendo militi, tum reparandis præsidij congerere promittunt.

A. C. 1551. Iterum Carinthy & Styri pro incremento Ferdinandi in Transylvaniam expeditioni se accingunt, qui Ductore Castaldo Lip-pam nuper à Beglerbega captam armata manu invadunt, arcequæ cuniculis & tormentorum verberatione lacera potiti, victoriam alijs præterea locis interceptis prosecuti sunt,

sunt, demum Beglerbegam Temesuarium oppugnantem à muris depulerunt, contra urbem & pro urbe pari fortitudine certantes.

A. C. 1552. Carolo Imperatori se Carinthia in alylum pandit; nam captis Friderico Saxonie Duce, & Philippo Habsie Lantgravio, Mauritius Saxo, & multi alij Ordines Imperii libertatem captivorum apud Carolum implorabant; nec quidquam tamen precibus extorquere poterant, ergo ad arma conversi, intercepto Tyrolis Ernbergensi claustro improvisi Oenipontum invadentes Carolum Imperatorem comprehendissent, nisi paulò ante de irruptione doctus magnis itineribus in Carinthiam Villacum celeriter secessisset, & ea fertur propterantis aulae festinatio fuisse, ut magna pars Procerum, negante moram periculo, quàm invectionem equi instruerentur, pedites Villacum attigerint. Fridericus Saxo, qui cap-

tivus ubique Cæsarem sequebatur tunc etiam Villaci degens Mauritiij VVelzij indole captus, perpetuum sibi comitem associabat. Interea Carolus, excepta Venetorum magnifica legatione Villaci moras tutus protraxit, donec composita Passavij pace Mauritius Saxo duodecim millia peditum, & tria millia equitum contra Turcam anni circulo militatura obtulerit. Ita Carinthia Imperatorem regens tutior fuit tutissima Tyroli.

A. C. 1556. Exspirante quinquenniali armistitio, Solimanus Zigerthi muris militem admovent. Ferdinandus lectos ex Austria, Carinthia, Styria, Carniolia & Boëmia armatos viros opponens cum Solimano signa acriter confert, sed Christianis numero & beneficio loci inferioribus atque gradum militari ordine referentibus, Turca rursus ad urbis oppugnationem advolat, hæretque per-

perlinax, donec iterum Ferdinandus novis subsidij & novo Duce Ferdinando filio recreatum exercitum Corothnam ducit, quâ atque vicinis arcibus captâ, Zige tho appropians Solimanum recedentem pilæ instar, quò fortius in murum illisam, eò celerius resilientem magno lætitiæ sensu experitur.

A. C. 1564. Mortuo Ferdinando Archiduce, Maximiliano Imperium, unag ia & Boëmia obtigit, Ferdinandus^s alter filius Tyrolim cum annexis provinciis adiit, & Carolus natus minimus Carinthiæ, Styriæ, Carniolæ ac Goritiæ Dux impositus fuit. Peracta inauguratione Styriæ, in Carinthiam magnâ Procerum frequentiam exceptus appulit, & Zolfeldiæ in marmorea sede reclinatus à provincia fidem exegit, eo actum finito Leonardus Keütschachius in vicina arce sua Tantzenbergensi magnificum creato Archiduci convivi-

um instruxit, cætera inter lætitiæ argumenta, tormentis bellicis Zolfeldiæ vitæ longævæ & victoriarum vota læto tonitru eructantibus.

A. C. 1565. Recrudescente inter Maximilianum & Turcam bello, Carinthe Schvvendio Cæsarei exercitus supremo duci se annectunt, quorum etiam fortitudine Tokaium expugnat, Zathmarium exustum reedificat, & propugnaculis munit, imposito Governatore Erasmo Magero Carintho; exinde Casoviam petens Husto; & Villecio receptis rem feliciter & velociter gessit.

A. C. 1566. Solimano in Hungaria cum Maximiliano Imperatore bellis implicito, Carolus ex suis Provinciis copiosum; cui plerique provinciarum interfuerant proceres militem legens, re domi ritè ordinata, partem exercitus Florelio Turcio tribuit, qui ultra fines Croatiæ in Bosniæ irrumpens ferro & flamma regi-

regione desolata , opimis Spolijs & captivis beatus ex hostico rediit Christophorum Vngnadium Sclavoniae Bannum alteram exercitus partem ducentem obvium habuit, cum quo jungens arma Novigradum obsidet , sed Cleve Begæ pro urbe sollicito & subsidia adducendi occurrit, & collatis animosè signis, capto Begæ, cæsis quamplurimis, cæteris profligatis insigni victoria potitur. Carolus interim inter Muræ & Dravi concursus validis copiis consistens irruptionem hostium prohibuit, inde promotis ad Zinnam fluvium castris quatuor millia Turcarum disijciens, ab hostium clade inclaruit.

A. C. 1567. Crebræ pluvie fluvios imprægnârunt, ut suis haud contenti alveis sed in prata effusi agris, pecoribus & hominibus exitio fuerint, violentiâ impetûs, quæ attingerent tin&is & submersione extinctis. DILVVIVM chronographicis

litteris annum, significatione luctuosam rerum faciem exprimit.

Hæc circiter tempora Carinthiæ dederunt Burggravios. Qui hoc ordine successerunt :

1. Augustinus Paradeyler.
2. Leonardus VVelzer A. C. 1574.
3. Erasmus Mager 1578.
4. Bartholomæus Kevenhüller 1582.
5. Ludovicus de Dietrichstein 1608.
6. Martinus Straßer 1618.
7. Paulus Kevenhüller 1624.
8. Godefridus de Schrottenpach. 1630.
9. Ioannes Andreas Comes de Rosenbergh 1639.
10. EXCELLENTISSIMVS ET IL-
LUSTRISSIMVS DOMINVS,
DOMINVS VVOLFGAN-
GVS ANDREAS COMES DE
ROSENBERG &c.&c. BVRG-
GRAVIVS Creatus est A. C.
1667.

Vt Rosa in floribus eminet, sic
Carin-

Carinthiacam inter Nobilitatem
EXCELLENTISSIMVS Dominus
Dominus Comes enitet numeroſi-
oribus, quam illa folijs, heroicis
ſtipatus virtutibus; tracto in odo-
rem ſuavitatis LEOPOLDO I.
Imperatore, & oblatis Camera-
rij atque Conſiliarij intimi Cæſa-
rei muneribus, tam ſinceritatis
candorem, quam purpuræ amo-
rem explicans omnibus; Candi-
dus & Rubicundus cunctis, Quem
aſpiciunt & ſuſpiciunt, eſt DI-
LECTVS. Et Carinthia inter
alpes ſuas etiam *Rosarum Montes*
complexa temporum vindicans
injurias, æſtatis ardoribus, autum-
ni pruinis, & hyemis nivibus in
pietatem ac ſapientiam vernanti-
bus cumulata *Rosæ* perpetuo fæ-
licitatis vere effloreſcit.

In hanc etiam ferè tempeſtatem
Deputati Carinthiæ ſuam originem
referunt, quorum primis plurimis

324 Breviarium Historiæ
desideratis Noti triennali dignitate
perfuncti sequuntur.

1. Carolus de Ekh
2. Albanus de Moshaim
3. Matthias de Staudach Præpositus
Gurcensis.
4. Adamus Rauber.
5. Vdalricus de Ernau
6. Georgius Abbas Victorienfis.
7. Erasmus de VVindischgarz.
8. Adamus de Halleg.
9. Ioannes Kulmer.
10. Hieronymus Abbas S. Pauli.
11. Sigismundus Kevenhüller.
12. Ioannes de Mandorff.
13. Constantinus de Lamberg.
14. Victor VVelzer.
15. Maurus Abbas Ofsiacensis.
16. Helfridus de Freyberg.
17. Georgius Sigismundus de Ekh.
18. Ioannes Kulmer
19. Bartholomæus Kevenhüller.
20. VVolfgangus Diethricus de
Reitenau.

21. Adamus Paradeyfer.
22. Hieronymus Abbas S. Pauli.
23. Maurus Abbas Olsiacensis.
24. Scifridus Raidthaubt.
25. Gothardus de Schrattenpach.
26. Georgius Andreas de Kronnegg.
27. Adamus de Hallegg A.C. 1636.
28. VVolfgangus Diethricus de
Reitenau 1637.
29. Ioannes Andreas Comes de Ro-
lenberg. 1637.
30. Georgius Præpositus Gurcensis
1638.
31. Mauritius de VVindischgraz
1639.
32. David de Neühaus 1639.
33. Ioannes Christophorus de Tey-
tenhoven 1640.
34. Christophorus Marcus de Regal
1640.
35. Paulus Abbas S. Pauli 1642.
36. Martinus VVidman Comes de
Ortenburg 1643.
37. Constantinus de Lamberg 1643.
38. Ge-

39. Georgius Rupertus de Siger-
storff 1643.
39. Sigismundus de VVädegg 1644.
40. Ioannes Præpositus S. Andrea
1646.
41. Andreas Ludovicus de VVin-
dischgraz 1647.
42. Henricus Comes de Turri 1648.
43. Vitus Balthasar Griming 1648.
44. Iulius Neidhardus de Staudach
1649.
45. Georgius Nicolaus Comes de
Rosenberg. 1650.
46. VVolfgangus Sigismundus de
Sigerstorff 1650.
47. Adamus Seifridus de Grotta
1651.
48. Ioannes Balthasar de Kulmer
1652.
49. VVolfgangus Iacobus de Neü-
haus 1653.
50. Ioannes Georgius Præpositus
Gurcensis 1654.
51. VVolfgangus Andreas Comes
de Rosenberg 1655.
52. Ray-

Carinthiacæ.

327

52. Raymundus Comes Paradeyser
1656.

53. Georgius Andreas VVeiss

54. Martinus VVidman Co } 1657.
mes de Ortenburg.

55. VVilhelmus Abbas Victoriensis
1658

56. Iulius Neidhardus de Staudach
1659.

57. Ioannes Iacobus Comes
de Atthembs } 1660.

58. Georgius Achatius Co-
mes de Herberstein.

59. Georgius Nicolaus Comes de
Rosenberg } 1662.

60. Georgius Marco Præpo-
situs Gentiforensis } 1663.

61. Ioannes Ludovicus de
Grotta

62. Rudolphus Hannibal Comes de
Reitenau } 1664.

63. Ioannes Vdalricus de
Balseyo } 1665.

64. Georgius Christophorus
de Aichelburg

65. Chri-

328 Breviarium Historiæ

65. Christophorus Abbas Olsiacensis 1666
66. VVolfgangus Andreas de Mandorff 1667.
67. Ioannes VVilhelmus Comes de Atthembs.
68. Sigismundus Comes de VVelz. 1669.
69. Philippus Iacobus de Teytenhoven.
70. Philippus Abbas S. Pauli 1670.
71. Ioannes Franciscus de Dietrichstein. 1671.
72. Ioannes Georgius Præpositus Gurcensis 1674.

Præfenti anno Carinthiæ consulentes PATRES PATRIÆ Deputatorum dignitate funguntur.

EXCELLENTISSIMVS AC
ILLVSTRISSIMVS DOMINVS,
DOMINVS VVOLEFGANGVS
ANDREAS COMES DE RO-
SENBERG BYRGGRAVIVS, ET
PERPETVVS DEPVTA-
TO- RVM PRÆSES, &c. &c.

RE-

REVERENDISSIMVS, NOBILIS
ET AMPLISSIMVS DOMI-
NVS, DOMINVS VVILHEL-
MVS ABBAS VICTORIEN-
SIS, &c. &c.

ILLVSTRISSIMVS DOMINVS,
DOMINVS IOANNES LVDO-
VICVS COMES DE LAM-
BERG, &c. &c.

ILLVSTRISSIMVS DOMINVS,
DOMINVS FRANCISCVS LV-
DOVICVS COMES DE TVR-
RI, &c. &c.

ILLVSTRISSIMVS DOMINVS,
DOMINVS ACHATVS CO-
MES DE HERBERSTEIN, &c. &c.

ILLVSTRISSIMVS DOMINVS,
DOMINVS IOANNES AN-
DREAS SAVER COMES IN
ANCKENSTEIN, &c. &c.

Depu-

330 Previarium Historiæ

Deputatorum muneri proxime
accedunt Quæstores Carinthiæ Ge-
nerales, quorum multis nominibus
pariter desideratis, damus qui ma-
gis innotuerunt.

1. - - - - -
2. - - - - -
3. - - - - -
4. - - - - -
5. Vdalricus de Ernau.
6. - - - - -
7. - - - - -
8. Iacobus Paradeyser.
9. - - - - -
10. - - - - -
11. N. de Mandorff.
12. Seifridus Leininger.
13. Ludovicus de Dietrichstein.
14. VVolfgangus Mager.
15. Mauritius de VVelz.
16. VVilhelmus de Dietrichstein.
17. Ioannes Ioachimus VVeinzie-
cher.
18. Balthasar Grimming. 1613.
19. Ioan.

- 19. Ioannes de Mandorff.**
- 20. Victor de VVelz.**
- 21. Hector de Ernau.**
- 22. Ludovicus de Grotta.**
- 23. Ioannes Andreas de Rosenberg.**
A. C. 1532.
- 24. Georgius Andreas de Kronegg.**
- 25. Iosephus de Aichelburg. 1639.**
- 26. VVolfgangus Godefridus Straß-**
ser. 1641.
- 27. Adamus Seifridus de Grotta.**
1643.
- 28. Franciscus de Aschau. 1651.**
- 29. Iulius Neidhardus de Staudach.**
1656.
- 30. Ioannes Ludovicus de Grotta.**
1659.
- 31. VVolfgangus Andreas à Man-**
dorff. 1666.
- 32. Franciscus Christophorus de**
Dietrichstein. 1668.
- 33. ILLVSTRISSIMVS DOMINVS,**
DOMINVS IOANNES CARO-
LVS

LVS KEMETER &c. Supremæ in
Carinthia Quæsturæ admotus est
A. C. 1671.

Qui publicum Provinciæ ærarium
eo prudentiæ moderamine tractat,
ut nec promeritis questus, nec im-
meritis quæstus pariat.

A. C. 1570. Dira fames Carin-
thiam, juxta & reliquas provincias
invasit, ut deficiente congruo ali-
mento corporum cortices alnorum
in pulverem contusi ac in massam
cocti in ediam depulerint, aut quer-
cum glandes in cibum alii adhibu-
erint. Nonnulli palmitibus arefa-
ctis & contritis utebantur alendo
corpore; multi patrum in aqui-
renda sustentandæ vitæ alimonia
desperantes, proles suas aviis locis
expositas deseruerunt, nè, quibus
vitam dederant, fame mori vider-
ent. Ketmonstorffii inventa est
proles, quæ ad extinctæ matris ube-
ra hærens simplicitate infantia ab

ea alimentum expoposcit, quæ ali-
menti penuriâ interivit. Altera in
prato more pecudum reptans gra-
mine decerpto se saturare conata
est. Ea tempestas miseratione dig-
nissima numeravit tamen viros a-
lendæ avaritiæ, quàm famelicorum
hominum studiosiores, nam adeun-
ti fortè pauperculo multorum filio-
rum parenti ad prædivitem rusti-
cum iis precibus, ut pro numerata
pecunia dimidium tritici fagini mo-
dium sibi & suis liberis fameiicis tri-
bueret; ille majoris spe lucri indi-
gentiam propriam obtendit, verum
hujus, qui charitate frigit, poste-
ra luce arsit domus, quæ irato fulmi-
ne tacta cum octoginta modijs tri-
tici in cineres abiit. Alius indigens
similem alimenti materiam, quam
solvere parabat ab opum famelico
Nabale petens non exauditus est,
reponente divite: *Tunc se frumenta
venum daturum quando mater post in-*
fixa

*fixa proli oscula fame adacta frustra
carnis evulserit. Sed ijs miserandis
temporibus morte prævertit; nam
domum concedens morbo & morte
correptus vermibus deposcendas
carnes prius dedit, quam parens
prolis carnibus famem expleret. Ap-
petente vere egenis labor stipem
promebat, qui comparato alimen-
to & copiosè ingelto, pariter fati-
cescerunt, adeò infirma est hominis
vita, quam etiam alimenta sive par-
ciùs sive largiùs sumpta tollunt.*

A. C. 1571. Magna nivium moles
Carinthiam occupavit, ea densita-
te ac frequentia decidentium, quæ
commigrandi viatoribus abstulerint
copiam, vijs regijs in altum exple-
tis; nives vehemens frigus excepit,
quod vel maximè viatores infestans
plurimos in gelidam mortem rapu-
it. Sequenti autumnno terræ Moti-
bus Carinthia Hollenburgensi arcu
magnis illatis damnis contremuit.
iidem

iidem terræ motus exacto anno rediverunt Clagenfurtum & Villacum concutientes, ut turrium casus timerentur.

Eodem anno Carolus Archidux celebratis Viennæ magnâ frequentiâ etiam Nobilium Carinthiacorum cum Maria Bavara nuptiis, in Styriam profectus festivo populorum gaudio Græcii excipitur. Ex Carinthia Georgius Kevenhüllerus, Provinciae Capitaneus, Ehrnfridus Comes Ortenburgius, Victor VVelzcius, Ioannes Greisseneggus, Leonardus Keütschachius, Bartholomæus Kevenhüllerus, V Vilhelmus Ernavius, & alii in gratulantis Carinthiæ sensum Archiduci decem millia florenorum, & maluvium ex auro fulum obtulerunt.

A. C. 1574. Henricus Poloniæ Rex è Gallorum Regum sanguine descendens, allato nuntio, fratrem Carolum cum diademate vitam posuisse,

fuisse, regnum aditurus hæres, magnis itineribus ex Polonia movit. Petentem per Carinthiam iter Leonardus Velzius splendido equitatu ad fines Provinciæ magna humanitatis significatione excepit, & ab universis Carinthiæ Ordinibus per totam Provinciam singularibus obsequiorum officiis perductus est. Dum S. Viti in Ecclesia Parochiali inter missarum solemnias devotè Deum colit; è Crucifixi imagine, quæ fortè supra ipsum ex muro pendebat, calvaria ad pedem crucis poni solita in humeros Regis decidens magno horrore perculit, ac fortassis infaultæ cædis, qua sicarii manu postmodum Parisios obsidens peremptus est, admonuit, eum non tam ad solium quàm sepulchrum properare.

A. C. 1578. Turcis populationibus Croatiam & maritimas provincias vexantibus, Carolus Archidux
pro-

protervæ licentiæ aggerem objectu-
rus suis ex Provincijs exercitum con-
stat, Carinthiâ trecentos equites
Ductore Georgio de Gera & septin-
gentos pedites Duce Sigismundo
Hamelio multosquè Nobiles Ehn-
fridum Ortenburgium, Bartholo-
mæum Kevenhüllerum, Greisseneg-
gium, Georgium Schoberum Com-
mendatorem Pulstensem, Achatium
Metnizium, Iacobum Paradeysle-
rum, Bernardum Kulmerum & alios
adnectente. Univerſi exercitus Ge-
orgius Kevenhüllerus Carinthiæ Ca-
pitaneus Dux lectus est, qui per
Carnioliam in Croatiam descendens
Christophorum Auersbergium, Io-
annem Kiselium, Maximilianum &
Sebastianum Lambergios, Godefri-
dum Preünerum, Achatium Turrium,
Ioannem Vngadium, Michaellem
Rinksmantium, Americum Eybis-
valdium, Christophorum Herber-
steinium, Victorem & Scifridum

Prankios, Carolum Teüffenbachium &c. Præstolantes offendit. Ibi ordinata in duo agmina acie, primam, quam Carniolix Slavoniæ & Croatiæ equites constituebant, ducente Ioanne Vngnadio Banno Croatiæ, secundam, in qua Carinthii Styri, Tergestini, Tyrolenses & Goritienſes ſibi Kevenhüllerus ſepoſuit. Moto in hoſticum exercitu, Dreſniz, ex cujus vallo expoſitum vexillum prima tormenti exploſione tactum in ſolsam decidit, capta primus expeditionis fructus fuit, quam ſecutæ ſunt Zefinum, & Oſtroſatium, ex quo præſidiarius miles ſuſcitatus nôſtrorum adventum prævertit. Sed autumnô diſſenteria in militibus graſſante curſus victoriæ inhibitus eſt, militiæ reliquijs in hiberna concedentibus.

A. C. 1579. Turcis pace etiam vigente, pro more ſuo in Chriſtianijs per excuſiones infeſtis frenum a Carolo

Carolo Archiduce injectum est; nam locò arcis Dabriziæ, quæ ibi steterat, ubi Mresniza in Culpam illabatur, egregium præsidium, quod Carolostadium dici voluit, excitatum est, id etiam hodie contra Machumetanos crebris victoriis clarum Carinthiæ sumptibus alitur.

A. C. 1592. Carolo Archiduce ingenti suorum luctu extincto, Ferdinandus filius magna futuris temporibus historiæ pagina succedit, cui pro capessendo imperio invalida ætate (duodennis enim erat) Tutores Rudolphus Imperator, Ferdinandus Comes Tyrolis, & V Vilhelmus Bavarix Dux à patre adhuc vivo dati sunt; hi singuli in Ernestum Archiducem, qui pupilli provincias moderaretur, convenerunt.

A. C. 1592. Halsanus Bassa Clasicum insonuit in Croatia, interceptis enim Castrobizio, & V Vihitzio, Sileggium viginti millibus ar-

matorum oppugnat. Andreas Auer-
 bergius Caroloſtadiensis Generalis,
 accepto ex Carinthia milite, Eggen-
 bergius Styris & Croatis ſtipatus, &
 Roderus Sileſiæ armatos trahens,
 univerſim quatuor milibus homi-
 num inſtructi, fortitudine numerum
 ſupplente in hoſtem procedunt, hic
 quaſi victoriæ certus non prælium
 ſed triumphum apparatus, tranſ-
 miſſo Culpâ fluvio in noſtros invec-
 tus, collatis ſignis Chriſtianorum
 fortitudini & conſtantiæ cedens, ex-
 ceditur, & in fluvium agitur; ipſe
 Baſſanus Baſſa ex ponte in Culpam ſu-
 deturbatus culpam ſubmerſione
 luit paucis ob præruptas fluminis ri-
 pas enatantibus. Reliqui Turcæ ex
 adverſo amne ſuorum ſtragem intu-
 iti neglectis impedimentis & caſt-
 ris effuſam fugam capſunt. Peri-
 vere eo in prælio octodecim millia
 Turcarum, caſtra, impedimenta, no-
 rem majora tormenta & opima ſpoli-
 lia.

ia Siseggio liberato, in premium
victoribus cesserunt. Tunc premio
vel maximè dignis, quando singuli
in quinque pugnantes hostes victo-
riam sunt adepti.

A. C. 1593. Ernesto Archiduce Bel-
gij gubernationem adeunte, Maxi-
milianus Tutoris officio substitutus
milite ex provincijs lecto, Petrini-
um, quam Turcæ insigni Christia-
norum damno nuper erexerant, exu-
lam capit, hostis enim famâ adven-
tantis Christiani exercitus percussus,
desperatâ victoriâ flammâ rectis
subjecit. Pari fortitudine Castrovic-
io irruptione instituta, & VVich-
io Christianus miles potitus est.

A. C. 1595. Petrinia (recupera-
verant illam siquidem Turcæ) ite-
rum quaesita est; Eggenbergius, Si-
gismundus Herbersteinus & Lenko-
vitzius Carolo stadensis Gubernator
Carinthiæ, Styriæ & Carniolæ mi-
litibus armati in Petrinie muros in-

sultum adornantes repulsi sunt: ex illo animis concidentibus, quod maioribus tormentis non essent instructi gradum referunt; mox à præsidario milite læto nuntio de cælo intra urbem Gubernatore recreati, reflexo Petriniam versùs itinere, urbem tam vacuum militibus quàm refertam annonâ, pulvere nitrio, bellicisque instrumentis nullo labore intercipiunt.

A. C. 1596. Parthi Bassa iterum in Petriniam adjecit animum, quam ut suæ potestatis faceret, forti obsidione cinxit. Herbersteinus & Lenkovizius Carinthiacis equitibus secum tractis subsidium allaturi obsessis, per obliqua viarum errantes Bassæ opinionem fugæ moverunt, ille, parte copiarum ab obsidione detracta, Christianos aggressus opinione fortiores invenit; nam fronte obversa nostri per strages hostem in Culpam nullo inter aquam & ferrum refu-

effugio compellunt. Hac victoriæ palmâ confecta reliquas obsidentium copias adorti, dubiâ victoriæ aliquamdiu aleâ tandem superiores evadunt, & eximiâ prædâ potiti Petriniam liberant.

A. C. 1597. Ferdinandus Majorennis factus, Comitibus Maria Matre, Maximiliano & Leopoldo fratribus & tribus Sororibus iter in Carinthiam auspicatus magnificè ad fines provinciæ à Procerum frequentia salutatus & Clagenfurtum ductus est. Vigesimo octavo Januarij sole, absolutis in parochiali templo sacrosanctis missarum sacrificijs, Zolfeldiam egressus, ubi Majorum in solio recubuerat (omissâ tamen indulto Provinciæ consuetâ inaugurationis ceremoniâ) fidei sacramentum à Carinthia accepit.

A. C. 1600. Ferdinando felix cum Maria Annâ Bavara Connubium Græcij celebrante, ac pretiosa munera Provincijs in congratulantium

animorum significationem adferentibus, Seccovienſis Episcopus Lutheranæ sectæ pestem, quæ prioribus annis etiam Carinthiam afflaverat, excisurus, Clagenfurtum venit, ubi interdicto Augustanæ Confessionis exercitio, combustis hæreticorum libris, dispositis ad orthodoxam fidem civium animis, prima viarum rudimenta Carinthis ad cælum iterum stravit.

A. C. 1601. Ferdinandus Cariniam recuperaturus, cujus præcedenti anno Turca compos factus, ex Hispania, Italia & suis provinciis armatos viros sub signa vocavit, Carinthiæ (præterquam quod provincia turmâ equitum Ductore Fridrico Paradeylero, & signo peditum sub Balthasare Ernavio assisterat Ferdinando) plurimi Nobiles, nempe Augustinus Kevenhüllerus, Erasmus Magerus, Adamus Hallegius, Adamus & Seifridus Seenusij, Erholdus Escheius,

Escheius, Ioël Turcus, Antonius Grotta & alij proprijs sumptibus obsidioni pro Ferdinando militaturi accesserunt: verum anni periodo in hiemem vergente, acri frigore & cœli inclementiâ potius, quàm hoste depulsi sunt, ut vicini haberent impofterum, quos timerent.

A. C. 1604. Carinthia novo hoste, Luthero afflicta, nova quæfivit subsidia, S. Ignatij Loyolæ Ducis Copias, Quibus hæresis & ignorantia hostis, belli causa Major Dei gloriæ arma pietas & doctrina, militaris telsera nomen IESV, expeditionis finis victoriæ & trophæa sunt. Hi ergo gloriosi de orco Triumphatores in metropolim Carinthiæ inducti classicum in hæresim insonantes Lutherum penè victorem vicerunt; ac etiam nunc in animarum salutem indefesso labore effusi ut olim cadentem erexerant, sic instillata iuventuti pietate & doctrina erectam contra casum firmant Carinthiam.

A. C. 1605. Stephanus Botschkaius Hungarus Nobilis ad Transylvaniæ principatum aspirans turbas moveret; adjunctis etenim sibi permultis Hungaris & Tartaris usque in fines Styriæ direptionibus & incendijs malum propagavit, sed Ferdinando Carinthiacam & Styriæ militiam in hujusmodi gralsatores expediente, motus sopiti sunt.

A. C. 1608. Tandem in fœdera pacis coalescentibus Christianis & Turcis, Carinthia in lætitiæ argumentum ob pulsam bellorum tempestatē jaculatorium ludum instituit, quem per imperium promulgavit, centum Carinthiacis aureis, qui librando in signum sclopo cæteris emi-nerit, præmio assignato.

A. C. 1613. Sacra divi Francisci familia Clagenfurti domicilio excepta in extrema rerum paupertate vitam cælestibus thesauris divitem ducens vel sua nuditate, mutuatis à

Sanctissimo Fundatore seraphicis ignibus divini amoris ætæ indicat. Magnum certe in Paride Lodovico Archiepiscopo Salisburgensi æmorem excitavit. quando Is anno hujus sæculi vigesimo quarto assumpto difficili per alpes itinere Clagenfurtum se conferens extructas magnificè sacras Ædes consecravat.

A. C. 1617. Gemini hostes Veneti & Turca Carinthiæ minantur belli procellas, Carinthia futuri provida conscripto sub signa milite exceptura fortiter aut declinata industriè idus, vel armorum apparatu hostes terruit. & mirum est S. Marci Leonem Carinthiacis Leonibus offendi posse, quando etiam lævis inter se convenit urfis.

A. C. 1620. Insolitam rem vallis Lavantina dedit: Mons est prope S. Pauli Monasterium candido lapide dives, quem lapidarius, lectis

pro structura clauſtri fructis, euiscerans, hominem vestibus indutum & pileo, quem Zona circumducta ambiebat, tectum, sed totum lapideum offendit, arte sculptus credi potuisset nisi casu corruente & in partes diffracto intestina corporis membra figuram, quam homo vivus intra se complectitur exprimentia opinionem iniecerint, quod fortè verus olim homo lapidibus obrutus in lapidem defierit, vel lapis in hujusmodi figuram excreverit; ut plerumquè ars naturam, sic natura hæc est imitata artem.

A. C. 1628. Ferdinandus Archidux tam pro rerum politico statu, quam Religionis incremento sollicitus per hæc tempora iteratis promulgationibus severè imperat: *Ut Lutheranis ritibus in administratione sacramentorum Baptismi & Matrimonij abolitis usurpentur ceremoniæ Catholicorum, filij indigenarum ad hære-*
chi-

thicas academias ex cathedris pestilentia toxicum animarum haurientes missi, revocentur; pupillis per Catholicos Tutores consulatur; Lutheranismus infecti ad gremium S. Matris Ecclesiæ redeant eiurata hæresi, vel alibi locorum sint, si non alij fuerint, mutantque terram, nisi mutaverint animum.

A. C. 1631. Geminò perfunditur gaudio Carinthia; nam Hispaniarum infans Ferdinando tertio nuptura Carinthiam integram, per quam assumpsit iter, experta est sibi obsequiosam, & Ferdinandus novus Archidux Carinthiæ inaugurandus per Principem Eggenbergium Zollfeldiæ in circumfusa hominum multitudine fidei sacramentum accepit, eo die, quo refractaria urbs Magdeburgensis Tillii capta est armis, Carinthiæ & Magdeburgo eodem penè momento Austriacorum novo imperio subditis, sed hæc ex-

tingat, illâ testâ ob arctæ & fractæ
fidei discrimen.

A. C. 1636. Gentiforum anno decimo currentis sæculi exultum, vix cineribus exculsis, in novam magnificentiam rediverat, cum rapacibus flammis iterum dimidia parte absumitur. Eodem anni circulo Metropolis Clagenfurtum paucorū intervallo ingenti fortunarū jacturâ in cineres desiit, Fano S. Spiritus, quod paucis ante annis, primum, in structuram erigendam, lapidem ponente Hieronymo S. Pauli Abbate, extructum erat, S. Pauli domo, aliisque paucis contiguus, ab incendio immunibus: quasi terrestris flamma Divino Igni consecratus Aedes viciniamque delibare horruisset.

A. C. 1637. Ferdinando II. Imperatori pietate juxta & armis in hostes terribili è vivis erepto Clagenfurti in admodum R R; P P; Societatis

tatis IESV Ecclesia à frequenti Procerum corona, sacris operante Hieronymo S. Pauli Abbate, iusta persolvuntur; singulis in monumentum pio Principi non quæ mortuus conderetur, se perenniter viveret, corda pendentibus.

A. C. 1646. Paulo Abbate S. Pauli fundamentalem lapidem, & laminam argenteam suam, & D. D. Deputatorum nomina capientem imponente, Monasterium Clagenfurti sumptibus Carinthiacæ Provinciæ exurgit pro admodum RR: PP: Capucinis tertium in Carinthia (nam VVolfspergæ & Villaci paulò ante ædificata stabant) possidentibus, si tamen possidere dicantur: Qui nihil possident nisi spe & vitæ meritis cælum; nam in suprema vitæ asperitate, quam assiduam mortificationis scholam appellaveris, animo & corpore per adversa fracto, totum hominem in terris degentem empyreo inserunt.

A. C. 1648. Ferdinandi III. Filiæ
 à Philippo Hispaniarum Rege in
 Sponsam exambita, Comite Ferdi-
 nando quarto Fratre per Carinthi-
 am transit, quam Frater in Tyrolim
 usquè comitatus, repetitâ Carinthiâ,
 in Austriam regreditur, Hos Sere-
 nissimos Principes Provinciam per-
 transeuntes iis obsequiorum studiis
 Carinthiæ Procures prosecuti sunt,
 quæ Cæsaris Filii, & Regiæ Hispani-
 arum Majestatibus commensurata
 fuerant.

A. C. 1649. Post triginta anno-
 rum sævam belli tempestatem Ger-
 mania tantum non expirans respi-
 ravit pace condita, tunc repente in
 toto Imperio feralia Martis instru-
 menta in lætitiæ sensum versa sunt.
 Carinthia, quamvis id belli incen-
 dium gralsans in se non admiserit,
 magnis tamen pecuniarum contri-
 butionibus utcunque exhausta pa-
 cis genio redeunte gaudiorum ar-
 gumen-

gumentis non caruit; Clagenfurti
 liquidem adornata, imprimis so-
 lemnis, ex Parochialibus S. Ægidii
 Aedibus in admodum R R: PP: So-
 cietatis IESV Ecclesiam supplica-
 tione (cui tamen densæ & continuæ
 per eam diem pluvie impedimento
 fuere) Deo pacis & concordie Fon-
 ti immensæ habitæ sunt gratiæ. Ex-
 inde tormenta in muros producta,
 explosa de pace plaudencia, bos in-
 teger alsatus, & fons albo ac rubro
 vino manans vulgi arbitrio dati,
 nummi argentei in circumfusam
 turbam sparsi, institutus equestris
 lanceæ in annulum ludus, & libran-
 di in signum sclopi certamen totam
 civitatem in læticiæ scenam con-
 verterunt.

A. C. 1651. Ferdinandus IV. in
 quem Pater Regna & Provincias
 transtulit, misso in Carinthiam
 Principe Dietrichsteinio, homagi-
 um à Provinciæ Ordinibus in cam-

& Provinciarum unus Hæres plerisque suis perlustratis terris etiam in Carinthiam cum Leopoldo Patruo divertit. Clagenfurto appropinquanti Georgius Andreas Comes Kroneggus Provinciæ Capitaneus, & Ioannes Andreas Comes Rosenbergus Carinthiæ Burggravius frequenti Nobilium globo, & quatuor signis equitum stipati occurrunt, Comite Burggravio pereleganti oratione, quæ erat dicendi vi præstans, Imperatorem salutante, in civitatem inter tonantium tormentorum & æris campani sonos ac quinque civium armatorum signa inductus, peractis in S. Spiritus Ecclesia Deo laudibus, in magnificum Comitum Rosenbergiorum Palatium successit. Vltima die mensis Augusti navigium conscendens Lauretum vectus. & finitis ibi missarum solemnibus, in Rosenbergensi arce epulatus est, a convivio situ
 loci

loci se delectans in affinem lacum
 excurrit tympanorum, & tuba-
 rum sonitu jucundo aurium oble-
 tamento in concava montium ab-
 liso. Postera luce sumpto in Ad-
 modum R R: P P: Societatis IESV
 Collegio meridionali convivio, &
 Affectus Carinthiæ publicos erga
 AVGVSTISSIMVM IMPE-
 RATOREM LEOPOLDVM
 in scenam datos intuitus, mee-
 nia urbis, tormenta bellica iultra-
 turus obequitavit. Secunda die
 Septembris in Archiducem (inter-
 misso tamen, quem pro eo actu
 non observari indulserat Carin-
 thia, consueto ceremoniarum
 modo) solemniter inauguratus
 est, Hereditariis Carinthiæ sum-
 mis Ministris, pro officiorum suo-
 rum ratione munera obeuntibus;
 nam Georgius Nicolaus Comes Ro-
 senbergius Patris podagræ morbo
 correpti vices agens supremus Ca-
 rin-

rinthiæ aulæ Præfectus ab Archiduce Scipionem ex Sandalino ligno donatum accepit, auro, quod lignum quadrifariam dividebat, hæc verba capiente

LEOPOLDVS D. G. ARC. AVST.
DVX CARINT.

*Dum recipit Homag. Duc. Carin. M.
DC. LX. Supremo Aulæ Præf-
cto Hereditario*

*Ioanni Andree Comiti de Rosenberg
do: ded:*

Marescalli dignitate functus Adolphus Comes V Vagensbergius ensen deaurato capulo accepit. Camera-rium exhibens Georgius Sigismundus Comes Herbersteinus clave donatus est. Stabuli Præfectum loco Francisci Christophori Comitis Kevenhülleri Fridericus V Vilhelmus Comes Oettingius agens equum obtinuit. Archipincernæ officium obiens Gundacharus Comes Dietrichsteinus assabre elaborato cratere

tere donatus est. V Wolfgangus Sigismundus Keutschachius Sympo-
 siarcham exprimens minorem Sci-
 pionem nactus est. Dapiferum re-
 præsentavit Georgius Achatius Co-
 mes Herbersteinus. V Wolfgangus
 Raymundus Comes Paradeyserus
 Magistri venationum personam su-
 stentans venaticum argento distin-
 ctum adeptus est cultum. Stru-
 ctoris officium peregit Rudolphus Han-
 nibal Comes Reitenauus. Culinae
 præfecturam obivit V Wolfgangus
 Dietricus Raidhauptus. Et falco-
 num Præfectus noviter institutus
 Georgius Sigismundus L. Baro Hal-
 lerus falconem, ex quo duo aurei
 annuli Leopoldi nomine incisi de-
 pendeant, accepit. Hanc magni-
 ficam inaugurationis pompam con-
 vivium excepit, creato Archiduci
 LEOPOLDO mensæ accumbenti
 ministrantibus quatuordecim pri-
 mariae Nobilitatis Carinthiae Pro-
 ceri-

cerbus Hermanno, V Vilhelmo, & Henrico Comitibus ab Atthembs, Felice Comite de Schrottenbach, Ioanne Francisco L. Barone de Dietrichstein, Ioanne Friderico L. Barone de V Vindischgraz, Ioanne Ludovico L. Barone de Lamberg, Ioanne Carolo L. Barone de Sauer, Sigismundo Friderico, & V Volfgango Andrea L. Baronibus de Mandorff, Christophoro Andrea L. Barone de Gaisruk, Philippo Iacobo de Teutenhoffen, Adamo Seifrido, & Christophoro Andrea L. Baronibus de Aichelburg. His semiepletis Archiducalibusepulis, Imperatorii & Archiducalibus Ministri, atque Carinthiæ primores petita Provinciali domo mensis, quas duodecim LEOPOLDVS pro Carinthiacæ Hereditariis ministris præcipuè sterni iussit, læti accumbunt: Prima pro hereditario Aula summo Præfæcto instructa tredecim convivas excepit; secun-

secundam pro Mareſcallo paratam circumſedebant decem Proceres; tertiæ Camerario aſſignatæ novem intererant Nobiles; quarta, quæ pro Stabuli Præſeſſo parata fuit, octo capiebat; quintam, Archipincernæ propriam octo cingebant; ſexta ad Sympoſiarcham ſpectans undecim habuit; ſeptimam Dapiſeri undecim adierunt; octava à Venationum Præſeſſo occupata duodecim numerabat; in nona pro Structore ordinata undecim epulabantur; decimæ Præſeſſus culinæ cum undecim aſſedit; ad undecimam à Falconum Præſeſſo duodecim invitati ſunt; in duodecima reliqui Nobiles vocati tres ſupra viginti epulati ſunt; nec minùs in ſua propria menſa dux Ruricus Archiducem inaugurare ſolens cum ſuis invitatis conſanguineis inter opipara fercula jocundatus eſt.

Quartâ Septembris Imperator

Q

crea-

362 Breviarium Historiæ

creatis in Camerarios Cæsares
VVolfgango Andrea Comite de Ro-
 senberg, Ioanne Iacobo Comite de
 Atthembs & Henrico Ludovico Co-
 mite de Turri, Qui Cæsarem usque
 in Carnioliam persecuti sunt, Ca-
 rinthiæ Proceribus comitantibus us-
 què ad fluvium Glanfurtam valedi-
 cens in Carnioliam iter auspicatus
 est.

In monumentum perenne **LEO-**
POLDI Carinthiam suâ præsentia
 beantis Proceres Machinam in ma-
 iori foro erexerunt ex albo & nigro
 marmore opere Corinthiaco indu-
 briè elaboratam, cui **LEOPOLDVS**
 lauro caput redimitus equo insidens
 statuâ ex ære fusâ incumbit supra
 imaginem *Consilii* (nam quatuor
 proceræ statuae in adversas orbis
 partes obversæ lapideam molem
 ringunt) ingeniola inscriptio ex-
 pte hunc sensum legenti offert:

AV.

AUGUSTISSI
MO CAESARI
LEOPOLDO,

HUNGARIÆ ET BOEMIÆ
REGL AVSTRIÆ ET CARIN-
THIÆ ARCHIDVCI,
QVOD ARMIS SVIS CONFOE-
DERATORVM HOSTES IN SEP-
TENTRIONE REPRESSERIT,

VICTORIOSO

QVOD IBIDEM AEQVIS CON-
DITIONIBVS PACEM RESTI-
TVERIT,

PACIFICO

QVOD PROVINCIAM INVISE-
RE ET HOMAGIVM SVSCIPERE
DIGNATVS SIT,

PATRI

PATRIAE

HOC PERPETUÆ MEMORIÆ
ET OBSERVANTIÆ MONU-
MENTVM

FIDELISSIMÆ CA-
RINTHÆ STATVS PO-
NEBANT.

Alteri Statuæ, quæ Industriam ex-
hibet, superest Aquila biceps expan-
sis alis. Ad cordis situm insculpte
circumscribitur

HVIC EGO NEC METAS RE-
RVM NEC TEMPORA PONO
IMPERIVM SINE FINE DEDI,

Supra tertiam, Pacis imaginem
Austriacarum Provinciarum in u-
num scutum congesta insignia cin-
gunt hæc verba:

ET

ET PACE ET BELLIS
SINT FELICISSIMA
REGNA,

SIC PETO SIC OPTO
TERRA CARINTHA TIBI.

Bellonæ quæ ultima est statuarum
imposita Insignia Carinthiæ hoc ver-
sù notantur:

EN TIBI S V B M I S S I
NOSTRI LEOPOLDE
LEONES.

Carinthia certè huiusmodi fabri-
catâ machinâ Imperatoris adven-
tum tantò augustius celebravit, ac
celebratura est, quantò monumen-
tum hoc perennius est triumphali-
bus portis.

A. C. 1663. Turcæ in Hungariam bellorum fulmina vibrante, & Styriæ Martis gralsantis incendio admotâ lectas Carinthia copias Duxore Sigismundo Comite VVelzio Rackersburgum tuendis finibus expedit, quæ sub finem anni hoste alibi locorum occupato integræ in patriam rediverunt. Interim Carinthia ut reliquæ Austriacæ Provinciæ in Conceptionem Immaculatam Magnæ Matris Mariæ instans patrocinium adversus ingruentia lunc cornu ambivit. Voto nuncupato festivè celebrandæ diei Immaculatæ conceptæ Virginis sacre, Columna in foro Clagenfurtensi quam MARIA serpentis viatrix premit erecta fuit, vel in salutis asylum, vel in victoriæ trophæum; nam biennio post Vezirius Austriam & Styriam haud dubia spe complexus animo, sub initium prælii ad Rabam fluvium conlerti victoriæ ad Turcas inclinante, deple-

deploratissimis rebus, calo variante
fortunam profligatus est undecim
millibus suorum desideratis, à qua
strage victis pax fuit in pretio.

Per hæc tempora bino militantis
Ecclesiæ germine fecundatur Ca-
rinthia; nam S. Andrea in novices
extractum ab Alberto de Priamis
Episcopo Lavantino Lauretum Ma-
rianum Dominicanæ Sandimoniales
tam vestium quàm animarum cultu
candida lilia ex Marenbergensibus
viridariis transplantantur, & sacre
Ursulinæ Virgines, occupatis Cla-
genfurtensibus hortis, pietatem ac
doctrinam in femineam juventutem
disseminantes centuplicate fructu
excrescunt, numerosis manipulis
in horrea celestia aliquando inferen-
dæ.

A. C. 1666. Margaretha Hispani-
arum Infans longo annorum spatio
Leopoldi Cæsaris spes protrahens
tandem in amplexus Augusti Sponsi
proce-

processura Carinthiam inter Proce-
rum famulantium frequentiam
transivit, brevi temporis intervallo
ex mundo avellenda, & quasi pre-
tiola Margarita ex tempestuoso ma-
ri inter cælestes thesauros collo-
canda.

Hæc tempora Carinthiæ urbibus
infausta erant incendiis; nam V Volf-
sperga anno 1660. integra exusta,
quinquennio elapso dimidia rursus
parte flammis perivit. Anno 1665.
Gentiforensis urbs in cineres abiit,
Anno 1669 celeberrimum in Ca-
riathia Beatæ Virginis Soliense fa-
num conflagravit, illibatis tamen,
quæ intra templum erant, sacra su-
pellectile, aliisque rebus, uno late-
rali excepto altari. Anno 1672. S.
Leonardi civitatem dimidiam flam-
mæ corripuerunt, & Anno 1673. Fri-
sacum multoties cineribus repletum
iterum in bustum est deformatum.

A. C. 1673. Vitam claudente
Mar-

Margaretha Imperatrice Clandiam
Felicem Comitem Tyrolensem in
Provinciam adventantem Procere
Carinthiæ insigni lætitiæ sensu salu-
târunt & ad fines Comitatus suat, Quæ
Græcium profectam Leopoldus Im-
perator Sibi matrimonio conjunxit,
haud dubiè non infelicitè, quando
Felici nupsit.

A. C. 1678. Liceat supremum
Breviarii Carinthiaci annum clau-
dere si non gestis Carinthiæ rebus,
certè Carinthiaci Archiducis, & Au-
gustissimi Imperatoris Leopoldi
præclarissimis facinoribus, quibus
hoc præsertim anno inclytus, & cre-
bris victoriæ palmis est gloriosus;
nam Turrennio Galliæ Hæctori tam
armis, quàm ingenio pugnaci vi-
ctoriam & vitam conferto prælio
ademit; Crequium obsessis Treviris
subsidia ferentem internecione de-
levit; Condeum celebrem bello du-
cem fugavit; Succum Imperii sine

370 Breviarium Historiæ Car.
hostiliter ingressum magnis stragi-
bus repulit; plerasquæ Alsatiæ urbes
intercepit, ac Treviros recuperavit.
Pronuntia: VICTORIÆ Messes ad-
Veniunt aVstriæ Leonl.

Benedictio Deo, Benedi-
ctæ inter mulieres Ma-
riæ, Benedictio Mona-
chorum Patriarchæ,
Laus, Honor, & Glo-
ria.

INDEX RERVM.

Numerus paginam significat.

A

Abbates, Abbatisse, & Abbacia

Arnoldsteyn 157.

S. Georgij 174

Millestadij 96.

S. Pauli 134

Victoria 164.

S. Andrea Episcopatus & Episcopi

179.

Prepositi & Praepositura 188.

Annis praece 178.

Aquileia expugnata 2.

Arces cur in arduis locis 91.

Archiduces Carinthia

Franci 59.

Suevi 111.

Baringenfes 120.

Byri

I N D E X.

<i>Seyri</i>	131.
<i>Sponheimenses</i>	163.
<i>Boëmi.</i>	200.
<i>Tyrolenses</i>	210.
<i>Austriaci</i>	223.
<i>Ariditas</i>	80. 258.
<i>Arnulphus</i>	84.
<i>Aussensteinii</i>	221. 246.

B.

<i>Baldericus</i>	67. 68.
<i>Bambergensis Ecclesia</i>	113.
<i>Baruchus</i>	29.
<i>Bavari</i>	15. 52.
<i>B. Beatrix</i>	113.
<i>Berchtoldus</i>	98. 99.
<i>Boleslaus</i>	36.
<i>Bonosus</i>	5.
<i>S. Brictius</i>	92.
<i>Burggraviæ Carinthiæ</i>	322.

C.

<i>Cacannus</i>	27.
<i>Cajus Aquilinus</i>	6.
<i>Calumnia</i>	250. 257.
<i>Capitanei Carinthiæ</i>	

Rom 4-7

INDEX.

Romanorum.	116.
Austriacorum	225.
Capucini	351.
Carastus	30.
Carinthia vnde dicta	18.
Ejus insignia	110.
Clientela	27.
Tmetur Carolum Imp.	317.
Expedit militem in Turc. 252.	254.
270. 281. 366.	
Flagitat auxilium ab Imp.	307.
Frustra teneatur a Turca	308.
Augetur Foro-Julio	63.
Magnitudo & dignitas	115.
Coarctatur	267.
Carinthe Romanos infestant	E.
Profligantur	E.
Bojos cedunt	23.
Bavariam vastant	23.
Foro-Julium invadunt	23.
Deficiunt a Bavaris	24.
In Italia insaniunt	48.
Intersunt obsidioni Budo	315.
Pesto	315.
Expugnationi Lippe	316.
Vien-	

INDEX.

Viennam defendunt	306.
Assistunt Archiducibus	
Ferdinando I.	305. 312.
Ernesto	252.
Maximiliano I.	288.
Carniolia	255.
Carinthorum expeditiones	320.
336. 339. 341. 342. 349.	
Carolomannus Archidux	71.
73. 75. 81. 82.	
Caroloftadium.	338.
Carolus I. Archidux	130.
Carolus II.	335.
Chitomarus	47.
Chunimundus	10.
Cicada	80.
Clagenfurtus	257. 297. 350.
Codolans Archidux	64.
Conradus I. Archidux	101. 103. 105.
Conradus III.	115. 117.
Constantinus Iunior	6.
Convivium Inguonis	54.
Cromatius Patriarcha	8.
D.	
Deputati Carinthie	323.
Dieth-	

INDEX.

<i>Diethboldus</i>	20. 21.
<i>Dietrichsteinii</i> vide expeditiones praelia.	
<i>Dietrichsteinium</i> arx	219. 277.
<i>Sigismundus Dietrichsteinus</i>	290. 292.
<i>Dominicanae</i> Virgines	367.
<i>Dominicani</i>	189.
<i>S. Domitianus</i> Archidux	45.
<i>Domitianus</i> Imperator	3.
<i>Duces Carinthiae</i> Raveri	19.
<i>Sclavi</i>	25.
<i>Duella</i> prohibita	237.

E

<i>Eberndorffium</i>	170.
<i>Ecclesiasticum</i> jus in <i>Carinthia</i>	61.
<i>Echenbertus</i> Ep. <i>Bambergensis</i>	195.
<i>Elementorum</i> motus	60.
<i>Engelbertus</i> <i>Sponhaimensis</i>	114.
<i>Episcopatus</i> & <i>Episcopi</i> .	
<i>Ad S. Andream</i>	179.
<i>Gurce</i>	121.
<i>Solii</i>	44.
<i>Eulafius</i> <i>Capitanens</i>	5.
<i>Everhardus</i> <i>Archidux</i>	84. 85.
<i>Exhib.</i>	

I N D E X.

Eydisvaldius 250.

F.

Fames 332. 261.

S. Felicitas 37.

Ferdinandus I. Archidux 301.

Ferdinandus II. 339.

Ferdinandus III. 349.

Ferdinandus IV. 353.

Franciscani 346.

Fridericus Imperator 253. 266.

G.

Gentiforum 350.

S. Georgii Abbatia & Abbatissa 174.

Glaneggius 214.

Globi prodigiosi. 34.

Coritiensis Comes. 265.

Gryphenses Praepositi

& Praepositura. 126.

Gurcensis Episcopus &

Episcopi 121.

Praepositi 128.

Praepositura 121.

H.

Haimburgenses Comites 113. 211. 216.

S. Hemma 121.

Henri-

INDEX.

<i>S. Henricus</i>	113.
<i>Henricus I. Archidux.</i>	107. 108. 109.
<i>Henricus II.</i>	151.
<i>Henricus IV.</i>	169.
<i>Henricus V.</i>	219. 221.
<i>Henricus Rex Poloniae</i>	335.
<i>Mermannus rebellis</i>	50.
<i>S. Hildegardis</i>	154.
<i>Hispanorum transitus</i>	311.
<i>Homo lapideus.</i>	347.
<i>S. Hostia</i>	190. 200. 235.
<i>Hungari expulsi</i>	285.
<i>Hunni vide praelia cum Hunnis, & irruptiones Hunnorum.</i>	
<i>S. Hyacinthus.</i>	189.
I.	
<i>IESVS</i>	I.
<i>Imperatores Romani</i>	14.
<i>Inauguratio Archid. Carine.</i>	56.
<i>Ingon Archidux</i>	84. 56.
<i>Ioannes Capistranus</i>	265.
<i>Irruptiones in Carinthiam</i>	2.
118. 170. 270. 272. 279. 281.	
<i>Indei pulsi</i>	284.
<i>Index Clagenfurtensis</i>	263.
<i>Indici-</i>	

I N D E X.

Iudiciorum Præsides. 356.

L

Latrones 109. 367.

Lauretum 354.

Leopoldus Imperator 355.

Leopoldus Auvergiæ vallis 132.

Liguria 9.

Locustæ 238. 328.

Lontskronium 314.

Ludovicus Archidux 211.

Lutherani 348.

M.

Magnentius 6. 7.

Mala publica. 274.

Malenteinius 163.

S. Marcus. 2.

Marcus Aurelius 8.

MARIÆ virginis immaculatæ

Conceptæ festum 366.

Marquardus Archidux 131.

Maulthaschie 227.

S. Maximilianus 8.

Maximilianus I. Imperator 284.

S. Maximus 12.

Me.

I N D E X.

Maximus Imperator	7.
Meinradus Archidux	210.
S. Modestus	43.
Mosburgum	70.
N.	
Nives	334.
O.	
Ortenburgius Comes	173.
Ossiacenses Abbates & Abbatia	34.
Ostervizium	330.
Otto I. Archidux	101.
Ottocarus Romanus	12.
Ottocarus Boëmus	200. 206. 207.
S. Ottovinus	174.
Ozzius	34.
P.	
S. Pauli Abbates & Abbatia	134.
Pax cum Turca	346.
Cum Sueco & Gallo	352.
Pestis	172.
Pleuratus	321.
Pluvia	60. 321.
Poppo Patriarcha	32.
Prælia Carinthorum cum Austriis	40.
Ga-	

I N D E X.

<i>Gerboldi cum Cacanno</i>	24.
<i>Tassionis cum famoi</i>	25 26.
<i>Chitomari cum Rachi</i>	41.
<i>Codolai cum Hunnis</i>	61.
<i>Balderici cum Lindovito</i>	66.
<i>Domitiani cum B. ynonne</i>	69.
<i>Everhardi cum Hunnis</i>	89 92 96.
<i>Beychtoldi cum Hunnis</i>	96.
<i>Henrici cum Hunnis</i>	100.
<i>Oltonis cum Hunnis</i>	103.
<i>Henrici cum Patriarcha Aquil</i>	152.
<i>Vdalrici cum Hunnis</i>	170.
<i>Bernardi cum Ecchenberto</i>	192.
<i>Toldi cum Haimburgensi</i>	215.
<i>Schenkij cum Turcis</i>	268.
<i>Aussensteinij cum Maulthaschia</i>	228.
	233.
<i>Colnizij cum Turcis</i>	272.
<i>VVelzii cum Maubtio</i>	272.
<i>Dietrichsteinij cum Marapetro</i>	277.
<i>Kevenhüllerij cum Turca</i>	287.
<i>Dietrichsteinij cum Rusticis</i>	302.
<i>Thankausij cum rusticis</i>	304.
<i>VVelzij cum Venetis</i>	243.

I N D E X.

Kreigij cum Aussensteinio	248.
Kreigii cum V Vitobizio	259.

Q.

Quæstores supremi Carinthia	330.
S. Quirinus	40.

R.

Rebellio	2. 354.
Regnum in Carinthia	8.
B. Richarda	166.
S. Rupertus	19.
Rusticorum turba	291.

S.

Salla urbs	8.
Samois Dux	270.
Seldenhaimium	277. 280.
S. Severinus	11.
Siccitas	80.
Societas IESV	345.
Sodalitas S. Christophori	292.
Solium B. Virginis	43. 275.
Sternberga	264.
Styria	70.
Snatebogus	78.

T.

Tassilo Dux	22.
Tantz	

I N D E X.

<i>Fantzberga</i>	265.
<i>Terramotus</i>	179. 238.
<i>Theodo magnus</i>	13. 18.
<i>Theodo III.</i>	53. 54.

V.

<i>Vandali</i>	6.
<i>Vatricus Archidux</i>	171.
<i>Vice domini Carinthie</i>	244.
<i>Victorienses Abbates & Abbatia</i>	164.
<i>Viliacum</i>	240. 301.
<i>S. Virgilius</i>	43. 50.
<i>S. Viti urbs</i>	217. 234. 240. 252. 258.
<i>Vrbium incendia</i>	368.
<i>Vrsulina Virgines</i>	367.

VV.

<i>VVeissenvvolffius</i>	199.
<i>VVelpho Archidux</i>	118. 119.
<i>VVertseensis Ecclesia</i>	111.
<i>VWilhelmus Zeltschachius</i>	122.
<i>VVolsberga</i>	241.

AMICE LECTOR

Errata sic corrige.

Pag. 1. linea 15. lege ulturi. p. 16. l. 13. Carinthia. p. 18. l. 5. Anasum. p. 19. l. 18. incontaminatum. p. 20. l. 2. disseminatum. p. 20. l. 23. amissis. p. 21. l. 18. diffident. p. 23. l. 23. vastat. p. 24. l. 8. everterat. p. 24. l. 14. extorsit. p. 26. l. 13. laceratus. p. 27. l. 18. Chitomarus. p. 27. l. 19. Religiosis. p. 30. l. 9. porrigente. p. 31. l. 3. dissidii. p. 31. l. 21. dissidentes. p. 46. l. 3. appone honori. p. 46. l. 17. disseminato. p. 50. l. 10. Hermannus. p. 56. l. 8. singularis. p. 67. l. 7. ante. p. 69. l. 8. Principem. p. 72. l. 10. reddiderunt. P. 87. l. 22. venatoriis. p. 90. l. 19. Leopoldo. p. 96. l. 5. dissitum. p. 115. l. 16. meditullium. p. 116. l. 4. Bellum. p. 116. l. 15. Petovii. p. 123. l. 7. accendente. p. 155. l. 11. Nideraltaichensis. p. 162. l. 6. administrata. p. 163. l. 4. nominetenus. p. 179. l. 4. maximè. p. 187. l. 13. emolli-

mollitam. p. 209. l. 22. Kunringen.
p. 232. l. 18. appone idem. p. 241. l.
10. perfracti. p. 258. l. 21. l. 21. me-
ditullium. 263. l. 9. Campoduni. p.
283. l. 10. confusa. p. 285. l. 7. de-
fraudatorum. p. 287. l. 7. frustra. p.
292. l. 24. capacissimam. p. 297. l.
7. inconcussa. p. 298. l. 2. quadratâ.
p. 305. l. 17. scissi. p. 310. l. 17. of-
fensivis. p. 338. l. 18. dysenterijâ. p.
347. l. 6. assumpto. p. 350. l. 22. Im-
peratorî,

*Ceteræ pro tua prudentia Benevole
Lector corriges.*

